

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

บทบาทของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเขตพื้นที่ภาคตะวันออกในการตอบสนองต่อเป้าหมาย
การพัฒนาที่ยั่งยืน

Roles of the Academic Libraries in the Eastern Region of Thailand in Supporting
the United Nations Sustainable Development Goals

ดร.ปริยานุช วรวิกโขมิต

โครงการวิจัยประเภทงบประมาณเงินรายได้มหาวิทยาลัย

เงินรายได้ส่วนงาน มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา

2568

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

บทบาทของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเขตพื้นที่ภาคตะวันออกในการตอบสนองต่อเป้าหมาย
การพัฒนาที่ยั่งยืน

Roles of the Academic Libraries in the Eastern Region of Thailand in Supporting
the United Nations Sustainable Development Goals

ดร.ปริญญช วรวิภโฆษิต

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง บทบาทของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเขตพื้นที่ภาคตะวันออกในการตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย ประจำปีงบประมาณ 2566 จากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

รายงานการวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีเนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ร่วมตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ขอขอบคุณผู้บริหารและบรรณารักษ์ห้องสมุดในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกทุกท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม และให้ความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์ ขอขอบพระคุณคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา สำหรับการสนับสนุนทุนการวิจัย มา ณ ที่นี้

ปริญานูช วรวิโกโฆจิต

ผู้วิจัย

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงในการตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ผ่านการศึกษาวิเคราะห์ประเด็นหลักที่มีความเกี่ยวข้องใน 2 มิติ ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของบรรณารักษ์ และความสอดคล้องของนโยบาย แผนการปฏิบัติงาน กิจกรรม/โครงการที่มีการดำเนินการภายในห้องสมุดกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บรรณารักษ์ และผู้บริหารห้องสมุด เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาในการวิเคราะห์ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงมีระดับความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนอยู่ในระดับดี และห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษามีบทบาทหลักในการเป็นศูนย์กลางแห่งการรวบรวมและเผยแพร่องค์ความรู้ ทรัพยากรสารสนเทศต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ในส่วนของความท้าทายและอุปสรรคที่ห้องสมุดเผชิญสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเด็น ได้แก่ 1. งบประมาณในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 2. ความรู้ความเข้าใจของบรรณารักษ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม/โครงการให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 3. การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ห้องสมุดให้มีความสอดคล้องต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และ 4. การแสวงหาเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานห้องสมุดให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

Abstract

This research aims to examine the role of academic libraries in the Eastern region of Thailand in addressing the Sustainable Development Goals (SDGs). The study focuses on analyzing key issues in two dimensions: (1) librarians' fundamental understanding of the SDGs and (2) the alignment of library policies, operational plans, activities, and projects with the SDGs. The research sample consists of librarians and library administrators. Data collection tools include tests, questionnaires, and interviews, with content analysis employed to interpret the research findings.

The research findings indicate that academic librarians in the Eastern region of Thailand possess a good level of foundational knowledge and understanding of the Sustainable Development Goals (SDGs). Academic libraries play a central role in collecting and disseminating knowledge and information resources related to the SDGs. However, the libraries face several challenges and obstacles, which can be categorized into four key areas 1) budget constraints for initiatives related to the SDGs 2) librarians' understanding of how to organize activities or projects aligned with the SDGs 3) developing strategic library plans that align with the SDGs and 4) building collaborative networks to support library operations in alignment with the SDGs.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	ก
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ซ
บทที่	
1 บทนำ.....	
ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดของงานวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2 การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals).....	8
เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) : สถานการณ์โลก.....	11
เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) : สถานการณ์ประเทศไทย.....	16
เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และความสัมพันธ์กับองค์กรห้องสมุด.....	21
เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) กับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา.....	25
เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) กับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย....	28
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	33
ขอบเขตการวิจัย.....	33
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัย.....	34
ขั้นตอนดำเนินการวิจัย.....	36
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัย.....	37

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย.....	41
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
4 ผลการวิจัย.....	44
4.1 ข้อมูลพื้นฐานของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ภาคตะวันออก.....	44
4.2 ระดับความรู้ความเข้าใจของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่มีต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน.....	49
4.3 บทบาทของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ.....	50
4.3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคำตอบจากแบบสอบถามเกี่ยวกับความสอดคล้องของกิจกรรม/โครงการของห้องสมุดกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน.....	51
4.3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารห้องสมุดเกี่ยวกับมุมมองเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนห้องสมุดให้เกิดการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน.....	70
4.3.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารแผนยุทธศาสตร์ของห้องสมุด.....	75
5 สรุปและอภิปรายผล.....	80
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	80
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	85
5.3 ข้อจำกัดของการวิจัย.....	88
5.4 ข้อเสนอแนะ.....	88
บรรณานุกรม.....	90
ภาคผนวก	94

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 ตัวอย่างการจัดกิจกรรมที่สนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของห้องสมุด สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย.....	29
3.1 กรอบแนวทางการดำเนินการวิจัย.....	36
4.1 ข้อมูลพื้นฐานของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ภาคตะวันออก.....	44
4.2 ผลการวิเคราะห์คำตอบจากแบบทดสอบความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก.....	50
4.3 ผลการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรม/โครงการของห้องสมุดกับเป้าหมายการพัฒนาที่ ยั่งยืน.....	52
4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกิจกรรม/โครงการของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ภาค ตะวันออกจำแนกตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน.....	68
4.5 ประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก	75
5.1 สรุปข้อมูลกิจกรรม/โครงการของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก จำแนกตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน.....	81

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
2.1	World SDG Dashboard at the midpoint of the 2030 Agenda.....	14
2.2	สถานะเป้าหมาย SDGs ประเทศไทย ตั้งแต่ปี 2017-2023.....	19

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ในปี พ.ศ. 2558 (ค.ศ. 2015) องค์การสหประชาชาติได้มีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ขึ้น ในการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ สมัยสามัญ ครั้งที่ 70 มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาของโลก เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างประเทศต่างๆ ในการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยมีความมุ่งหมายให้เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้ภายในปี พ.ศ. 2579 (ค.ศ. 2030) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย เป้าหมายหลัก จำนวน 17 เป้าหมาย เป้าหมายย่อย จำนวน 169 เป้าหมาย รวมถึงมีการกำหนดตัวชี้วัด จำนวน 231 ตัวชี้วัด เพื่อใช้ในการติดตามความก้าวหน้าของการพัฒนา โดยเป้าหมายการพัฒนา ดังกล่าว สามารถจัดกลุ่มตามปัจจัยที่เชื่อมโยงกัน แบ่งออกได้เป็น 5 มิติ ได้แก่ 1. การพัฒนาคน (People) 2. สิ่งแวดล้อม (Planet) 3. เศรษฐกิจและความมั่งคั่ง (Prosperity) 4. สันติภาพและความยุติธรรม (Peace) และ 5. ความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership) (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ม.ป.ป.) ในการนี้ประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาติจำนวน 193 ประเทศ ได้ลงนามรับรองวาระการพัฒนาดังกล่าว และน้อมรับเป้าหมายการพัฒนาไปเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศของตน ประเทศไทยในฐานะประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาติ ได้มีการดำเนินการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาดังกล่าว ผ่านการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) เพื่อเป็นคณะทำงานหลักในการขับเคลื่อน นอกจากนี้ยังมีการจัดทำแผนขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย (Thailand SDG Roadmap) ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1. สร้างความตระหนักรู้ 2. เชื่อมโยงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนกับแผน 3 ระดับของประเทศ 3. จัดตั้งกลไกในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 4. จัดทำโครงการ/การดำเนินงาน/การพัฒนาเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 5. ภาวการณ์พัฒนาที่มุ่งให้ภาคส่วนทั้งในประเทศและระหว่างประเทศมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และ 6. ติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (พิมพ์นรา อินตะประเสริฐ, 2565)

จากรายละเอียดข้างต้น สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2564) ได้มีการเผยแพร่รายงานความก้าวหน้าเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย พ.ศ. 2559 – 2563 เพื่อเป็นการ

ติดตามความก้าวหน้าของประเทศในการดำเนินการตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะ 5 ปีแรก รายงานดังกล่าวแสดงให้เห็นผลการประเมินสถานะของเป้าหมาย SDGs ในภาพรวม พบว่า สถานการณ์ของประเทศไทยยังอยู่ในระหว่างการดำเนินการขับเคลื่อนเป้าหมายให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ จึงเป็นสาเหตุให้ยังไม่มีเป้าหมายใดที่สามารถบรรลุได้อย่างสมบูรณ์ เมื่อพิจารณาระดับสถานะของการบรรลุเป้าหมาย พบว่าจากทั้งหมด 17 เป้าหมายหลัก ประเทศไทยมีเป้าหมายที่อยู่ในสถานะ ‘ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย’ (สถานการณ์อยู่ในช่วงร้อยละ 75-99 ของค่าเป้าหมาย) จำนวน 10 เป้าหมาย (คิดเป็นร้อยละ 58.8 ของเป้าหมายทั้งหมด) และมีเป้าหมายที่อยู่ในสถานะ ‘ต่ำกว่าค่าเป้าหมายระดับเสี่ยง’ (สถานการณ์อยู่ในช่วงร้อยละ 50-74 ของค่าเป้าหมาย) จำนวน 7 เป้าหมาย (คิดเป็นร้อยละ 41.2) โดยเป้าหมายที่ยังมีสถานะดำเนินการอยู่ในระดับเสี่ยง ได้แก่ เป้าหมายที่ 2 ขจัดความหิวโหย เป้าหมายที่ 3 สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี เป้าหมายที่ 6 น้ำสะอาดและการสุขาภิบาล เป้าหมายที่ 11 เมืองและชุมชนที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 12 การผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 14 ทรัพยากรทางทะเล และเป้าหมายที่ 16 ความสงบสุข ยุติธรรม และสถาบันเข้มแข็ง

ผลการรายงานความก้าวหน้าที่ทำโดยสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แสดงให้เห็นว่าสถานะการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนประเด็น SDGs ในประเทศไทยโดยภาพรวมจัดอยู่ในระดับต่ำ อย่างไรก็ตาม เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) มิได้ถือเป็นเพียงความรับผิดชอบของทางภาครัฐบาลเท่านั้น การที่ประเทศไทยจะสามารถบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคส่วนอื่นๆ เช่น ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม องค์กรรัฐวิสาหกิจ รวมถึงองค์กรและสถาบันทางการศึกษาต่าง ๆ เป็นต้น เนื่องจาก SDGs เป็นประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับทั้งด้านการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม จึงอาจกล่าวได้ว่าเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ถือเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับประชากรทุกกลุ่มในประเทศ

สถาบันอุดมศึกษาในฐานะองค์กรที่มีพันธกิจหลักในการผลิตและพัฒนากำลังคนในประเทศให้มีคุณภาพ รวมถึงการสร้างองค์ความรู้ การวิจัย การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม การให้บริการทางวิชาการ สถาบันอุดมศึกษาเปรียบเสมือนกลไกหลักในการขับเคลื่อนประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2565) ซึ่งเป็นประเด็นที่มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยตรง ถือได้ว่าสถาบันอุดมศึกษาเป็นหนึ่งในสถาบันหลักที่มีบทบาทหน้าที่ในการสนับสนุนให้ประเทศไทยสามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ อีกทั้งในปี พ.ศ. 2562 (ค.ศ. 2019) สถาบันจัดอันดับมหาวิทยาลัย The Times Higher Education (THE) ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดอันดับมหาวิทยาลัยจากทั่วโลก ได้มีการนำระบบการจัดอันดับมหาวิทยาลัยระบบใหม่ที่มี

มีชื่อว่า Times Higher Education Impact Rankings เข้ามาใช้ในการจัดอันดับความสำเร็จของสถาบันอุดมศึกษาในการดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ ทั้ง 17 เป้าหมาย จึงเป็นสาเหตุให้สถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ทั่วโลก รวมถึงสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยต่างมีความตื่นตัวในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานภายในสถาบันของตนให้เกิดการบรรลุเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

การที่สถาบันอุดมศึกษาจะสามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG) ได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือและการสนับสนุนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลากหลายฝ่าย เช่น บุคลากร นิสิต/นักศึกษา หน่วยงาน/สถาบันภายในสถาบันอุดมศึกษานั้นๆ เป็นต้น ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเป็นหนึ่งในหน่วยงานย่อยที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการให้การสนับสนุนพันธกิจต่างๆ ของสถาบันหลัก ไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนการสอน การวิจัย และการให้บริการทางวิชาการ โดยทำหน้าที่เป็นแหล่งรวบรวมและเผยแพร่องค์ความรู้และข้อมูลที่สำคัญเพื่อสนับสนุนการศึกษา การสร้างสรรค์งานวิจัยและนวัตกรรมที่จะสามารถต่อยอดไปสู่การตอบโจทย์การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไปได้ ดังที่สภาบรรณารักษ์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยออสเตรเลีย (Council of Australian University Librarians) ได้กล่าวถึงบทบาทสำคัญของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาไว้ว่า ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเป็นองค์กรที่มีส่วนช่วยพัฒนาศักยภาพของประเทศผ่านการส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ของนิสิต/นักศึกษา รวมถึงการที่ห้องสมุดมีทรัพยากรและบริการต่างๆ ที่ช่วยสนับสนุนการทำวิจัยที่ทำให้เกิดการพัฒนาและเผยแพร่ความรู้ในศาสตร์ต่างๆ เช่น วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ เทคโนโลยี และแพทยศาสตร์ ซึ่งงานวิจัยในศาสตร์ต่างๆ ล้วนมีส่วนช่วยให้ประเทศสามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ทั้งสิ้น (Council of Australian University Library, 2019)

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่า ประเด็นของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษากับการพัฒนาที่ยั่งยืนตามเป้าหมายขององค์การสหประชาชาติ กำลังเป็นประเด็นการวิจัยที่ได้รับความสนใจจากนักวิจัยทั่วโลก (Missingham, 2021; Thrope & Gunton, 2021; Mashroofa, 2022) สะท้อนให้เห็นว่าวงการห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในต่างประเทศมีความตื่นตัวและตระหนักถึงความเป็นไปได้ขององค์กรห้องสมุดในการเป็นกลไกหนึ่งที่จะช่วยขับเคลื่อนพันธกิจสำคัญระดับโลกให้สำเร็จลุล่วงลงได้ แต่เมื่อพิจารณาในบริบทของประเทศไทยกลับพบว่า ห้องสมุดยังอยู่ในระยะเริ่มต้นของการศึกษาทำความเข้าใจในประเด็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงเป็นผลทำให้การศึกษาในหัวข้อดังกล่าวยังไม่เป็นที่แพร่หลายมากนัก ในปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเขตพื้นที่ภาค

ตะวันออกในการตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เนื่องจากเป็นพื้นที่ตั้งของสถาบันต้นสังกัดและสอดคล้องกับนโยบายการวิจัยของสถาบันที่มุ่งเน้นการผลิตผลงานวิจัยที่สามารถตอบสนองต่อการใช้ประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ภาคตะวันออก เพื่อศึกษาในเชิงลึกในประเด็นที่เกี่ยวกับบทบาทของห้องสมุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อผลการศึกษาที่ได้จะมีส่วนช่วยยกระดับกระบวนการดำเนินการภายในสถาบันอุดมศึกษาให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมถึงเกิดการขยายผลไปสู่การขับเคลื่อนประเทศไทยให้ไปสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่เป็นรูปธรรมและส่งผลให้ประเทศไทยสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ในที่สุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก ที่มีต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ
2. เพื่อศึกษาบทบาทของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ
3. เพื่อศึกษาความท้าทายและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อการดำเนินการของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก ในการสนองตอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

โครงการวิจัยนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในการสนับสนุนให้ประเทศไทยเกิดการบรรลุตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals: SDGs) ผ่านการศึกษาวิเคราะห์ประเด็นหลักที่มีความเกี่ยวข้องใน 2 มิติ ได้แก่ 1) ความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา และ 2) ความสอดคล้องของนโยบาย แผนการปฏิบัติงาน กิจกรรม/โครงการ ที่มีการดำเนินการภายในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษากับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ซึ่งผลจากการศึกษาในประเด็นดังกล่าว

จะช่วยให้ทราบถึงบทบาทหน้าที่ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในการสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย

ประชากรที่ใช้ในโครงการวิจัยนี้ คือ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก จำนวนทั้งสิ้น 8 แห่ง ได้แก่

1. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
2. ห้องสมุดวิทยาเขตศรีราชา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. ห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์พัทยา
4. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
5. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยศรีปทุม ชลบุรี
6. ห้องสมุดสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ วิทยาเขต EEC
7. หอสมุดกลาง สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
8. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

กรอบแนวคิดของงานวิจัย

จากวัตถุประสงค์การวิจัยที่มุ่งเน้นศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในการตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงเป็นที่มาของแผนภาพกรอบแนวคิดการวิจัย (ภาพที่ 1.1) ที่แสดงให้เห็นถึงการนำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง 17 เป้าหมาย มาเป็นแกนหลักในการศึกษาวิเคราะห์ความเกี่ยวข้องและสอดคล้องระหว่างนโยบาย แผนกลยุทธ์/แผนปฏิบัติการ และโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ที่ห้องสมุดมีการดำเนินการ กับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปเกี่ยวกับสถานภาพของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในแง่ของการตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ในที่สุด

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง ชุดเป้าหมายการพัฒนาระดับโลกหลังปี 2015 ที่ได้รับการรับรองจาก 193 ประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาติ เมื่อวันที่ 25 กันยายน ค.ศ. 2015 ครอบคลุมช่วงระยะเวลาที่ต้องบรรลุภายใน 15 ปี ได้เป็นทิศทางการพัฒนาที่ทุกประเทศต้องดำเนินการร่วมกันตั้งแต่ปี ค.ศ. 2016-2030 โดยมีการลงนามรับรองเป็นพันธสัญญาลงในเอกสารที่มีชื่อว่า “Transforming Our World: the 2030 Agenda for Sustainable Development” โดยมีจำนวนเป้าหมายทั้งหมด 17 เป้าหมายหลัก 169 เป้าหมายย่อย และมีตัวชี้วัดเพื่อติดตามความก้าวหน้าของเป้าหมายย่อยอีกจำนวน 232 ตัวชี้วัด
2. ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา หมายถึง หน่วยงานให้บริการทรัพยากรสารสนเทศในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งอาจเรียกว่า สำนักหอสมุด หรือชื่ออื่นใด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ทางวิชาการ

ผลการวิจัยที่ได้จากโครงการวิจัยนี้ จะสามารถนำไปตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารทางวิชาการระดับชาติและ/หรือนานาชาติ สาขาสารสนเทศศาสตร์หรือบรรณารักษศาสตร์ โดยจะเป็นประโยชน์ต่อนักวิจัย นักวิชาการที่กำลัง

ศึกษาวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะสามารถนำผลการวิจัยไปต่อยอด ศึกษาเพิ่มเติม อันจะนำไปสู่การขยายองค์ความรู้ทางด้านสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์ให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

ประโยชน์ต่อวงการห้องสมุด

ผลการวิจัยจะสามารถสร้างประโยชน์แก่วงการห้องสมุด ในแง่ของการช่วยให้ผู้บริหาร และบุคลากรห้องสมุดเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาว่า ณ ปัจจุบันห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาได้มีการดำเนินงานที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนมาก-น้อยเพียงใด อีกทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ได้เรียนรู้ถึงแนวปฏิบัติในการจัดบริการหรือกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการบรรลุเป้าหมาย SDGs ได้ดียิ่งขึ้นจากกรณีศึกษาของห้องสมุดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และเกิดการขยายผลออกสู่การปรับปรุงนโยบาย ไปจนถึงการจัดบริการในรูปแบบใหม่ ๆ ที่สนับสนุนแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนยิ่งขึ้นไปได้

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals)

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ได้ถือกำเนิดขึ้นในปี ค.ศ. 2015 สืบเนื่องจากการประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ ในเดือนกันยายน ค.ศ. 2015 โดยเป้าหมายดังกล่าวถูกจัดตั้งขึ้นมาเพื่อทดแทนเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals : MDGs) ซึ่งเป็นเป้าหมายการพัฒนาที่กำหนดขึ้นในช่วงปี ค.ศ. 2001-2015 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้กลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วได้ให้การช่วยเหลือกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนา ที่มุ่งเน้นประเด็นการพัฒนาไปที่ 8 เป้าหมายหลัก ได้แก่ เป้าหมายที่ 1 ขจัดความยากจนและความหิวโหย เป้าหมายที่ 2 ให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา เป้าหมายที่ 3 ส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางเพศและส่งเสริมบทบาทสตรี เป้าหมายที่ 4 ลดอัตราการตายของเด็ก เป้าหมายที่ 5 พัฒนาสุขภาพสตรีมีครรภ์ เป้าหมายที่ 6 ต่อสู้โรคเอดส์ มาลาเรีย และโรคติดต่ออื่นๆ เป้าหมายที่ 7 รักษาและจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เป้าหมายที่ 8 ส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาในประชาคมโลก (พิมพ์นรา อินตะประเสริฐ, 2565)

เมื่อเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (MDGs) ได้สิ้นสุดวาระแห่งการพัฒนาดังกล่าว จึงมีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ขึ้นมาเพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม เป้าหมายการพัฒนาทั้ง 2 ฉบับมีประเด็นที่แตกต่างกันในแง่ของบทบาทการมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย โดยที่ MDGs เป็นเป้าหมายที่ประเทศพัฒนาแล้วเป็นผู้กำหนดให้ประเทศกำลังพัฒนาต้องปฏิบัติตาม ในขณะที่ SDGs ได้มาจากการสำรวจความคิดเห็นของประชากรจากทั่วโลกกว่า 8.5 ล้านคน และเป็นสิ่งที่ทุกประเทศจำเป็นต้องยึดถือปฏิบัติ โดยไม่มีการแบ่งแยกระหว่างประเทศพัฒนาแล้วหรือประเทศกำลังพัฒนา (พิมพ์นรา อินตะประเสริฐ, 2565) แก่นสำคัญของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) คือ การดำเนินการของประเทศต่าง ๆ เพื่อขจัดความยากจน ปกป้องดูแลสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมให้ประชาชนทุกคนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสงบสุขและมั่งคั่ง (สำนักงานผู้ประสานงานสหประชาชาติประจำประเทศไทย, 2564) ภายใต้ความมุ่งหวังว่าภายในปี ค.ศ. 2030 ประเทศต่างๆ จะสามารถบรรลุเป้าหมาย SDGs มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนและครอบคลุม รวมถึงมีภูมิคุ้มกันต่อวิกฤตการณ์ต่างๆ โดยที่ไม่ได้ทอดทิ้งใครไว้ข้างหลัง (สหประชาชาติ ประเทศไทย, 2566)

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ประกอบด้วยเป้าหมายหลักทั้งหมด 17 เป้าหมาย โดยมีแนวคิดว่าการพัฒนาที่ยั่งยืน จะสามารถเกิดขึ้นได้จริงต่อเมื่อเกิดความสมดุลกันใน 3 มิติ ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม และ

สิ่งแวดล้อม โดยที่ต้องไม่ให้เกิดการพัฒนาในด้านใดด้านหนึ่งมากเกินไป จนส่งผลกระทบต่ออีก 2 ด้านที่เหลืออยู่ (พิมพ์นรา อินตะประเสริฐ, 2565) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง 17 ประการ ได้แก่

เป้าหมายที่ 1 End Poverty : ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกพื้นที่

เป้าหมายที่ 2 Zero Hunger : ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ 3 Good Health and Well-being : สร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและส่งเสริมสวัสดิภาพสำหรับทุกคนในทุกวัย

เป้าหมายที่ 4 Quality Education : สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

เป้าหมายที่ 5 Gender Equality : บรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศและให้อำนาจของผู้หญิงและเด็กหญิงทุกคน

เป้าหมายที่ 6 Clean Water and Sanitation: สร้างหลักประกันเรื่องน้ำและการสุขาภิบาลให้มีการจัดการอย่างยั่งยืน และมีสภาพพร้อมใช้สำหรับทุกคน

เป้าหมายที่ 7 Affordable and Clean Energy: สร้างหลักประกันว่าทุกคนเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ ในราคาที่สามารถหาซื้อได้ เชื่อถือได้ และยั่งยืน

เป้าหมายที่ 8 Decent Work and Economic Growth : ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่มีผลผลิตภาพ และการมีงานที่สมควรสำหรับทุกคน

เป้าหมายที่ 9 Industry, Innovation and Infrastructure : สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม

เป้าหมายที่ 10 Reduced Inequalities : ลดความไม่เสมอภาคภายในและระหว่างประเทศ

เป้าหมายที่ 11 Sustainable Cities and Communities : ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความปลอดภัย ทัวถึง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและยั่งยืน

เป้าหมายที่ 12 Responsible Consumption and Production : สร้างหลักประกันให้มีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ 13 Climate Action : ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น

เป้าหมายที่ 14 Life Below Water : อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเลและทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ 15 Life on Land : ปกป้อง ฟื้นฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้นสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

เป้าหมายที่ 16 Peace, Justice and Strong Institutions ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ

เป้าหมายที่ 17 Partnerships for the Goals : เสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน

เพื่อให้สามารถเห็นภาพรวมของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้อย่างชัดเจน องค์การสหประชาชาติจึงนำเป้าหมายทั้ง 17 เป้าหมายมาจัดกลุ่ม โดยแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม (5P) ดังนี้

กลุ่มที่ 1 People (คนและสังคม) เป้าหมาย SDG ที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่ SDG 1 (End Poverty) SDG 2 (Zero Hunger) SDG 3 (Good Health and Well-being) SDG 4 (Quality Education) SDG 5 (Gender Equality)

กลุ่มที่ 2 Prosperity (ความมั่งคั่งและการเติบโตทางเศรษฐกิจ) เป้าหมาย SDG ที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่ SDG 7 (Affordable and Clean Energy) SDG 8 (Decent Work and Economic Growth) SDG 9 (Industry, Innovation and Infrastructure) SDG 10 (Reduced Inequalities) SDG 11 (Sustainable Cities and Communities)

กลุ่มที่ 3 Planet (สิ่งแวดล้อม) เป้าหมาย SDG ที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่ SDG 6 (Clean Water and Sanitation) SDG 12 (Responsible Consumption and Production) SDG 13 (Climate Action) SDG 14 (Life Below Water) SDG 15 (Life on Land)

กลุ่มที่ 4 Peace (สันติภาพและความสงบสุข) เป้าหมาย SDG ที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ คือ SDG 16 (Peace, Justice and Strong Institutions)

กลุ่มที่ 5 Partnership (หุ้นส่วนความร่วมมือ) เป้าหมาย SDG ที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ คือ SDG 17 (Partnerships for the Goals)

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) : สถานการณ์โลก

สืบเนื่องจากรายงานการพัฒนาที่ยั่งยืน ประจำปี ค.ศ. 2023 (Sustainable Development Report 2023) ที่จัดทำโดย The UN Sustainable Development Solutions Network (SDSN) ซึ่งเป็นเครือข่ายนักวิชาการที่มีการทำงานใกล้ชิดกับองค์การสหประชาชาติ จัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 2012 โดยนายบัน คีมูน (Ban Ki-Moon) อดีตเลขาธิการสหประชาชาติและศาสตราจารย์เจฟฟรีย์ แซคส์ (Professor Jeffrey Sachs) นักเศรษฐศาสตร์ชาวอเมริกัน ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ SDSN อีกด้วย วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเครือข่าย SDSN คือ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ โดยสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยทั่วโลกจัดทำโครงการที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งการสนับสนุนให้ภาครัฐบาลและภาคประชาชนในประเทศต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการผลักดันให้เกิดการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยได้เริ่มรวบรวมข้อมูลและจัดทำรายงานสถานการณ์และความคืบหน้าในการดำเนินงานของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ที่ได้มีการเผยแพร่ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2015 อย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน (Sustainable Development Solutions Network, 2019)

รายงานในปี ค.ศ. 2023 พบว่านับตั้งแต่มีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในปี ค.ศ. 2015 จนถึงปัจจุบัน ยังคงไม่มีตัวชี้วัดใดเลยที่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ ยิ่งไปกว่านั้น จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ส่งผลให้ระดับความคืบหน้าของการบรรลุเป้าหมายต่าง ๆ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2020 เป็นต้นมา เป็นไปอย่างค่อนข้างล่าช้ากว่าที่ควรจะเป็น โดยมีตัวชี้วัดย่อย (target) ถึงจำนวน 67% ที่อยู่ในสถานะไม่มี ความคืบหน้า ตัวชี้วัดย่อยจำนวน 15% อยู่ในสถานะถดถอย และมีเพียงตัวชี้วัดรายย่อยจำนวน 18% ที่อยู่ในสถานะบรรลุเป้าหมาย หรือมีแนวโน้มที่จะสามารถบรรลุได้ภายในปี ค.ศ. 2030 เมื่อพิจารณาตามกลุ่มสถานะของการบรรลุเป้าหมาย สามารถแบ่งเป้าหมายต่าง ๆ ได้ตามกลุ่มสถานะ ดังนี้ (พิมพ์นารา อินตะประเสริฐ, 2566)

1. เป้าหมายที่อยู่ในสถานะสีแดง (สถานะทำหายมาก หรือสถานะวิกฤติ) ที่มีแนวโน้มว่าอาจจะไม่สามารถผลักดันให้บรรลุเป้าหมายได้ภายในปี ค.ศ. 2030 ประกอบด้วยเป้าหมายหลัก จำนวน 6 เป้าหมาย ได้แก่

- SDG 2 Zero Hunger (ขจัดความหิวโหย)
- SDG 3 Good Health and Well-being (สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี)
- SDG 11 Sustainable Cities and Communities (เมืองและชุมชนที่ยั่งยืน)
- SDG 14 Life Below Water (ทรัพยากรทางทะเล)
- SDG 15 Life on Land (ระบบนิเวศบนบก)
- SDG 16 Peace, Justice and Strong Institutions (ความสงบสุข ยุติธรรมและสถาบันเข้มแข็ง)

2. เป้าหมายที่อยู่ในสถานะสีส้ม (สถานะท้าทาย) ประกอบด้วยเป้าหมายหลัก จำนวน 9 เป้าหมาย ได้แก่

- SDG 1 No Poverty (ขจัดความยากจน)
- SDG 5 Gender Equality (ความเท่าเทียมทางเพศ)
- SDG 6 Clean Water and Sanitation (น้ำสะอาดและการสุขาภิบาล)
- SDG 7 Affordable and Clean Energy (พลังงานสะอาดที่เข้าถึงได้)
- SDG 8 Decent Work and Economic Growth (งานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ)
- SDG 9 Industry, Innovation and Infrastructure (โครงสร้างพื้นฐาน นวัตกรรมและอุตสาหกรรม)
- SDG 10 Reduced Inequalities (ลดความเหลื่อมล้ำ)
- SDG 13 Climate Action (การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ)
- SDG 17 Partnership for the Goals (ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน)

3. เป้าหมายที่อยู่ในสถานะสีเหลือง (สถานะมีความท้าทายบางส่วน) ที่มีความใกล้เคียงกับการบรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วยเป้าหมายหลัก จำนวน 2 เป้าหมาย ได้แก่

- SDG 4 Quality Education (การศึกษาที่มีคุณภาพ)
- SDG 12 Responsible Consumption and Production (การผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน)

เมื่อพิจารณาตามระดับความคืบหน้าในการบรรลุเป้าหมายพบว่าสามารถแบ่งระดับความคืบหน้าของการบรรลุเป้าหมายได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ (Sachs et al., 2023)

1. เป้าหมายที่มีแนวโน้มค่อนข้างก้าวหน้า (Moderately improving) จำนวน 6 เป้าหมายหลัก ได้แก่

- SDG 3 Good Health and Well-being (สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี)

- SDG 5 Gender Equality (ความเท่าเทียมทางเพศ)
- SDG 6 Clean Water and Sanitation (น้ำสะอาดและการสุขาภิบาล)
- SDG 7 Affordable and Clean Energy (พลังงานสะอาดที่เข้าถึงได้)
- SDG 9 Industry, Innovation and Infrastructure (โครงสร้างพื้นฐาน นวัตกรรมและอุตสาหกรรม)
- SDG 12 Responsible Consumption and Production (การผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน)

2. เป้าหมายที่ไม่มีควมคืบหน้า (Stagnating) จำนวน 11 เป้าหมายหลัก ได้แก่

- SDG 1 No Poverty (ขจัดความยากจน)
- SDG 2 Zero Hunger (ขจัดความหิวโหย)
- SDG 4 Quality Education (การศึกษาที่มีคุณภาพ)
- SDG 8 Decent Work and Economic Growth (งานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ)
- SDG 10 Reduced Inequalities (ลดความเหลื่อมล้ำ)
- SDG 11 Sustainable Cities and Communities (เมืองและชุมชนที่ยั่งยืน)
- SDG 13 Climate Action (การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ)
- SDG 14 Life Below Water (ทรัพยากรทางทะเล)
- SDG 15 Life on Land (ระบบนิเวศบนบก)
- SDG 16 Peace, Justice and Strong Institutions (ความสงบสุข ยุติธรรมและสถาบันเข้มแข็ง)
- SDG 17 Partnership for the Goals (ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน)

ภาพที่ 2.1

World SDG Dashboard at the midpoint of the 2030 Agenda

หมายเหตุ. จาก *Implementing the SDG Stimulus. Sustainable Development Report 2023* (น.24), โดย Sachs et al., 2023, Dublin University Press

ในการจัดอันดับโลกโดยเรียงตามลำดับผลคะแนนความคืบหน้าในการบรรลุเป้าหมาย SDGs พบว่าจากทั้งหมด 166 ประเทศทั่วโลกที่เข้ารับการจัดอันดับ มีประเทศที่อยู่ใน 5 ลำดับแรกของโลก (เรียงตามลำดับคะแนน) ดังนี้ อันดับที่ 1 ประเทศฟินแลนด์ 86.8 คะแนน อันดับที่ 2 ประเทศสวีเดน 86 คะแนน อันดับที่ 3 ประเทศเดนมาร์ก 85.7 คะแนน อันดับที่ 4 ประเทศเยอรมนี 83.4 คะแนน และอันดับที่ 5 ประเทศออสเตรีย 82.3 คะแนน (Sachs et al., 2023) จากผลการจัดอันดับดังกล่าว เป็นที่น่าสังเกตว่าประเทศที่อยู่ใน 5 ลำดับแรกของโลกล้วนแล้วแต่เป็นประเทศสมาชิกองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาทั้งสิ้น (Organisation for Economic Co – operation and Development: OECD) ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มกันของประเทศพัฒนาแล้วโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เกิดการประสานงานเกี่ยวกับนโยบายและเสรีภาพทางเศรษฐกิจ เพื่อกระตุ้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศสมาชิก (OECE, 2024)

ผลการจัดอันดับโลกตาม SDG Index 2023 มีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายงาน SDG Report 2023 ที่จัดทำโดยเครือข่าย SDSN โดยศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Centre for SDG Research and Support) หรือ SDG Move ซึ่งเป็นศูนย์วิจัยที่อยู่ภายใต้คณะเศรษฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาารายงานดังกล่าว และพบว่าประเทศที่อยู่ในกลุ่มรายได้สูงจะมีสถานะของการบรรลุเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และความเป็นอยู่ที่ค่อนข้างดี แต่กลุ่มประเทศดังกล่าวจะมีสถานะของการบรรลุเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและสันติภาพที่อยู่ในระดับต่ำ ทายมากหรือค่อนข้างวิกฤติ เช่น SDG 14 : Life Below Water SDG 15 : Life on Land และ SDG 16 : Peace, Justice and Strong Institutions ในทางกลับกันประเทศที่อยู่ในกลุ่มรายได้ต่ำและกลุ่มรายได้ปานกลางระดับล่างจะมีสถานะความคืบหน้าในการบรรลุเป้าหมายที่เกี่ยวกับการผลิตและบริโภค (SDG 12 : Responsible Consumption and Production) และการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (SDG 13 : Climate Change) โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้ค่อนข้างดี (พิมพ์นารา อินตะประเสริฐ, 2566)

เมื่อพิจารณาสถานการณ์ของกลุ่มประเทศสมาชิกสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) พบว่าแต่ละประเทศมีความคืบหน้าของสถานการณ์บรรลุเป้าหมายเรียงตามลำดับผลคะแนนได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ประเทศไทย 74.7 คะแนน ลำดับที่ 2 ประเทศเวียดนาม 73.3 คะแนน ลำดับที่ 3 ประเทศสิงคโปร์ 71.8 คะแนน ลำดับที่ 4 ประเทศอินโดนีเซีย 70.2 คะแนน ลำดับที่ 5 ประเทศมาเลเซีย 70.2 คะแนน ลำดับที่ 6 ประเทศฟิลิปปินส์ 67.1 คะแนน ลำดับที่ 7 ประเทศบรูไน 65.7 คะแนน ลำดับที่ 8 ประเทศกัมพูชา 64.8 คะแนน ลำดับที่ 9 ประเทศลาว 63 คะแนน และลำดับที่ 10 ประเทศเมียนมา 60.4 คะแนน เมื่อพิจารณาในเชิงลึกถึงสถานะความก้าวหน้าของการบรรลุเป้าหมายในแต่ละเป้าหมาย พบว่ามีเป้าหมายหลักจำนวน 5 เป้าหมายที่กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนส่วนใหญ่มีระดับความก้าวหน้าที่อยู่ในสถานะสีแดง เรียงลำดับตามจำนวนประเทศที่อยู่ในสถานะดังกล่าว จากมากไปน้อย (พิมพ์นารา อินตะประเสริฐ, 2566) ได้แก่

- SDG 8 Decent Work and Economic Growth (งานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ) เป็นเป้าหมายที่อยู่ในสถานะต่ำทายมาก ของประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ
- SDG 16 Peace, Justice and Strong Institutions (ความสงบสุข ยุติธรรมและสถาบันเข้มแข็ง) เป็นเป้าหมายที่อยู่ในสถานะต่ำทายมากของประเทศสมาชิกอาเซียนจำนวน 8 ประเทศ ได้แก่ ไทย เวียดนาม อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เมียนมา บรูไน กัมพูชา และลาว
- SDG 14 Life Below Water (ทรัพยากรทางทะเล) เป็นเป้าหมายที่อยู่ในสถานะต่ำทายมากของประเทศสมาชิกอาเซียนจำนวน 8 ประเทศ ได้แก่ ไทย เวียดนาม สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เมียนมา บรูไน และกัมพูชา

- SDG 3 Good Health and Well-being (สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี) เป็นเป้าหมายที่อยู่ในสถานะท้าทายมากของประเทศสมาชิกอาเซียนจำนวน 8 ประเทศ ได้แก่ ไทย เวียดนาม อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ กัมพูชา ลาว และเมียนมา
- SDG 2 Zero Hunger (ขจัดความหิวโหย) เป็นเป้าหมายที่อยู่ในสถานะท้าทายมากของประเทศสมาชิกอาเซียนจำนวน 5 ประเทศ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย บรูไน และลาว

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าสถานการณ์ความคืบหน้าเกี่ยวกับการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนส่วนใหญ่ยังคงมีความท้าทายในประเด็นของสันติภาพและสิ่งแวดล้อม โดยมีประเทศสมาชิกจำนวน 3 ประเทศ ที่มีสถานะค่อนข้างน่ากังวล เนื่องจากมีจำนวนเป้าหมายที่อยู่ในสถานะท้าทายมากเกินครึ่งหนึ่งของจำนวนเป้าหมายทั้งหมด ได้แก่ ประเทศเมียนมา ประเทศกัมพูชา และประเทศบรูไน

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) : สถานการณ์ประเทศไทย

ในส่วนของสถานการณ์ของประเทศไทยนั้น พบว่าในปี ค.ศ. 2023 ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับอยู่ที่อันดับ 43 ของโลก จากประเทศที่เข้ารับการจัดอันดับทั้งหมด จำนวน 166 ประเทศ และมีคะแนนรวมอยู่ที่ 74.7 คะแนน (เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า 0.6 คะแนน) เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยกัน ประเทศไทยจะมีคะแนนอยู่ในลำดับที่ 1 ของอาเซียน เป็นปีที่ 5 ติดต่อกัน นับตั้งแต่การเข้าร่วมการจัดอันดับในปี ค.ศ. 2016 เมื่อพิจารณาสถานการณ์บรรลุเป้าหมายพบว่าในปี ค.ศ. 2023 ประเทศไทยมีเป้าหมายที่มีสถานะสีเขียวหรือบรรลุเป้าหมายแล้ว จำนวน 2 เป้าหมาย ได้แก่ SDG1 No Poverty (ขจัดความยากจน) และ SDG 4 Quality Education (การศึกษาที่มีคุณภาพ) โดยผลการบรรลุเป้าหมายทั้ง 2 สามารถแจกแจงรายละเอียดได้ ดังนี้

- SDG 1 No Poverty (ขจัดความยากจน) เป็นเป้าหมายที่ SDND ใช้ข้อมูลประกอบการประเมินจาก 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1. อัตราส่วนของประชากรที่มีรายได้น้อยกว่า 2.15 ดอลลาร์สหรัฐต่อวัน และ 2. อัตราส่วนของประชากรที่มีรายได้น้อยกว่า 3.65 ดอลลาร์สหรัฐต่อวัน โดยจำนวนรายได้ดังกล่าวที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินนั้นได้มาจากการกำหนดเส้นความยากจนระดับสากล (International poverty line) โดยธนาคารโลก ซึ่งมีระดับที่ต่ำกว่าเส้นความยากจนของประเทศไทยที่กำหนดโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งในปี พ.ศ. 2565 เส้นความยากจนของประเทศไทยถูกกำหนดไว้ที่ 2,997

บาทต่อเดือน หรือประมาณ 100 บาทต่อวัน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566) จึงเป็นสาเหตุให้ประเทศไทยมีสถานะบรรลุเป้าหมาย SDG ดังกล่าว

- SDG 4 Quality Education (การศึกษาที่มีคุณภาพ) ใช้ข้อมูลประกอบการประเมินจาก 4 ตัวชี้วัด ได้แก่
 1. ร้อยละของเด็กที่อยู่ในวัย 4-6 ปี ที่ได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา
 2. อัตราการเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา
 3. อัตราการสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และ
 4. อัตราการการอ่านออกเขียนได้ของประชากรที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี ซึ่งประเทศไทยอยู่ในสถานะบรรลุตัวชี้วัดทั้ง 4 เรียบร้อยแล้ว จึงส่งผลให้มีสถานะบรรลุเป้าหมาย SDG 4 ตามไปด้วย

นอกจากนั้น เมื่อพิจารณาสถานะของเป้าหมายหลักอื่น ๆ อีก 15 เป้าหมายที่เหลือ สามารถแบ่งตามกลุ่มสถานะการบรรลุเป้าหมายได้ดังนี้

เป้าหมายที่มีสถานะสีส้ม (สถานะท้าทาย) มีจำนวน 10 เป้าหมาย ได้แก่

- SDG 5 Gender Equality (ความเท่าเทียมทางเพศ)
- SDG 6 Clean Water and Sanitation (น้ำสะอาดและการสุขาภิบาล)
- SDG 7 Affordable and Clean Energy (พลังงานสะอาดที่เข้าถึงได้)
- SDG 8 Decent Work and Economic Growth (งานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ)
- SDG 9 Industry, Innovation and Infrastructure (โครงสร้างพื้นฐาน นวัตกรรมและอุตสาหกรรม)
- SDG 10 Reduced Inequalities (ลดความเหลื่อมล้ำ)
- SDG 11 Sustainable Cities and Communities (เมืองและชุมชนที่ยั่งยืน)
- SDG 12 Responsible Consumption and Production (การผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน)
- SDG 13 Climate Action (การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ)
- SDG 17 Partnership for the Goals (ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน)

เป้าหมายที่มีสถานะสีแดง (สถานะท้าทายมาก) จำนวน 5 เป้าหมาย ได้แก่

- SDG 2 Zero Hunger (ขจัดความหิวโหย)

- SDG 3 Good Health and Well-being (สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี)
- SDG 14 Life Below Water (ทรัพยากรทางทะเล)
- SDG 15 Life on Land (ระบบนิเวศบนบก)
- SDG 16 Peace, Justice and Strong Institutions (ความสงบสุข ยุติธรรมและสถาบันเข้มแข็ง)

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสถานะของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทยตามรายงาน SDG Index ของ SDSN ที่จัดทำโดยศูนย์วิจัย SDG Move คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้แสดงให้เห็นข้อมูลที่น่าสนใจดังภาพที่ 2.2 ที่แสดงให้เห็นว่ามีเป้าหมายจำนวน 6 เป้าหมายที่อยู่ในสถานะค่อนข้างคงที่ได้แก่ SDG1 ที่อยู่ในสถานะสีเขียวมาตั้งแต่เริ่มต้น ส่วน SDG5, SDG7, SDG11, SDG12 และ SDG17 เป็นเป้าหมายที่อยู่ในสถานะสีส้มมาตลอด อย่างไรก็ตาม ยังคงมีบางเป้าหมายที่มีความผันผวนในการเปลี่ยนแปลงสถานะการบรรลุเป้าหมาย และบางประเด็นก็มีความขัดแย้งกับสภาวะการณ์จริงที่เป็นที่รับรู้ของประชากรในประเทศอย่างเห็นได้ชัดเจน (ชล บุนนาค และวิจิณี เสนแดง, 2566) ได้แก่

- SDG 6 Clean Water and Sanitation (น้ำสะอาดและการสุขาภิบาล) ที่มีผลการประเมินอยู่ในสถานะสีเหลืองในปี ค.ศ. 2017 (ปีที่เริ่มต้นเข้ารับการจัดอันดับ) และเปลี่ยนเป็นสถานะสีเขียวในปี ค.ศ. 2018 จากนั้นก็กลับลงมาอยู่ในสถานะสีส้มในปี ค.ศ. 2019 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน
- SDG 4 Quality Education (การศึกษาที่มีคุณภาพ) อยู่ในสถานะสีส้มในปี ค.ศ. 2017-2018 และเปลี่ยนเป็นสถานะสีส้มในปี ค.ศ. 2019-2022 จากนั้นจึงขยับขึ้นมาเป็นสถานะสีเขียวในปี ค.ศ. 2023
- SDG 10 Reduced Inequalities (ลดความเหลื่อมล้ำ) อยู่ในสถานะสีส้มในปี ค.ศ. 2017 และเปลี่ยนลงไปอยู่ในสถานะสีแดงในระหว่างปี ค.ศ. 2018-2021 และสุดท้ายได้กลับขึ้นมาอยู่ในสถานะสีส้มอีกครั้งในปี ค.ศ. 2022 จนถึงปัจจุบัน
- SDG 13 Climate Action (การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ) ที่อยู่ในสถานะสีแดงในช่วงปี ค.ศ. 2017-2019 และเปลี่ยนเป็นสถานะสีส้มในปี ค.ศ. 2020 เป็นต้นมา

ภาพที่ 2.2

สถานะเป้าหมาย SDGs ประเทศไทย ตั้งแต่ปี 2017-2023

หมายเหตุ. จาก Inside SDG Index: เพราะอะไรสถานะ SDGs ใน SDG index ของไทยเปลี่ยนแปลงตลอด 7 ปีที่ผ่านมา, โดยชล บุนนาค และวิจิษฐ์ณี แสนแดง, 2566, (<https://www.sdgmove.com/2023/07/12/inside-sdgindex-causes-of-thailand-status-changing-in-past-7-years/>)

เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้นเกี่ยวกับสาเหตุความผันผวนของสถานะการบรรลุเป้าหมายที่ได้กล่าวไปข้างต้น ชล บุนนาค และวิจิษฐ์ณี แสนแดง (2566) ได้วิเคราะห์และสรุปสาเหตุที่สำคัญของการเปลี่ยนแปลงสถานะของเป้าหมาย SDGs ไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. เกิดการเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวชี้วัดจึงนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสถานะของเป้าหมายนั้น ๆ หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ เกิดขึ้นจากผลการดำเนินการภายในประเทศที่ดีขึ้นหรือแย่ลงอย่างแท้จริง เช่น SDG4 (Quality Education) ในปี ค.ศ. 2023 มีการเปลี่ยนแปลงสถานะที่ดีขึ้นจากสีเหลืองเป็นสีเขียว เนื่องจากตัวชี้วัดเรื่องอัตราการสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของประชากรไทยมีผลประเมินอยู่ในระดับสีเขียว หรือ SDG14 (Life Below Water) ที่มีการปรับสถานะที่ลดลงจากสีส้มเป็นสีแดงในปี ค.ศ. 2021

เนื่องจากจำนวนเฉลี่ยของพื้นที่ที่ได้รับการอนุรักษ์ในพื้นที่ที่มีความสำคัญต่อความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเล มีขนาดลดลง จึงส่งผลให้สถานะของตัวชี้วัดนี้ลดลงจากสีเขียวมาเป็นสีแดง

2. มีการเปลี่ยนแปลงตัวชี้วัดย่อยที่อยู่ภายใต้เป้าหมายหลักต่าง ๆ เนื่องจากในแต่ละปีอาจมีการเปลี่ยนแปลงตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมิน โดยมีการนำตัวชี้วัดใหม่เพิ่มเข้าไปในแต่ละเป้าหมาย รวมทั้งในบางกรณีก็มีการตัดตัวชี้วัดเดิมที่เคยใช้ในการประเมินออกด้วย ส่งผลให้กระทบกับสถานการณ์บรรลุเป้าหมายโดยรวมของเป้าหมายนั้น ๆ ตามไปด้วย เช่น SDG4 (Quality Education) ในปี ค.ศ. 2019 ได้มีการเปลี่ยนแปลงตัวชี้วัดย่อยจาก “จำนวนปีโดยเฉลี่ยที่ใช้ในการศึกษา” มาเป็น “อัตราการสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น” ซึ่งเป็นตัวชี้วัดที่ประเทศไทยมีผลการดำเนินงานค่อนข้างดีอยู่แล้ว จึงส่งผลให้สถานะของเป้าหมายมีการเปลี่ยนแปลงไปในระดับที่ดีขึ้น หรือ SDG6 (Clean Water and Sanitation) ในปี ค.ศ. 2019 มีการเพิ่มตัวชี้วัดย่อย “สัดส่วนของปริมาณการบำบัดน้ำเสียที่เกิดจากกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์” เข้ามาใช้ในการประเมิน ซึ่งเป็นตัวชี้วัดที่ประเทศไทยมีผลการดำเนินงานที่ไม่ดี จึงส่งผลให้สถานะการบรรลุเป้าหมายโดยรวมลดลง

3. การเพิ่มจำนวนของประเทศที่เข้ารับการประเมินและการที่ประเทศอื่น ๆ มีการดำเนินงานที่ดีขึ้น เช่น SDG14 (Life Below Water) ที่มีการใช้ตัวชี้วัด “คะแนนความสะอาดของน้ำ” ที่ใช้ข้อมูลจากดัชนีคุณภาพมหาสมุทร (Ocean Health Index: Clean Water Score) โดยที่ในปี ค.ศ. 2021 ประเทศไทยมีคะแนนของตัวชี้วัดดังกล่าวสูงกว่าปี ค.ศ. 2020 แต่สถานะของตัวชี้วัดนี้ก็กลับถูกปรับลดลงจากสีเขียวเป็นสีแดง เนื่องมาจากประเทศที่เข้ารับการจัดอันดับมีจำนวนเพิ่มขึ้นและมีผลการดำเนินงานในประเด็นที่ค่อนข้างดี จึงส่งผลให้สถานะโดยรวมของเป้าหมายดังกล่าวมีระดับลดลง

4. ข้อมูลของประเทศไทยในฐานะข้อมูลนานาชาติมีความคลาดเคลื่อนหรือไม่ปรากฏข้อมูล เนื่องจากข้อมูลหลักที่ใช้ในการประเมินสถานะการบรรลุเป้าหมายซึ่งจัดทำรายงานโดย SDSN นั้น ส่วนใหญ่เป็นการใช้ข้อมูลจากองค์กรระหว่างประเทศ ดังนั้น ข้อมูลที่แสดงอาจมีความล่าช้ากว่าข้อมูลที่มีในประเทศต้นทาง เนื่องจากต้องผ่านกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องเสียก่อน กรณีดังกล่าวเกิดขึ้นกับ SDG16 (Peace, Justice and Strong Institutions) ซึ่งหนึ่งในตัวชี้วัดย่อยที่ใช้ในการประเมิน คือ “อัตราการฆาตกรรมต่อประชากรแสนคน” ที่มีการใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูลของ United Nations on Drugs and Crime (UNODC) โดยที่ข้อมูลที่ใช้ในการประเมินตัวชี้วัดนี้ในปี ค.ศ. 2021 ใช้ข้อมูลของปี ค.ศ. 2017 ซึ่งประเทศไทยมีสถานะของตัวชี้วัดดังกล่าวในระดับสีเหลือง แต่ในปี ค.ศ. 2022 ประเทศไทยกลับมีสถานะอยู่ในระดับสีแดง จึงมีการตรวจสอบที่มาของข้อมูลและพบว่ามีการใช้ข้อมูลของปี ค.ศ. 2011 ในการประเมินตัวชี้วัด โดยมีสาเหตุมาจากการที่ฐานข้อมูล UNODC ได้มีการถอดข้อมูลตั้งแต่ปี ค.ศ. 2012 ของประเทศไทยออกไป จึงส่งผลให้สถานะของ SDG16 มีสถานะเป็นสีแดงตามไปด้วย

อย่างไรก็ตาม การที่ประเทศไทยจะมีสถานะความก้าวหน้าของการบรรลุเป้าหมาย SDGs ที่ประสบผลสำเร็จได้นั้น จำเป็นต้องมีการขับเคลื่อนที่จริงจังจากทุกภาคส่วนในประเทศ เนื่องจากเป้าหมาย SDGs ทั้ง 17 เป้าหมายเป็นสิ่งที่ไม่สามารถทำให้เกิดผลสำเร็จได้ด้วยบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือองค์กรใดองค์กรหนึ่ง แต่จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากหลายภาคส่วนทั้งภาครัฐบาล ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในการวางแผนการทำงานร่วมกัน อีกทั้งรัฐบาลควรให้ความสำคัญกับการประสานงานร่วมกับองค์กรในต่างประเทศที่ทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการประเมินตัวชี้วัดย่อยต่าง ๆ ภายใต้อำนาจ SDGs แต่ละเป้าหมาย เพื่อให้เกิดการตรวจสอบและรับรองความถูกต้องก่อนที่จะมีการส่งต่อให้แก่องค์กรระหว่างประเทศต่าง ๆ ในการนำข้อมูลไปใช้ประกอบการประเมินต่อไป

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และความสัมพันธ์กับองค์กรห้องสมุด

ตามประกาศสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย เรื่อง มาตรฐานห้องสมุด พ.ศ. 2549 ได้กำหนดนิยามของห้องสมุดไว้ว่า “ห้องสมุด หมายถึง แหล่งการเรียนรู้ทั้งภาครัฐและเอกชน ที่จัดตั้งเพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ให้บริการทรัพยากรสารสนเทศ อาจมีชื่อเรียกว่า หอสมุด ห้องสมุด สำนักหอสมุด สถาบันวิทยบริการ ศูนย์บรรณสาร ศูนย์สารสนเทศ สำนักวิทยบริการ หรือชื่ออื่นใดก็ได้ที่มีภารกิจในทำนองเดียวกัน” (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2549) โดยห้องสมุดทุกประเภทล้วนมีพันธกิจหลักร่วมกัน คือ การเป็นแหล่งให้บริการและเผยแพร่องค์ความรู้สู่ประชาชนในหลากหลายรูปแบบ ตัวอย่างเช่น หอสมุดแห่งชาติ เป็นแหล่งรวบรวมและให้บริการข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเทศนั้น ๆ ห้องสมุดโรงเรียน เป็นแหล่งข้อมูลเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน รวมทั้งการสร้างพฤติกรรมการอ่านที่ดีให้เกิดขึ้นกับเด็กนักเรียน ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา เป็นแหล่งข้อมูลเพื่อตอบสนองการศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมนอกเหนือจากการเรียนการสอนในชั้นเรียน รวมถึงเป็นแหล่งสนับสนุนข้อมูลเพื่อการวิจัยสำหรับทั้งนิสิต/นักศึกษา และบุคลากร ห้องสมุดประชาชน มีหน้าที่ในการส่งเสริมการอ่าน สนับสนุนข้อมูลเพื่อการวิจัย และเป็นจุดเชื่อมต่อกับชุมชน โดยปราศจากการกีดกันทางเพศ อายุ ระดับการศึกษา และศาสนา ห้องสมุดเฉพาะ เป็นแหล่งเรียนรู้และสนับสนุนข้อมูลสำหรับผู้ปฏิบัติงานในองค์กรและผู้สนใจ (Chuenchom et al., 2022) กล่าวได้ว่าห้องสมุดเปรียบเสมือนศูนย์กลางของข้อมูลและเป็นศูนย์รวมเครื่องมือต่าง ๆ สำหรับการขับเคลื่อนสังคมและชุมชนทุกระดับให้เกิดการพัฒนาและเดินหน้าต่อไปได้

การที่ห้องสมุดมีหน้าที่หลักในการให้บริการข้อมูลและส่งเสริมให้เกิดการเข้าถึงข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีความสำคัญในการสนับสนุนให้เกิดการบรรลุเป้าหมายการพัฒนา

ที่ยั่งยืนได้ในทุกเป้าหมาย เนื่องจากการเพิ่มโอกาสการเข้าถึงข้อมูลและองค์ความรู้ต่าง ๆ ให้แก่ประชาชนในสังคมผ่านเครื่องมือและเทคโนโลยีที่ห้องสมุดมีให้บริการ ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือประชาชนในการแนะนำการใช้งานข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการสงวนรักษาข้อมูลสารสนเทศเพื่อให้มั่นใจได้ว่าการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวจะสามารถดำเนินต่อไปได้อย่างราบรื่นในอนาคต ช่วยให้สังคมเกิดการพัฒนายั่งยืนได้ในทุกด้าน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม อันจะส่งผลให้เกิดการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรในสังคมนั้นๆ ด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับเจตนารมณ์ขององค์การสหประชาชาติในการกำหนดเป้าหมาย SDGs ทั้ง 17 เป้าหมาย

สหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมห้องสมุดและสถาบัน (International Federation of Library Associations and Institutions : IFLA) ได้กล่าวถึงบทบาทสำคัญของห้องสมุดในการเป็นแหล่งข้อมูลซึ่งสามารถสนับสนุนให้เกิดการบรรลุตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ดังนี้ (IFLA, 2016)

- สนับสนุนให้เกิดการสร้างทักษะการรู้สารสนเทศ
- ช่วยลดช่องว่างในการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศและเป็นสื่อกลางในการให้ความช่วยเหลือแก่องค์กรภาครัฐและภาคเอกชนในด้านข้อมูลสารสนเทศ
- สนับสนุนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือต่าง ๆ
- ให้บริการข้อมูลดิจิทัลผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
- ให้การสนับสนุนการสร้างสร้งงานวิจัยและแหล่งข้อมูลทางวิชาการ เพื่อสนับสนุนให้เกิดชุมชนทางวิชาการ
- สงวนรักษาและให้บริการการเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับมรดกโลกและมรดกทางวัฒนธรรม

จากการที่องค์การสหประชาชาติมีการประกาศเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) อย่างเป็นทางการในปี ค.ศ. 2015 นั้น องค์กรห้องสมุดต่างๆ ทั่วโลกต่างแสดงความตื่นตัวและตอบรับต่อเป้าหมายการพัฒนาดังกล่าว ผ่านการดำเนินการในหลากหลายรูปแบบ สหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมห้องสมุดและสถาบัน (IFLA) ถือเป็นหนึ่งในองค์กรห้องสมุดระดับโลกที่แสดงการตอบรับต่อพันธกิจ SDGs อย่างเข้มแข็ง สืบเนื่องมาจากข้อเท็จจริงที่ว่า การพัฒนายั่งยืนทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ล้วนต้องอาศัยการเข้าถึงข้อมูลทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นการใช้ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจ หรือการสร้างนวัตกรรมต่าง ๆ ห้องสมุด จึงเป็นสถาบันที่มีความสำคัญในการเผยแพร่ข้อมูลที่จำเป็นและเชื่อถือได้ รวมถึงมีภารกิจในการเสริมสร้างทักษะการรู้สารสนเทศให้แก่บุคคลทั่วไป เพื่อให้บุคคลสามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลต่างๆ ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ (IFLA, n.d.) ด้วยเหตุนี้ IFLA จึงแสดงบทบาทในการให้การสนับสนุนเครื่องมือและแนวทางการดำเนินงานแก่องค์กรห้องสมุด หนึ่งในเครื่องมือช่วยสนับสนุนให้เกิดการพัฒนายั่งยืนของห้องสมุดที่มีความโดดเด่นและเป็นที่รู้จักขององค์กรห้องสมุดส่วนใหญ่ในระดับนานาชาติ คือ การพัฒนาฐานข้อมูลและเว็บไซต์ Library map of

the world เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลทางสถิติพื้นฐานของห้องสมุดต่างๆ ทั่วโลก เช่น จำนวนห้องสมุดในแต่ละประเทศแยกตามประเภท จำนวนห้องสมุดที่มีบริการอินเทอร์เน็ตสำหรับผู้ให้บริการ จำนวนบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด จำนวนผู้ใช้บริการ ทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่ได้เป็นสมาชิก และจำนวนการยืมทรัพยากรสารสนเทศ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างห้องสมุดต่างๆ ทั่วโลก นอกจากนั้น เว็บไซต์ดังกล่าวยังมีการเชื่อมโยงไปยังแพลตฟอร์มออนไลน์ที่มีชื่อว่า SDG stories ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ทำหน้าที่รวบรวมเรื่องราวและกระบวนการดำเนินงานของสมุดทั่วโลก ที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (SDGs) เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างองค์กรห้องสมุดเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบรรลุเป้าหมาย SDGs นอกจากเครื่องมือดังกล่าวข้างต้น IFLA ยังให้การสนับสนุนข้อมูลที่จำเป็นอื่นๆ สำหรับองค์กรห้องสมุดในการดำเนินการตามเป้าหมาย SDGs ในหลายรูปแบบ เช่น รายงาน คู่มือ บทความ หรือการจัดงานสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เป็นต้น (IFLA, n.d.)

ในปี ค.ศ. 2020 สมาคมห้องสมุดอเมริกัน (American Library Association: ALA) ได้จัดตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจที่มีชื่อว่า ALA UN 2030 Sustainable Development Goals Task Force ขึ้น เพื่อทำหน้าที่ในการวางแผนกลยุทธ์ระยะยาวในการเพิ่มปริมาณการมีส่วนร่วมของห้องสมุดต่าง ๆ ในการผลักดันให้เกิดการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ผ่านการจัดกิจกรรม เช่น การจัดงานสัมมนาในรูปแบบออนไลน์ (webinar) เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่องค์กรห้องสมุดในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนผ่านกรณีศึกษาของห้องสมุดต่างๆ ทั้งในประเทศออสเตรเลีย ฝรั่งเศส และเยอรมนี นอกจากนี้ คณะทำงานได้มีการจัดทำเครื่องมือเพื่อส่งเสริมให้ห้องสมุดมีแนวปฏิบัติในการดำเนินกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เช่น แผนผังแสดงตัวอย่างกิจกรรมของห้องสมุดที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการบรรลุเป้าหมาย SDGs ในแต่ละเป้าหมาย (Kear & Garcia-Febo, 2020)

สมาคมห้องสมุดประเทศออสเตรเลีย (Australian Library and Information Association: ALIA) เป็นองค์กรห้องสมุดอีกแห่งหนึ่งที่แสดงความตื่นตัวต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ผ่านการจัดทำ Stretch targets for Australian libraries 2020-2030 ซึ่งเปรียบเสมือนคู่มือสำหรับห้องสมุดต่าง ๆ ในประเทศออสเตรเลีย เพื่อการดำเนินกิจกรรมของตนเองให้สอดคล้องกับเป้าหมาย SDGs อย่างไรก็ตาม คู่มือดังกล่าวมีกระบวนการจัดทำขึ้นโดยผ่านการจัดประชุม การสำรวจความคิดเห็น และการรับฟังเสียงสะท้อนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลายฝ่าย ทำให้ได้ข้อสรุปออกมาในรูปแบบเป้าหมายสำคัญ 10 ประการ เพื่อเป็นหลักในการดำเนินงานของห้องสมุดที่สอดคล้องกับเป้าหมาย SDGs โดยในเอกสารฉบับดังกล่าวได้มีการระบุค่านิยมของเป้าหมาย ความสอดคล้องของแต่ละเป้าหมายกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ ตัวอย่างกิจกรรมที่

เกี่ยวข้อง ตัวชี้วัด และกระบวนการติดตามความสำเร็จของแต่ละเป้าหมาย รวมถึงกำหนดให้องค์กรห้องสมุดที่เกี่ยวข้องในประเทศออสเตรเลียรับหน้าที่เป็นผู้นำในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละเป้าหมาย (Australian Library and Information Association, 2021)

ไม่เพียงแต่ในทวีปอเมริกาและออสเตรเลียที่ประเด็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ได้ถูกถ่ายทอดลงไปยังองค์กรและสถาบันที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุด ในส่วนขององค์กรห้องสมุดในทวีปยุโรปก็พบว่า มีความเคลื่อนไหวในประเด็นดังกล่าวอย่างแพร่หลายเช่นเดียวกัน สมาคมห้องสมุด สารสนเทศ และเอกสารอ้างอิงแห่งยุโรป (The European Bureau of Library, Information and Documentation Associations: EBLIDA) ได้บรรจุประเด็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เข้าไว้เป็นหนึ่งในจุดเน้นของสมาคม และได้กำหนดพันธกิจที่เกี่ยวข้องไว้ ได้แก่ เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ SDGs ให้แก่ห้องสมุดต่างๆ ในทวีปยุโรป ให้การสนับสนุนห้องสมุดในการบรรลุเป้าหมาย SDGs เปรียบเทียบตัวชี้วัดของห้องสมุดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของทวีปยุโรป (EU sustainability indicators) และให้คำแนะนำแก่ห้องสมุดต่างๆ ในการปรับปรุงวัตถุประสงค์ของห้องสมุดให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน สืบเนื่องจากพันธกิจดังกล่าว สมาคม EBLIDA จึงได้พัฒนากลไกและเครื่องมือที่เกี่ยวข้องมาช่วยสนับสนุนพันธกิจ โดยหนึ่งในกลไกดังกล่าว คือ การจัดตั้งคณะทำงานที่มีชื่อว่า Working Group on European Libraries and Sustainability Assessment (ELSA) เพื่อพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวัดสมรรถนะของห้องสมุดในด้านเศรษฐกิจและสังคม และใช้ในการประเมินผลกระทบของห้องสมุดที่มีต่อสังคมในองค์กร รวมถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ SDGs (EBLIDA, n.d.)

ในส่วนของประเทศไทยอาจกล่าวได้ว่า ณ ปัจจุบันยังไม่มี การดำเนินการขององค์กรห้องสมุดระดับประเทศอย่างเป็นรูปธรรมที่มีความชัดเจนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนหรือผลักดันให้ห้องสมุดต่างๆ เกิดการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) โดยตรง อย่างไรก็ตาม สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาเกี่ยวกับพลังงานและสิ่งแวดล้อมที่นับวันจะยิ่งทวีความรุนแรง และส่งผลกระทบในวงกว้างขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงเกิดแนวคิดในการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นต้นแบบของสังคมในเรื่องการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม จึงได้มีการหารือและทำความร่วมมือกับสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หน่วยงานวิชาการด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม และเครือข่ายห้องสมุดสีเขียว โดยได้มีการแต่งตั้งคณะทำงานพัฒนามาตรฐานห้องสมุดสีเขียวขึ้นเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2557 และได้ประกาศใช้มาตรฐานห้องสมุดสีเขียว พ.ศ. 2558 ในวันที่ 30 เม.ย. 2558 และเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จึงได้มีการแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำเกณฑ์พัฒนาห้องสมุดสีเขียวในปี 2559 และได้ประกาศใช้เกณฑ์การพัฒนาห้องสมุดสีเขียว ข้อกำหนด แนวทางเชิงปฏิบัติ และวิธีการตรวจประเมิน พ.ศ. 2559 ขึ้น เพื่อเป็น

หลักเกณฑ์ในการตรวจประเมินห้องสมุดเพื่อมอบรางวัลห้องสมุดสีเขียว ให้แก่ห้องสมุดที่มีการบริหารจัดการเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.) และในการประชุมทางวิชาการระดับชาติและประชุมใหญ่สามัญประจำปี พุทธศักราช 2565 เมื่อวันศุกร์ที่ 31 มีนาคม 2566 ได้เริ่มมีการนำประเด็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเข้ามาเป็นประเด็นหลักของการประชุม ภายใต้ชื่อหัวข้อการประชุมเรื่อง การพัฒนาห้องสมุดสู่ความยั่งยืน (Library Development Towards Sustainability) ซึ่งถือเป็นโอกาสอันดีที่ทำให้บุคลากรห้องสมุดและผู้เกี่ยวข้องได้มีโอกาสพบปะเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาห้องสมุดของตน รวมทั้งรับทราบข้อมูล ตัวอย่างกรณีศึกษาจากห้องสมุดอื่นๆ ที่ประสบความสำเร็จ พร้อมทั้งความเป็นไปได้ในการสร้างเครือข่ายห้องสมุดเพื่อความยั่งยืนต่อไปในอนาคต (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.)

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) กับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาถือเป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ในการเก็บรวบรวม จัดระบบและเผยแพร่องค์ความรู้ รวมถึงข้อมูลสารสนเทศต่างๆ ที่จำเป็นต่อการพัฒนาบุคลากร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง และต่อสถาบันเองอย่างครอบคลุมในทุกด้านที่สนองตอบต่อวิสัยทัศน์ และพันธกิจของสถาบัน เปรียบเสมือนประตูสู่ข้อมูลสารสนเทศที่อุดมไปด้วยทรัพยากรสารสนเทศหลากหลายประเภท ที่พร้อมให้บริการตามความต้องการของผู้ใช้งาน โดยการให้บริการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศนั้นเรียกได้ว่าเป็นบริการสำคัญของห้องสมุด ซึ่งมีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ตามที่ IFLA (2016) ได้เน้นย้ำคุณค่าและความสำคัญของการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศอย่างเปิดกว้างที่บุคคลสามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้เกิดการยกระดับคุณภาพชีวิตของบุคคลนั้น ๆ ในที่สุด ซึ่งถือเป็นสาระสำคัญของเป้าหมาย SDGs ดังนั้นห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจึงต้องมีบทบาทสำคัญในการเปิดโอกาสให้บุคคลสามารถเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศในหลากหลายรูปแบบ โดยไม่มีการแบ่งแยกหรือกีดกันทางสังคม (Hamad & Al-Fadel, 2022)

จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมา พบว่า ประเด็นเกี่ยวกับบทบาทของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่มีต่อการสนับสนุนให้เกิดการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจจากนักวิจัยในระดับนานาชาติอย่างแพร่หลาย เริ่มตั้งแต่ประเด็นพื้นฐาน เช่น ความตระหนักรู้ของเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของห้องสมุดที่มีต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ดังที่ Hamad & Al-Fadel (2022) ได้ทำการศึกษาความตระหนักรู้ของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศจอร์แดน พบว่า

เจ้าหน้าที่ห้องสมุดส่วนใหญ่มีความตระหนักรู้ว่าห้องสมุดของตนมีบทบาทสำคัญในการสนองตอบต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ในรูปแบบของการเป็นแหล่งข้อมูลสารสนเทศและส่งเสริมทักษะการรู้สารสนเทศของผู้ใช้บริการ ซึ่งส่งผลให้เกิดการนำข้อมูลสารสนเทศเหล่านั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไปได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Thorpe & Gunton (2021) ที่พบว่า เจ้าหน้าที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัย University of Southern Queensland Library มีความเข้าใจในเป้าหมาย SDGs และสามารถเชื่อมโยงกิจกรรม บริการ และโครงการต่าง ๆ ของสมุดที่สนับสนุนการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้

ผลการวิจัยที่ผ่านมาสามารถยืนยันข้อเท็จจริงที่ว่าห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ต่างมีบทบาทหลักในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) จากการศึกษาประเด็นเป้าหมาย SDGs ในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาประเทศแคนเมอรูน Bawack (2018) พบว่า หน้าที่ของห้องสมุดในการเก็บรักษา จัดระบบ และเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศ ล้วนเป็นสิ่งที่ช่วยสนับสนุนการบรรลุเป้าหมาย SDGs ของภาครัฐ เช่นเดียวกันกับห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไนจีเรียที่ต่างก็มีส่วนช่วยสนับสนุนเป้าหมาย SDGs ผ่านการให้บริการทรัพยากรสารสนเทศและจัดสรรพื้นที่สำหรับการเรียนรู้ให้แก่ผู้ใช้บริการ ซึ่งช่วยลดช่องว่างในการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศของประชากรในสังคม (Okuonghae & Igbinovia, 2019) เมื่อพิจารณาบริการ ทรัพยากรสารสนเทศ และโครงการต่างๆ ที่มีอยู่ในห้องสมุดโดยละเอียด Thorpe & Gunton (2021) พบว่า ห้องสมุดแห่งมหาวิทยาลัย University of Southern Queensland มีการดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับเป้าหมาย SDGs จำนวน 8 เป้าหมายหลัก ดังนี้

1. Goal 1: No poverty เช่น จัดทำ Open Textbooks ให้แก่นักศึกษา จัดเตรียมของสำหรับส่งคืนทรัพยากรห้องสมุดทางไปรษณีย์ให้แก่นักศึกษา และจัดหลักสูตรสำหรับพัฒนาทักษะด้านต่างๆ สำหรับนักศึกษา โดยไม่มีการคิดค่าใช้จ่ายในการรับบริการ

2. Goal 3: Good health and well-being เช่น การเปิดให้เข้าถึงข้อมูลสารสนเทศทางด้านสุขภาพและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การจัดเตรียมพื้นที่ปลอดภัยสำหรับนักศึกษาในการจัดการเรียนการสอนต่างๆ

3. Goal 4: Quality education เช่น การให้การสนับสนุนด้านทรัพยากรสารสนเทศ การจัดหลักสูตรเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการจัดโครงการที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้พบปะเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและให้ความช่วยเหลือกันและกันในด้านการเรียนการสอน

4. Goal 5: Gender equality เช่น การจัดให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศอย่างเท่าเทียม รวมถึงห้องสมุดมีการจ้างงานบุคลากรเพศหญิงอยู่ถึง 88% โดยที่ 92% ของจำนวนดังกล่าวได้รับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งบริหาร

5. Goal 8: Decent work and economic growth เช่น ห้องสมุดมีการจัดตารางการทำงานและสภาพแวดล้อมในการทำงานให้มีความยืดหยุ่น โดยคำนึงถึงความแตกต่างทางด้านคุณสมบัติ ความเชี่ยวชาญและภูมิหลังของบุคคล ห้องสมุดเห็นความสำคัญของการพัฒนาทักษะของบุคลากร โดยให้การสนับสนุนบุคลากรในการเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะตามความต้องการ

6. Goal 9: Industry, innovation and infrastructure เช่น ห้องสมุดให้การสนับสนุนบุคลากรมหาวิทยาลัยในการทำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภูมิภาคและชุมชน โดยการเป็นหน่วยให้คำปรึกษา สืบค้นข้อมูล และเผยแพร่ผลงานวิจัยออกสู่ชุมชนและภาคอุตสาหกรรมโดยไม่มีค่าใช้จ่าย

7. Goal 10: Reduced inequalities ห้องสมุดมีการจัดบริการต่างๆ เพื่อลดช่องว่างในการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศ เช่น การจัดเตรียมทรัพยากรห้องสมุดทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ตามความต้องการของผู้ใช้บริการ การจัดส่งอุปกรณ์ต่างๆ สำหรับการทำกิจกรรมห้องสมุดให้นักศึกษาที่ไม่สะดวกเข้ารับด้วยตนเองที่ห้องสมุด เป็นต้น

8. Goal 17: Partnerships for the goals ห้องสมุดมีการทำความร่วมมือกับห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ในประเด็นของการยืมทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด โดยที่นักศึกษาและบุคลากรของมหาวิทยาลัยเครือข่าย จะสามารถยืมทรัพยากรได้จากห้องสมุดของทุกสถาบันโดยไม่มีค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม

ผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งมีความตื่นตัวในการตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติเป็นอย่างดี อันจะเห็นได้จากการพัฒนากิจกรรมและบริการต่างๆ ให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายดังกล่าว อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในเชิงลึกจะเห็นว่าห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต่างเผชิญกับความท้าทายในรูปแบบต่าง ๆ ที่ขัดขวางการบรรลุเป้าหมาย SDGs จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ปัญหาหลักที่ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต่างเผชิญร่วมกัน คือ ความขาดแคลนด้านงบประมาณ ในการจัดหาบริการต่าง ๆ สำหรับผู้ใช้ห้องสมุด (Dei & Asante, 2022) โดยบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศจอร์แดนมีความเห็นว่า นอกจากห้องสมุดจะขาดแคลนงบประมาณในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับประเด็น SDGs แล้วนั้น ปัญหาด้านงบประมาณที่มีความสำคัญไม่น้อยไป

กว่ากัน คือ การที่ห้องสมุดไม่มีงบประมาณที่เพียงพอในการเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้เกี่ยวกับประเด็น SDGs แก่บุคลากรและผู้ใช้บริการ (Hamad & Al-Fadel,2022)

นอกเหนือไปจากความท้าทายด้านงบประมาณของห้องสมุด Mashroofa (2022) ได้พบข้อเท็จจริงที่น่าสนใจจากการศึกษาห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศศรีลังกา โดยพบว่า ถึงแม้ว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ได้มีการจัดกิจกรรม โครงการต่างๆ อย่างหลากหลาย แต่ไม่ได้มีการระบุประเด็น SDGs เข้าไว้ในแผนกลยุทธ์ของห้องสมุด จากการศึกษาห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 15 แห่งในประเทศศรีลังกา พบว่า มีห้องสมุดเพียง 8 แห่งที่มีการบรรจุประเด็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนลงในแผนกลยุทธ์อย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ การบรรจุประเด็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ไว้ในแผนกลยุทธ์ขององค์กร จะช่วยให้ห้องสมุดสามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อสนับสนุนให้เกิดการบรรลุเป้าหมาย SDGs อย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่ความยั่งยืนได้อย่างแท้จริง

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) กับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย

เมื่อพิจารณาถึงประเด็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) กับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ณ ปัจจุบัน ยังคงมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวในบริบทของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาไทยที่ค่อนข้างจำกัด อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในมุมมองที่กว้างขึ้น เช่น ในระดับสถาบันอุดมศึกษา พบว่าสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยจำนวนมากต่างให้ความสำคัญกับการเข้าร่วมการจัดอันดับมหาวิทยาลัย THE SDG University Impact Ranking ซึ่งการจัดอันดับดังกล่าวได้มีการใช้ตัวชี้วัดจำนวน 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1. งานวิจัย 2. นโยบายและแนวทางการปฏิบัติภายในมหาวิทยาลัย 3. การเชื่อมโยงกับสังคมในระดับท้องถิ่น ภูมิภาคและระดับโลก และ 4. การเรียนการสอน ซึ่งผลคะแนนรวมของแต่ละสถาบันจะมาจากการคำนวณคะแนนของเป้าหมายที่ 17 (Partnership for the Goal) และเป้าหมาย 3 เป้าหมายที่สถาบันนั้น ๆ ได้คะแนนสูงสุด เพื่อเป็นการสะท้อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านที่สถาบันมีความโดดเด่นเป็นพิเศษ ในปี พ.ศ. 2567 มีสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยที่ส่งข้อมูลและได้รับการจัดอันดับทั้งสิ้น 77 แห่ง ซึ่งประกอบด้วย มหาวิทยาลัยรัฐ มหาวิทยาลัยเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความตื่นตัวเกี่ยวกับประเด็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของสถาบันต่าง ๆ อย่างชัดเจน ผลของการจัดอันดับในปี 2024 พบว่ามีสถาบันอุดมศึกษาไทยที่ติดอยู่ใน 600 อันดับแรกของโลก จำนวน 15 แห่ง เมื่อพิจารณารายเป้าหมายพบว่าสถาบันอุดมศึกษาไทยได้รับการจัดอยู่ใน 20 อันดับแรกของโลกได้ทั้งสิ้น 6 เป้าหมาย ได้แก่ SDG 2 (ขจัดความหิวโหย) : อันดับที่ 12 สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย อันดับที่ 17 มหาวิทยาลัยขอนแก่น SDG 3 (การมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี) : อันดับที่ 3 มหาวิทยาลัยมหิดล SDG 4 (การศึกษาที่มีคุณภาพ) : อันดับที่ 18

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ SDG 5 (ความเท่าเทียมทางเพศ) : อันดับที่ 15 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ SDG 16 (ความสงบสุข ยุติธรรม และสถาบันเข้มแข็ง) : อันดับที่ 19 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ SDG 17 (ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน) : อันดับที่ 5 มหาวิทยาลัยมหิดล (อติรุจ คือระ, 2567)

การที่สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งจะสามารถได้รับการจัดอันดับที่เกี่ยวข้องกับ SDGs อยู่ในอันดับต้นของการจัดอันดับได้นั้น ล้วนแล้วแต่ต้องอาศัยการสนับสนุนจากหน่วยงานย่อยภายในสถาบันทั้งสิ้น ซึ่งห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาถือเป็นหนึ่งในหน่วยงานสนับสนุนที่มีความสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมาย SDGs ของสถาบันอุดมศึกษาต้นสังกัดเช่นเดียวกัน จากการสำรวจข้อมูลของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย พบว่า ณ ปัจจุบัน ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งได้มีการจัดบริการสารสนเทศที่สอดคล้องต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังแสดงในตารางที่ 2.1 ตัวอย่างการจัดกิจกรรมที่สนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย (สุจิรา อัมรักเลิศ, 2565)

ตารางที่ 2.1 ตัวอย่างการจัดกิจกรรมที่สนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย

ห้องสมุด	เป้าหมาย SDGs	กิจกรรม
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	SDG 4	- การเปิดให้นิสิตต่างสถาบันและประชาชนทั่วไปเข้าใช้ห้องสมุดได้โดยปราศจากการเรียกเก็บค่าธรรมเนียม - จัดกิจกรรมเพื่อแบ่งปันองค์ความรู้ต่าง ๆ ภายในสถาบัน ผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น Facebook และ Youtube channel
	SDG 7	ติดตั้งโซลาร์เซลล์บนหลังคา และติดตั้งระบบ EIS เพื่อตรวจจับการใช้พลังงานในอาคารห้องสมุด
	SDG 8	- จัดกิจกรรมจำหน่ายหนังสือและเสื้อผ้ามือสองเพื่อนำรายได้มาใช้ในการพัฒนาห้องสมุดชุมชนและห้องสมุดโรงเรียนที่ขาดแคลน - นำน้ำจากเครื่องปรับอากาศมาใช้ในการรดน้ำต้นไม้

ห้องสมุด	เป้าหมาย SDGs	กิจกรรม
		- สนับสนุนการมีงานทำของนิสิตเพื่อสร้างรายได้ - จัดโครงการฝึกอบรมบุคลากรเรื่องการให้บริการและใช้ฐานข้อมูล เพื่อให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ไปสู่การสร้างงานต่อไป - จัดกิจกรรมประกวดการคัดแยกขยะ - สร้างจิตสำนึกในการประหยัดพลังงาน
	SDG 13	- ส่งเสริมให้บุคลากรลดเขย Carbon Footprint - ลดการใช้กระดาษ โดยการส่งเสริมการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ - ติดตั้งระบบตรวจสอบคุณภาพอากาศภายในห้องสมุด
	SDG 17	สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการเกษตร
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงใหม่	SDG 4	- เปิดให้ผู้ให้บริการที่เป็นบุคคลภายนอกเข้าใช้พื้นที่ และทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดได้โดยปราศจากการเรียกเก็บค่าธรรมเนียม - เปิดให้บุคคลทั่วไปเข้าถึงสารสนเทศผ่านคลังปัญญาสถาบันและเว็บไซต์ห้องสมุด - เปิดอบรมทักษะการรู้สารสนเทศและทักษะสำหรับพลเมืองดิจิทัลแก่นักศึกษา - ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของห้องสมุด - จัดโครงการบริการวิชาการเพื่อพัฒนาครูนักเรียนและห้องสมุดโรงเรียน

ห้องสมุด	เป้าหมาย SDGs	กิจกรรม
		- จัดโครงการเพื่อสนับสนุนการเข้าถึงสารสนเทศอย่างเท่าเทียมทั้งนักศึกษาทั่วไปและนักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษ
	SDG 5	- ให้บริการแก่ผู้ใช้บริการโดยไม่เลือกปฏิบัติ ผ่านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและเผยแพร่ข้อมูลเพื่อส่งเสริมความเข้าใจและความเท่าเทียมทางเพศ
	SDG 8	- รับสมัครนักศึกษาช่วยงานภายในห้องสมุดเพื่อสนับสนุนการสร้างรายได้แก่นักศึกษา ในขณะกำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย - ทำความร่วมมือกับธนาคารออมสินเพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพให้แก่คนในชุมชนใกล้เคียง
	SDG 13	- จัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมให้กับบุคลากรห้องสมุดและผู้ใช้บริการ - ติดตั้งระบบตรวจสอบคุณภาพอากาศในห้องสมุด - จัดการประกวดสิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้เพื่อส่งเสริมการลดขยะและการนำกลับมาใช้ใหม่
	SDG 17	- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในห้องสมุดและหน่วยงานอื่นเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน - สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่าเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (SDGs) เป็นประเด็นที่มีความสำคัญและได้รับความสนใจจากภาคส่วนต่าง ๆ หลากหลายระดับทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ เนื่องจากเป็นประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องต่อสภาพความเป็นอยู่ของประชากรโลกในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็น เศรษฐกิจ สังคม หรือสิ่งแวดล้อม ผ่านการกำหนดเป้าหมายหลักที่มีความสำคัญจำนวน 17 เป้าหมาย นานาประเทศต่างน้อมรับเป้าหมายดังกล่าวมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดนโยบายตั้งแต่ในระดับท้องถิ่นไปจนกระทั่งระดับประเทศเพื่อแสวงหาแนวทางในการดำเนินการเพื่อให้เกิดการบรรลุเป้าหมายได้ภายในปี ค.ศ. 2030 ตามที่องค์การสหประชาชาติได้วางแผนไว้ เป้าหมายดังกล่าวถือเป็นสิ่งที่ท้าทายการวางแผนและนโยบายการดำเนินการของทุกประเทศทั่วโลก เนื่องจากจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วนเพื่อให้เกิดความสำเร็จ

ในส่วนของประเทศไทยจะเห็นได้ว่ามีความพยายามในหลายระดับของแนวทางการดำเนินการผลักดันให้ประเทศไทยเกิดการบรรลุเป้าหมายเช่นเดียวกัน สถาบันอุดมศึกษาถือเป็นหนึ่งในองค์กรที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนการดำเนินงานต่าง ๆ ให้เกิดการบรรลุเป้าหมาย SDGs เนื่องจากเป็นองค์กรที่มีภารกิจหลักในการสร้างกำลังคนและพัฒนาองค์ความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้ประเทศชาติมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนในทุกมิติ ดังจะเห็นได้จากการที่สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยจำนวนมากมีความตื่นตัวในการเข้ารับการจัดอันดับมหาวิทยาลัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเพื่อสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในฐานะที่เป็นหน่วยงานสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษา จึงควรมีบทบาทหลักในการสนับสนุนการขับเคลื่อนการดำเนินการของสถาบันเพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ณ ปัจจุบันยังคงมีจำนวนงานวิจัยที่จำกัดที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยในการสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ส่งผลให้บทบาทหน้าที่ดังกล่าวยังคงไม่มีความชัดเจน จึงเป็นประเด็นที่ควรได้รับการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในเชิงลึกเพื่อให้เกิดการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของห้องสมุดในการมีส่วนขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน อันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางหรือนโยบายที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นรูปธรรมต่อไปได้ในอนาคต

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา โดยมุ่งเน้นไปที่ห้องสมุดฯ ที่มีตำแหน่งที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออก เพื่อให้ทราบถึงบทบาทหน้าที่ของห้องสมุดฯ ในการมีส่วนร่วมให้เกิดการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ รวมทั้งความท้าทายและอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินการต่าง ๆ ของห้องสมุดฯ ให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (mixed-method) โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลใน 2 รูปแบบ ได้แก่ การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative method) และการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative method) ร่วมกัน เพื่อให้สามารถตอบคำถามและวัตถุประสงค์การวิจัยได้อย่างครอบคลุม ครบถ้วนทุกประเด็นที่กำหนดไว้ได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในบทนี้จึงได้นำเสนอระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยขอบเขตการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดในแต่ละหัวข้อดังนี้

ขอบเขตการวิจัย

โครงการวิจัยนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในการสนับสนุนให้ประเทศไทยเกิดการบรรลุตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals: SDGs) โดยครอบคลุมการศึกษาเกี่ยวกับนโยบาย แผนการปฏิบัติงาน กิจกรรม/โครงการของห้องสมุด ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่การศึกษาแบบกรณีศึกษาเฉพาะห้องสมุดของสถาบันอุดมศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกของประเทศไทย เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ตั้งของสถาบันต้นสังกัดของผู้วิจัยและสอดคล้องกับนโยบายการวิจัยของสถาบันที่มุ่งเน้นการผลิตผลงานวิจัยที่สามารถตอบสนองต่อการใช้ประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ภาคตะวันออก อีกทั้งภาคตะวันออกยังเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจค่อนข้างมากในระดับประเทศ เนื่องจากเป็นฐานการผลิตของอุตสาหกรรมจำนวนมากหลายชนิด จึงทำให้กลายเป็นภูมิภาคที่เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศ ดังนั้น การศึกษาในประเด็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนกับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ภาคตะวันออก อาจก่อให้เกิดการขยายผลการวิจัยสู่การประยุกต์ใช้ประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ ในพื้นที่ต่อไปได้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่อยู่ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก จำนวน 8 แห่ง ได้แก่

1. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี
2. ห้องสมุดวิทยาเขตศรีราชา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จังหวัดชลบุรี
3. ห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์พัทยา จังหวัดชลบุรี
4. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก จังหวัดชลบุรี
5. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยศรีปทุม จังหวัดชลบุรี
6. ห้องสมุดสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ วิทยาเขต EEC จังหวัดชลบุรี
7. หอสมุดกลาง สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี
8. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้มาจากการสำรวจโครงสร้างการบริหารงานห้องสมุดจากเว็บไซต์ของห้องสมุดแต่ละแห่ง ดังนี้

2.1 ผู้อำนวยการห้องสมุด จำนวน 6 คน ได้แก่

- ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
- ผู้อำนวยการห้องสมุดวิทยาเขตศรีราชา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
- ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยศรีปทุม ชลบุรี
- ผู้อำนวยการหอสมุดกลาง สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
- ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

หมายเหตุ : ห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์พัทยา และห้องสมุดสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ วิทยาเขต EEC มีสถานะเป็นห้องสมุดวิทยาเขตขนาดเล็ก จึงไม่มีการแต่งตั้งผู้อำนวยการประจำห้องสมุดดังกล่าว

2.2 ผู้บริหารห้องสมุด ที่ดำรงตำแหน่งบริหารตั้งแต่ระดับหัวหน้าฝ่ายขึ้นไปจนถึงรองผู้อำนวยการ จำนวน 23 คน ได้แก่

- สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 7 คน
- สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ตะวันออก จำนวน 5 คน
- หอสมุดกลาง สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จำนวน 7 คน
- สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จำนวน 4 คน

หมายเหตุ : ห้องสมุดวิทยาเขตศรีราชา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์พัทยา สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยศรีปทุม ชลบุรี และห้องสมุดสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ วิทยาเขต EEC ไม่มีการแต่งตั้งผู้บริหารประจำห้องสมุด

2.3 เจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ที่ปฏิบัติงานในฝ่ายต่าง ๆ ของห้องสมุด จำนวน 32 คน ได้แก่

- สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 8 คน
- ห้องสมุดวิทยาเขตศรีราชา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 4 คน
- ห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์พัทยา จำนวน 1 คน
- สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ตะวันออก จำนวน 3 คน
- สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยศรีปทุม จำนวน 6 คน
- ห้องสมุดสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ วิทยาเขต EEC จำนวน 2 คน
- หอสมุดกลาง สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จำนวน 4 คน

- สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
จำนวน 4 คน

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาบทบาทของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในการตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติโดยมีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ ได้แก่ 1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก ที่มีต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ 2. เพื่อศึกษาบทบาทของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ และ 3. เพื่อศึกษาความท้าทายและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อการดำเนินการของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก ในการสนองตอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ โดยมีกรอบแนวทางเกี่ยวกับการดำเนินการวิจัยดังที่สรุปไว้ในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 กรอบแนวทางการดำเนินการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย	ตัวแปรที่ศึกษา	แหล่งข้อมูล	การเก็บข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกที่มีต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ	ระดับความรู้ความเข้าใจของบรรณารักษ์ที่มีต่อเป้าหมาย SDGs	บรรณารักษ์	แบบวัดความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ	ค่าคะแนนจากการทำแบบทดสอบ ค่าเฉลี่ยของคะแนน
2. เพื่อศึกษาบทบาทของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกกับเป้าหมาย	นโยบายและกลยุทธ์ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่ถ่ายทอดมายังกิจกรรม/โครงการของ	1. ผู้บริหารห้องสมุด 2. บรรณารักษ์ 3. เอกสารแผนยุทธศาสตร์ของ	1. การสัมภาษณ์ 2. แบบสอบถาม 3. แบบบันทึกข้อมูล	การวิเคราะห์เนื้อหา

วัตถุประสงค์การวิจัย	ตัวแปรที่ศึกษา	แหล่งข้อมูล	การเก็บข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล
การพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ	ห้องสมุดกับความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับเป้าหมาย SDGs	ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา		
3. เพื่อศึกษาความท้าทายและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อการดำเนินการของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก ในการสนองตอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ	ความคิดเห็นและเจตคติเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและความท้าทายของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในการดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับเป้าหมาย SDGs	1. ผู้บริหารห้องสมุด 2. บรรณารักษ์	1. การสัมภาษณ์ 2. แบบสอบถาม	การวิเคราะห์เนื้อหา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยประกอบด้วยเครื่องมือ 4 ชนิด ดังนี้

1. แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ สำหรับประเมินความรู้พื้นฐานของเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้ทราบถึงภาพรวมเกี่ยวกับระดับความเข้าใจในประเด็นดังกล่าวของเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ เป็นแบบทดสอบปรนัย โดยมีวิธีการสร้างแบบทดสอบดังนี้

1.1 ทบทวนวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าเนื้อหาของแบบทดสอบที่สร้างและผลที่ได้จากการทำแบบทดสอบจะสามารถตอบวัตถุประสงค์การวิจัยได้ตรงตามที่ตั้งไว้

1.2 ศึกษาและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ความรู้ที่จำเป็นในการออกแบบข้อคำถามในแบบทดสอบ

1.3 สร้างแบบทดสอบวัดความรู้ฯ โดยเป็นข้อคำถามแบบปรนัยจำนวน 11 ข้อ

1.4 นำแบบทดสอบที่สร้างเข้าสู่กระบวนการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้แก่

- อาจารย์ประจำภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- ผู้จัดการงานบริการและจัดการความรู้ ฝ่ายบริการความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านประเมินความสอดคล้องของเนื้อหาในแต่ละข้อคำถาม โดยมีการกำหนดคุณลักษณะของการประเมินให้คะแนนเป็น 3 ระดับ ดังนี้

เห็นว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย	ให้คะแนน	+1
ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย	ให้คะแนน	0
เห็นว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย	ให้คะแนน	-1

จากนั้นจึงดำเนินการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้ (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยใช้สูตรดังต่อไปนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดที่ประเมินแบบทดสอบ

ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ได้จากการคำนวณ สามารถแปลผลได้ดังนี้

ระดับค่า IOC ที่อยู่ระหว่าง 0.5 - 1.00 หมายถึง ข้อคำถามนั้น ๆ มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และสามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลได้

ระดับค่า IOC ที่อยู่ระหว่าง -1.00 - 0.49 หมายถึง ข้อคำถามนั้น ๆ มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ค่อนข้างต่ำ จึงไม่เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล

1.5 คัดเลือกข้อคำถามในแบบทดสอบที่มีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 คะแนน ไปใช้ในการเก็บข้อมูล ในส่วนของข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่าเกณฑ์ได้มีการแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับความสอดคล้องของกิจกรรม/โครงการของห้องสมุดกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อให้ทราบถึงกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ของห้องสมุดที่ตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในแต่ละเป้าหมาย รวมถึงปัญหา/อุปสรรคที่พบจากการดำเนินกิจกรรมแต่ละกิจกรรม โดยมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามดังนี้

2.1 ทบทวนวัตถุประสงค์การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้แบบสอบถาม

2.2 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในแต่ละเป้าหมายโดยละเอียด เพื่อให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์หลักของการกำหนดเป้าหมายในแต่ละข้ออย่างแท้จริง รวมทั้งศึกษาตัวอย่างเอกสารแบบสอบถามต่าง ๆ จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน

2.3 สร้างแบบสอบถาม โดยประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทางประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ช่วงอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม อายุการปฏิบัติงาน ระดับตำแหน่ง และฝ่ายงาน โดยแบ่งเป็นคำถามปลายปิด จำนวน 3 ข้อ และคำถามปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนและกิจกรรม/โครงการของห้องสมุด ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับกิจกรรม/โครงการของห้องสมุด ที่ห้องสมุดมีการดำเนินการและมีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแต่ละเป้าหมาย ตั้งแต่เป้าหมายที่ 1-17 พร้อมทั้งข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม/โครงการแต่ละโครงการ โดยเป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 17 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม เกี่ยวกับกิจกรรม/โครงการที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถระบุเพิ่มเติมนอกเหนือจากข้อคำถามในส่วนที่ 2 หรืออาจให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ กับผู้วิจัย โดยเป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ

2.4 นำแบบทดสอบที่สร้างเข้าสู่กระบวนการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน โดยวิธีการเดียวกันกับที่ระบุในขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบ

2.5 คัดเลือกข้อคำถามในแบบทดสอบที่มีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 คะแนน ไปใช้ในการเก็บข้อมูล ในส่วนของข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่าเกณฑ์ได้มีการแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้

3. แบบสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ/ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับมุมมองเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนห้องสมุดให้เกิดการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีขั้นตอนในการสร้างแบบสัมภาษณ์ดังนี้

3.1 ทบทวนวัตถุประสงค์การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้แบบสัมภาษณ์

3.2 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้บริหารห้องสมุดในการขับเคลื่อนองค์กรห้องสมุดให้สามารถเป็นส่วนหนึ่งในการนำพาสถาบันต้นสังกัดให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งศึกษาตัวอย่างข้อคำถามต่าง ๆ ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารห้องสมุดเพื่อประยุกต์ข้อคำถามมาใช้ในแบบสัมภาษณ์ของโครงการวิจัย

3.3 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมตั้งแต่ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานห้องสมุดกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ความเกี่ยวข้องระหว่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาห้องสมุดกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน การเตรียมความพร้อมของห้องสมุดในการขับเคลื่อนห้องสมุดให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และความคิดเห็นของผู้อำนวยการ/ผู้บริหารห้องสมุดถึงสิ่งที่ปัญหาหรืออุปสรรคต่อการขับเคลื่อนห้องสมุดให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

4. แบบบันทึกข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการของห้องสมุด เพื่อใช้ในการบันทึกข้อมูลจากการศึกษาเอกสารแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการประจำปีของห้องสมุดแต่ละแห่ง โดยประกอบด้วยประเด็นหลักจำนวน 3 ประเด็นที่ใช้ในการบันทึก ได้แก่ ประเด็นยุทธศาสตร์ แผนงาน/โครงการที่ระบุในแผน และเป้าหมาย SDGs ที่เกี่ยวข้องกับแผนงาน/โครงการนั้น ๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้มีการแบ่งประเภทของการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละประเภท ดังนี้

1. การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ประกอบด้วย การเก็บข้อมูลจากแบบทดสอบและแบบสอบถาม โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการดังนี้

1.1 ผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลวิจัยไปยังผู้อำนวยการ/ผู้มีอำนาจสูงสุดของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 8 แห่ง พร้อมทั้งเอกสารชี้แจงรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1.2 ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้บริหารห้องสมุดและบรรณารักษ์ห้องสมุด โดยการส่งจดหมายเชิญเข้าร่วมโครงการวิจัย พร้อมทั้งแจ้งรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยให้ทราบ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายพิจารณาประกอบการตัดสินใจเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมโครงการวิจัยได้โดยอิสระ

1.3 ผู้วิจัยดำเนินการนัดหมายกลุ่มเป้าหมายที่มีการแจ้งความประสงค์สะดวกเข้าร่วมโครงการวิจัยครั้งที่ 1 เพื่อชี้แจงเกี่ยวกับแบบทดสอบความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนและดำเนินการให้กลุ่มเป้าหมายได้ทำแบบทดสอบดังกล่าว

1.4 ผู้วิจัยดำเนินการนัดหมายกลุ่มเป้าหมายครั้งที่ 2 เพื่อชี้แจงเกี่ยวกับแบบสอบถามเกี่ยวกับความสอดคล้องของกิจกรรม/โครงการของห้องสมุดกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และดำเนินการให้กลุ่มเป้าหมายได้ตอบแบบสอบถามดังกล่าว

2. การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ/ผู้บริหารห้องสมุดและแบบบันทึกข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการของห้องสมุด โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการดังนี้

2.1 ผู้วิจัยดำเนินการสืบค้นเอกสารแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการฉบับปัจจุบันของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 8 แห่ง จากเว็บไซต์ทางการของห้องสมุดแต่ละแห่ง เพื่อศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการของห้องสมุดแต่ละแห่ง (ในกรณีที่ไม่มีปรากฏข้อมูลหรือปรากฏข้อมูลไม่ครบถ้วนบนเว็บไซต์ของห้องสมุด ผู้วิจัยดำเนินการส่งเอกสารขออนุญาตเก็บข้อมูลและเข้าถึงข้อมูลไปยังผู้อำนวยการของแต่ละห้องสมุดอีกครั้ง)

2.2 ผู้วิจัยดำเนินการบันทึกข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารลงในแบบบันทึกข้อมูลที่เตรียมไว้

2.3 ผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลวิจัยไปยังผู้อำนวยการ/ผู้มีอำนาจสูงสุดของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 8 แห่ง พร้อมทั้งเอกสารชี้แจงรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

2.4 ผู้วิจัยดำเนินการนัดหมายผู้อำนวยการห้องสมุดและผู้บริหารห้องสมุดที่มีการแจ้งความประสงค์สะดวกเข้าร่วมโครงการวิจัยเพื่อชี้แจงข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับมุมมองเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนห้องสมุดให้เกิดการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมโครงการ โดยมีการขออนุญาตบันทึกเสียงขณะดำเนินการสัมภาษณ์ด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยจึงแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และแบบสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรม/โครงการของห้องสมุดและความสอดคล้องของกิจกรรมดังกล่าวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (เฉพาะข้อมูลในส่วนที่ 1 ของแบบสอบถาม) โดยมีการใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) และค่าเฉลี่ย (mean)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรม/โครงการของห้องสมุดและความสอดคล้องของกิจกรรมดังกล่าวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (เฉพาะข้อมูลในส่วนที่ 2 และ 3 ของแบบสอบถาม) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการและผู้บริหารห้องสมุด และข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการของห้องสมุด ด้วยการใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยเป็นการสรุปประเด็นคำตอบของคำถามปลายเปิดจากแบบสอบถาม (ส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 ของแบบสอบถาม) เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปเกี่ยวกับกิจกรรม/โครงการที่มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในแต่ละเป้าหมาย รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมเหล่านั้น รวมทั้งการใช้วิธีการดังกล่าวในการวิเคราะห์เนื้อหาเอกสารแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการของแต่ละห้องสมุด เพื่อให้ได้ข้อสรุปภาพรวมเกี่ยวกับความสอดคล้องของแผนดังกล่าวกับเป้าหมาย SDGs ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาจำแนกประเภท (Typological analysis) ตามประเด็นที่กำหนดไว้ในแต่ละข้อคำถาม จากนั้นจึง

นำข้อมูลที่ได้ในแต่ละประเด็นมาเปรียบเทียบกันระหว่างห้องสมุด และดำเนินการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic induction) ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นต่าง ๆ ทั้งหมด เพื่อให้สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ในที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิจัย

4.1 ข้อมูลพื้นฐานของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ภาคตะวันออก

จากการติดต่อห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ภาคตะวันออกจำนวน 8 แห่งซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายของงานวิจัย พบว่าห้องสมุดจำนวน 4 แห่งได้ปฏิเสธการเข้าร่วมโครงการวิจัย เนื่องจากไม่สะดวกในการเปิดเผยข้อมูลในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหัวข้องานวิจัย ส่งผลให้จำนวนห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ภาคตะวันออกที่มีความสมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้จะมีจำนวนทั้งสิ้น 4 แห่ง

เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัยที่ชัดเจนมากขึ้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนแรกจึงเป็นการนำเสนอข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญของห้องสมุดทั้ง 4 แห่ง เพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐานรวมทั้งทิศทางการบริหารองค์กรและเป้าหมายของห้องสมุดแต่ละแห่ง ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ภาคตะวันออก

ชื่อห้องสมุด	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา	สำนักวิทยบริการและ เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคล ตะวันออก	สำนักวิทยบริการและ เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ รำไพพรรณี	สำนักวิทยบริการและ เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ราชนครินทร์
ที่ตั้ง	จ.ชลบุรี	จ.ชลบุรี	จ.จันทบุรี	จ.ฉะเชิงเทรา
ปรัชญา	ห้องสมุดเป็นแหล่ง เรียนรู้สู่การพัฒนา สังคมอย่างยั่งยืน	มุ่งสู่การเป็น Digital University และความ เป็นเลิศในการ ให้บริการตาม มาตรฐานสากล	คลังปัญญา ร่วมพัฒนา ท้องถิ่น จริ่งใจ ให้บริการ ก้าวทัน เทคโนโลยี	แหล่งสารสนเทศ สนับสนุนการบริการ เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อชุมชน ท้องถิ่น
วิสัยทัศน์	ห้องสมุดแห่งการเรียนรู้ สำหรับพลเมืองดิจิทัล	มุ่งมั่นเป็นศูนย์กลาง แห่งเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการเรียนรู้และ พัฒนาระบบ สารสนเทศ เพื่อสนับสนุนพันธกิจ ของมหาวิทยาลัยใน	เป็นหน่วยงานชั้นนำใน การสร้างรากฐานด้าน เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อ พัฒนามหาวิทยาลัย และท้องถิ่น	เป็นหน่วยงาน สนับสนุน บริการ เทคโนโลยีสารสนเทศ และทรัพยากรทางการ ศึกษา เพื่อขับเคลื่อนสู่ มหาวิทยาลัยดิจิทัล

ชื่อห้องสมุด	สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
		การผลิตบัณฑิตนักปฏิบัติชั้นนำของประเทศ		
พันธกิจ	1. สนับสนุนด้านการจัดการศึกษา การวิจัย และให้บริการวิชาการ เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต 2. การบริหารจัดการทรัพยากรสารสนเทศทุกรูปแบบเพื่อให้ผู้ใช้บริการเข้าถึงได้ และตรงตามความต้องการ	1. แสวงหาและพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ตอบสนองการเรียนรู้และบริการสารสนเทศ 2. ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบัณฑิตนักปฏิบัติ การวิจัย การบริการสารสนเทศด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม 3. ส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการเชิงธรรมาภิบาลที่ก้าวสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม	1. ให้บริการและสนับสนุนการเรียนการสอนมุ่งสู่มหาวิทยาลัยดิจิทัลเพื่อพัฒนาท้องถิ่น 2. ให้บริการและพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต 3. ให้บริการและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ 4. ส่งเสริมและสนับสนุนการให้บริการวิชาการแก่ชุมชนและท้องถิ่น	1. สนับสนุนการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย จัดหาทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ เพื่อขับเคลื่อนสู่มหาวิทยาลัยดิจิทัลและก้าวทันการพัฒนาประเทศตามนโยบายประเทศไทย 4.0 2. สนับสนุนทุกพันธกิจของมหาวิทยาลัยด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัย ปลอดภัยจากภัยคุกคาม และมีความเสถียรภาพด้วย Digital Platform 3. สนับสนุนและพัฒนาบุคลากรและนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ บุคลากร

ชื่อห้องสมุด	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา	สำนักวิทยบริการและ เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคล ตะวันออก	สำนักวิทยบริการและ เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ รำไพพรรณี	สำนักวิทยบริการและ เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ราชนครินทร์
				ในสถานประกอบการ และประชาชนทั่วไป ให้เป็นพลเมืองดิจิทัล 4. ให้บริการวิชาการแก่ สังคมอย่างเป็น รูปธรรมและจัดให้ สำนักฯ เป็นแหล่ง เรียนรู้ที่มีความพร้อม ในการให้บริการ ทรัพยากรทางการ ศึกษาหลากหลาย รูปแบบ 5. ทำนุบำรุงศิลปะ วัฒนธรรม และส่งเสริม ให้ใช้เทคโนโลยี สารสนเทศอย่าง ถูกต้อง ไม่ละเมิด จริยธรรม ไม่ละเมิด ลิขสิทธิ์ ปฏิบัติงานตาม กฎหมายต่าง ๆ และ คุ้มครองข้อมูลส่วน บุคคล
โครงสร้างองค์กร	ประกอบด้วย 4 ฝ่าย ได้แก่ 1. สำนักงาน ผู้อำนวยการ 2. ฝ่ายบริหารจัดการ ทรัพยากรสารสนเทศ และคลังปัญญา	ประกอบด้วย 9 หน่วยงานย่อย ได้แก่ 1. สำนักงาน ผู้อำนวยการ 2. งานบริหารงาน ทั่วไป 3. งานหอสมุดกลาง	ประกอบด้วย 5 หน่วยงานย่อย ได้แก่ 1. สำนักงาน ผู้อำนวยการ 2. งานบริหารงาน ทั่วไป 3. หอสมุดกลาง	ประกอบด้วย 4 หน่วยงานย่อย ได้แก่ 1. สำนักงาน ผู้อำนวยการ 2. หน่วยงานบริหาร ทั่วไป

ชื่อห้องสมุด	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา	สำนักวิทยบริการและ เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคล ตะวันออก	สำนักวิทยบริการและ เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ รำไพพรรณี	สำนักวิทยบริการและ เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ราชนครินทร์
	3. ฝ่ายบริการ สารสนเทศและ นวัตกรรมการเรียนรู้ 4. ฝ่ายเทคโนโลยี สารสนเทศและ นวัตกรรมการดิจิทัล	4. งานพัฒนาระบบ สารสนเทศ 5. งานระบบเครือข่าย คอมพิวเตอร์ 6. งานเทคโนโลยี การศึกษา 7. งานวิทยบริการและ เทคโนโลยีสารสนเทศ วิทยาเขตจันทบุรี 8. งานวิทยบริการและ เทคโนโลยีสารสนเทศ เขตพื้นที่จักรพงษ์ วรนาถ 9. งานวิทยบริการและ เทคโนโลยีสารสนเทศ เขตพื้นที่อุเทนถวาย	4. งานศูนย์เทคโนโลยี ทางการศึกษา 5. งานศูนย์เทคโนโลยี สารสนเทศ	3. หน่วยงานวิทย บริการ 4. หน่วยงานเทคโนโลยี สารสนเทศและการ สื่อสาร
จำนวนฝ่ายงาน ห้องสมุด	3 ฝ่าย ได้แก่ 1. ฝ่ายบริหารจัดการ ทรัพยากรสารสนเทศ และคลังปัญญา 2. ฝ่ายบริการ สารสนเทศและ นวัตกรรมการเรียนรู้ 3. ฝ่ายเทคโนโลยี สารสนเทศและ นวัตกรรมการดิจิทัล	ไม่ปรากฏการแบ่งฝ่าย งานที่ชัดเจน	3 ฝ่าย ได้แก่ 1. งานเทคนิค สารสนเทศ (ฝ่าย พัฒนาทรัพยากร สารสนเทศ, ฝ่าย วิเคราะห์ทรัพยากร สารสนเทศ, ฝ่ายซ่อม บำรุงทรัพยากร สารสนเทศ, ฝ่าย ทรัพยากรสารสนเทศ อิเล็กทรอนิกส์) 2. งานบริการ สารสนเทศ (ฝ่าย	7 ฝ่าย ได้แก่ 1. งานจัดหา อนุรักษ์ และพัฒนาทรัพยากร สารสนเทศ 2. งานวิเคราะห์และทำ รายการ 3. งานบริการและ ส่งเสริมการใช้ ทรัพยากรสารสนเทศ 4. งานสิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง 5. งานวิทยานิพนธ์และ เอกสารงานวิจัย

ชื่อห้องสมุด	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา	สำนักวิทยบริการและ เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคล ตะวันออก	สำนักวิทยบริการและ เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ รำไพพรรณี	สำนักวิทยบริการและ เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ราชนครินทร์
			บริการยืม-คืน, ฝาย บริการวารสารและ สิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง, ฝาย บริการตอบคำถามและ ช่วยค้นคว้า, ฝาย บริการจัดเก็บและค้น คืน) 3. งานวิทยพัฒนา (ฝายส่งเสริมการใช้ หอสมุดกลาง, ฝาย เทคโนโลยี หอสมุดกลาง, ฝายหอ จดหมายเหตุ)	6. งานสารสนเทศ ท้องถิ่น 7. งานดูแลเว็บไซต์ ห้องสมุด
จำนวนบุคลากร (เฉพาะตำแหน่ง บรรณารักษ์)	13 คน	2 คน	6 คน	5 คน

ข้อมูลพื้นฐานของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาแสดงให้เห็นว่าห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชมงคลตะวันออก สถาบันวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี และสถาบันวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ เป็นหน่วยงานที่มีการรวมงานด้านวิทยบริการ (ห้องสมุด) และงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเข้าไว้ด้วยกัน ในขณะที่สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพามีภาระหน้าที่หลักในการดำเนินกิจการงานห้องสมุดแต่เพียงอย่างเดียว ดังนั้น จึงส่งผลให้มีการเน้นประเด็นเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือเทคโนโลยีดิจิทัลไว้ในการกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กรเป็นส่วนใหญ่ รวมไปถึงการกำหนดพันธกิจหลักขององค์กรที่ล้วนแต่มุ่งเน้นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศหรือเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ในการรองรับและสนับสนุนพันธกิจต่าง ๆ ขององค์กรในแง่ของการสนับสนุนการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ รวมไปถึงการทำนุบำรุง

ศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยต้นสังกัด ในส่วนของรูปแบบการจัดโครงสร้างองค์กรจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศทั้ง 3 แห่ง มีโครงสร้างองค์กรที่คล้ายคลึงกันในประเด็นของการทำงาน หอสมุด (งานวิทยบริการ) ถือเป็นหนึ่งในส่วนงานย่อยขององค์กร โดยเมื่อพิจารณาแต่เพียงงานห้องสมุดของแต่ละ แห่ง พบว่ามีลักษณะการแบ่งฝ่ายงานย่อยที่ไม่แตกต่างกัน โดยสามารถสรุปได้เป็น 3 ฝ่ายงานหลัก ได้แก่ งาน เทคนิคห้องสมุด งานบริการทรัพยากรสารสนเทศและงานเทคโนโลยีสารสนเทศ ในส่วนของบุคลากรที่ดำรง ตำแหน่งบรรณารักษ์ พบว่าห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยมีจำนวนบุคลากรที่ดำรง ตำแหน่งบรรณารักษ์โดยเฉลี่ยประมาณ 6 คน/แห่ง โดยสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพามีบุคลากรที่ดำรง ตำแหน่งบรรณารักษ์มากที่สุด จำนวนทั้งสิ้น 13 คน โดยที่สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกมีบุคลากรที่ดำรงตำแหน่งบรรณารักษ์เพียง 2 คน

4.2 ระดับความรู้ความเข้าใจของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่มีต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 4 แห่ง ได้ทำแบบทดสอบความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเป้าหมายการ พัฒนาอย่างยั่งยืน จำนวน 11 ข้อ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นของบรรณารักษ์เกี่ยวกับ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ โดยมีเกณฑ์การประเมินระดับความรู้ ดังนี้

80% ขึ้นไป	หมายถึง มีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับดีมาก
70% - 79%	หมายถึง มีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับดี
60% - 69%	หมายถึง มีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับปานกลาง
50% - 59%	หมายถึง มีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับพอใช้
น้อยกว่า 50%	หมายถึง มีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับต่ำ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบพบว่ามีบรรณารักษ์ตอบแบบทดสอบทั้งหมด 24 คน โดยผลการ วิเคราะห์คำตอบจากแบบทดสอบแสดงในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์คำตอบจากแบบทดสอบความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก

ชื่อห้องสมุด	จำนวนผู้ทำแบบทดสอบ (คน)	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความรู้ความเข้าใจ
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัย บูรพา	12	8.33 (75.72%)	ดี
สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยี สารสนเทศ มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก	2	5.5 (50%)	พอใช้
สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยี สารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ รำไพพรรณี	5	7.4 (67.72%)	ปานกลาง
สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยี สารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ราชนครินทร์	5	7.4 (67.72%)	ปานกลาง
รวม	24	7.7	ดี

ผลการทำแบบทดสอบแสดงให้เห็นว่าระดับความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนอยู่ในระดับพอใช้ไปจนถึงระดับดี โดยบรรณารักษ์จากสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพามีระดับความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นอยู่ในระดับดี ในส่วนของสำนักวิทยบริการสารสนเทศมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี และสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์มีระดับความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่บรรณารักษ์จากสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกมีระดับความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นอยู่ในระดับพอใช้

4.3 บทบาทของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ

ในการศึกษาบทบาทของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลใน 3 รูปแบบ ได้แก่ 1. แบบสอบถามเกี่ยวกับความสอดคล้องของกิจกรรม/โครงการของห้องสมุดกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 2. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารห้องสมุดในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับมุมมอง

เชิงนโยบายในการขับเคลื่อนห้องสมุดให้เกิดการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และ 3. การศึกษาเอกสารแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการของห้องสมุด

4.3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคำตอบจากแบบสอบถามเกี่ยวกับความสอดคล้องของกิจกรรม/โครงการของห้องสมุดกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ในส่วนของแบบสอบถาม บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 4 แห่ง ได้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความสอดคล้องของกิจกรรม/โครงการของห้องสมุดกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยสามารถสรุปกิจกรรม/โครงการของห้องสมุดแต่ละแห่งได้ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ผลการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรม/โครงการของห้องสมุดกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

เป้าหมาย SDGs	ชื่อห้องสมุด	กิจกรรม/โครงการ	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ
Goal 1 : No Poverty (ขจัดความยากจนทุกรูปแบบในพื้นที่)	สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา	1. โครงการบูรพาบุ๊กแฟร์ โดยการเชิญร้านค้าสำนักพิมพ์มาร่วมงานออกหนังสือ ทั้งหนังสือภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยเป็นหนังสือด้านวิชาการ หนังสือบันเทิงหลากหลายรูปแบบ บอร์ดเกมต่าง ๆ หนังสือลดราคา เพื่อให้อาจารย์ บุคลากร นิสิตและประชาชนทั่วไปเลือกซื้อหนังสือได้ตามความต้องการ 2. โครงการงานสัปดาห์ห้องสมุด มีการจัดกิจกรรมด้านบริการวิชาการให้กับกลุ่มต่าง ๆ ทั้งอาจารย์ ครู นิสิต นักเรียน และประชาชนทั่วไปในภาคตะวันออกเฉียงใต้ เข้าร่วมอบรมและฝึกปฏิบัติการ รวมทั้งการบรรยายทางวิชาการในหัวข้อต่าง ๆ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 3. บริการวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มของมหาวิทยาลัย โดยสามารถเข้าถึงข้อมูลฉบับเต็มได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย	พื้นที่ในการจัดโครงการมีความคับแคบ ไม่เพียงพอต่อการออกงานจำหน่ายหนังสือ
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก	1. ประชาชนทั่วไปสามารถเข้ามาใช้บริการนั่งอ่านหนังสือในห้องสมุดเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ 2. จัดทำนโยบาย “ห้องสมุด ห้องสนุก” ในการทำกิจกรรมฝึกทักษะการประดิษฐ์สิ่งของต่าง ๆ ที่สามารถต่อยอดในการประกอบอาชีพได้	1. อาจเกิดปัญหาทรัพยากรห้องสมุดสูญหาย 2. วัสดุไม่เพียงพอในการดำเนินกิจกรรม
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ	1. เปิดให้มีการเข้าถึงข้อมูลและทรัพยากรห้องสมุด เป็นแหล่งข้อมูลสารสนเทศแก่นักศึกษา อาจารย์ บุคลากร และประชาชนทั่วไป	ไม่ระบุ

เป้าหมาย SDGs	ชื่อห้องสมุด	กิจกรรม/โครงการ	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ
	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	2. จัดการฝึกอบรมทักษะใหม่ ๆ ที่มีความจำเป็นต่อการศึกษาและการประกอบอาชีพ	
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์	1. ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงข้อมูลและทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดได้ผ่านเว็บโอแพค 2. กิจกรรมอบรมการใช้บริการงานห้องสมุดแก่นักศึกษา ปี 1 3. กิจกรรมอบรมการซ่อมหนังสือให้แก่ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน 4. เป็นแหล่งข้อมูลที่ให้บุคคลภายนอกหรือประชาชนทั่วไปเข้ามาใช้บริการและหาข้อมูลตามความต้องการได้	ไม่ระบุ
Goal 2 : Zero Hunger (ยุติความหิวโหย)	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา	มีทรัพยากรสารสนเทศทั้งที่เป็นรูปแบบสิ่งพิมพ์และฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์สำหรับการสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลได้ ทั้งด้านโภชนาการและเกษตรกรรม	ไม่ระบุ
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก	มีทรัพยากรข้อมูลงานวิจัยสาขาเกษตรกรรมของอาจารย์และนักศึกษา เช่น รายงานการวิจัย ปัญหาพิเศษ	ไม่มี
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	มีฐานข้อมูลออนไลน์และข้อมูลงานวิจัยทางการเกษตรสำหรับสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลสำหรับนักศึกษา อาจารย์ บุคลากรและประชาชนทั่วไป	ไม่ระบุ

เป้าหมาย SDGs	ชื่อห้องสมุด	กิจกรรม/โครงการ	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ
Goal 3 : Good Health and Well-being (สร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดี)	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา	มีฐานข้อมูลด้านการแพทย์และด้านสาธารณสุข ได้แก่ CINAHL, Lexicomp, Access Physiotherapy, Access Pharmacy, Nursing Reference Center Plus	ไม่ระบุ
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก	มีทรัพยากรสารสนเทศประเภทหนังสือที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีให้ประชาชนได้อ่านและค้นคว้าภายในห้องสมุด	ไม่มี
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	มีทรัพยากรสารสนเทศ ฐานข้อมูลออนไลน์และข้อมูลงานวิจัยทางการแพทย์สำหรับสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลสำหรับนักศึกษา อาจารย์ บุคลากรและประชาชนทั่วไป	การใช้งานค่อนข้างน้อย และผู้ใช้บริการไม่ทราบวิธีการใช้งาน
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์	มีข้อมูลสารสนเทศ (หนังสือ) ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี และเปิดให้ประชาชนสามารถเข้ามาใช้บริการอ่านหนังสือได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย	ไม่ระบุ
Goal 4 : Quality Education (สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มี	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา	1. สำนักหอสมุดมีพื้นที่สำหรับการเรียนรู้และให้บริการ 24 ชั่วโมง บริเวณห้องโถงชั้น 1	ไม่ระบุ

เป้าหมาย SDGs	ชื่อห้องสมุด	กิจกรรม/โครงการ	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ
คุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียมและสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต)		2. มีบรรณารักษ์ให้บริการตอบคำถามทั้งในสำนักหอสมุดและรูปแบบออนไลน์ (Facebook, Line) 3. มีบริการฐานข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนของสาขาวิชาที่เปิดสอน 4. สำนักหอสมุดเปิดบทเรียนออนไลน์การใช้ห้องสมุด 6 หลักสูตร ให้นิสิตและบุคลากรผู้สนใจเข้ารับการอบรมบทเรียนออนไลน์พร้อมรับวุฒิบัตรออนไลน์ โดยลงทะเบียนในระบบ LMS ดังนี้ 4.1 ทักษะการรู้สารสนเทศสำหรับนิสิตบัณฑิตศึกษา (IL101) 4.2 ทักษะการรู้สารสนเทศสำหรับนิสิตปริญญาตรี (IL102) 4.3 การใช้โปรแกรมการจัดการบรรณานุกรมและการตรวจสอบการคัดลอกผลงาน (IL103) 4.4 Information Literacy for Graduate Students (ILE101) 4.5 Information Literacy for Undergraduate Students (ILE102) 4.6 Using bibliographic management program and plagiarism checking program (ILE103) สำนักหอสมุดมีกิจกรรมบริการวิชาการแก่ชุมชน ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่	

เป้าหมาย SDGs	ชื่อห้องสมุด	กิจกรรม/โครงการ	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ
		1. โครงการมอบโลกใบใหม่แห่งการเรียนรู้แก่ผู้สูงอายุ (ผู้สูงอายุ) 2. โครงการหนังสือหมูนเวียนแลกเปลี่ยนกันอ่าน (นักเรียน) 3. โครงการ เปิดโลกใบใหม่ด้วยการอ่าน ณ ท้นพสสถานหญิงชลบุรี (ผู้ต้องขัง) 4. โครงการส่งต่อความรู้สู่ผู้พิการทางสายตา	
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก	1. เป็นแหล่งข้อมูลสารสนเทศและงานวิจัยสำหรับนักศึกษาทุกคนจากทุกพื้นที่ 2. เป็นพื้นที่สำหรับการเรียนรู้ทักษะและองค์ความรู้ใหม่ ๆ แก่นักศึกษาและพื้นที่ Co-working space สำหรับส่งเสริมการเรียนรู้ ทำกิจกรรมร่วมกัน	ไม่มี
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	1. มีทรัพยากรสารสนเทศ ฐานข้อมูลออนไลน์และข้อมูลงานวิจัยทางการศึกษาสำหรับสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลสำหรับนักศึกษา อาจารย์ บุคลากรและประชาชนทั่วไป 2. เป็นพื้นที่สำหรับการเรียนรู้ทักษะและองค์ความรู้ใหม่ ๆ โดยปราศจากอุปสรรคในการเข้าถึงความรู้ต่าง ๆ เช่น ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าถึงความรู้	ไม่ระบุ
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์	1. โครงการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนภายในจังหวัดฉะเชิงเทรา 2. โครงการพัฒนาห้องสมุดเรือนจำกลาง จังหวัดฉะเชิงเทรา	ไม่ระบุ

เป้าหมาย SDGs	ชื่อห้องสมุด	กิจกรรม/โครงการ	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ
		3. ประชาชนหรือบุคคลภายนอกที่เข้ามาค้นคว้าหาข้อมูลภายในห้องสมุด ไม่เสียค่าใช้จ่าย	
Goal 5 : Gender Equality (บรรลุความเท่าเทียมระหว่างเพศ และเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้แก่สตรีและเด็กหญิง)	สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา	สำนักหอสมุดเป็นพื้นที่ให้บริการกับทุกเพศ ทุกวัย โดยมีกล้องวงจรปิดและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยดูแลความปลอดภัยและความเรียบร้อย ตลอด 24 ชม. ให้บริการผู้ใช้ห้องสมุดทุกเพศอย่างเท่าเทียมกัน	ไม่ระบุ
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก	เป็นพื้นที่พบปะหารือของประชาชนทุกเพศ	ขาดเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำอาคาร โดยเฉพาะตอนกลางคืน เมื่อมีผู้ใช้บริการมานั่งพื้นที่บริเวณชั้น 1
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	มีทรัพยากรสารสนเทศ ฐานข้อมูลออนไลน์และข้อมูลงานวิจัยความเท่าเทียมระหว่างเพศ เด็กและสตรีสำหรับสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลสำหรับนักศึกษา อาจารย์ บุคลากรและประชาชนทั่วไป	ไม่ระบุ
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์	อาจารย์ผู้สอนที่เกษียณอายุราชการแล้วสามารถมาใช้พื้นที่ในการประชุมกิจกรรมต่าง ๆ ได้	ไม่ระบุ
Goal 6 : Clean Water and Sanitation (สร้างหลักประกันว่าจะมีการจัดให้มีน้ำและสุขอนามัยสำหรับทุกคนและมีการบริหารจัดการที่ยั่งยืน)	สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา	1. มีตู้กดน้ำดื่มทั้งน้ำร้อน-น้ำเย็นให้บริการ บริเวณชั้น 1-6 2. ด้านสุขอนามัย มีการทำความสะอาดและการจัดการอย่างปลอดภัย มีสบู่ล้างมือให้บริการในห้องน้ำ	ไม่ระบุ

เป้าหมาย SDGs	ชื่อห้องสมุด	กิจกรรม/โครงการ	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ
		3. มีการทำความสะอาดพื้นที่ให้บริการ เช่น โต๊ะ-เก้าอี้ทุกวัน	
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	1. มีการจัดการน้ำและสุขอนามัยสำหรับทุกคน 2. มีทรัพยากรสารสนเทศและข้อมูลงานวิจัยพลังงานและบริหารจัดการน้ำสำหรับสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลสำหรับนักศึกษา อาจารย์ บุคลากรและประชาชนทั่วไป	ไม่ระบุ
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ
Goal 7 : Affordable and Clean Energy (สร้างหลักประกันให้ทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ที่ยั่งยืนในราคาที่ย่อมเยา)	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา	1. มีการติดตั้งโซล่าเซลล์เพื่อช่วยในการประหยัดพลังงาน 2. เปลี่ยนอุปกรณ์ไฟฟ้าเป็นแบบเชือกกระตุกให้เอื้อต่อการอนุรักษ์พลังงาน 3. มีไฟฟ้าและแสงสว่างที่เอื้อต่อการอ่านหนังสือ มีการวัดแสงสว่างและติดตั้งหลอดไฟฟ้าเพิ่มให้เพียงพอต่อการอ่านหนังสือ	ไม่ระบุ

เป้าหมาย SDGs	ชื่อห้องสมุด	กิจกรรม/โครงการ	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก	มีการปฏิบัติตามมาตรการประหยัดพลังงาน มาตรการและแนวทางการประหยัดพลังงานของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ประจำปีงบประมาณ 2566	ไม่มี
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	มีไฟฟ้าและแสงสว่างที่เพียงพอต่อการอ่านหนังสือ การศึกษาค้นคว้าและการทำงาน ที่สามารถเข้าถึงได้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย	ไม่ระบุ
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์	มีไฟฟ้าและแสงสว่างที่เพียงพอต่อการอ่านหนังสือ การศึกษาค้นคว้า และการทำงานที่สามารถเข้าถึงได้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย	ไม่ระบุ
Goal 8 : Decent Work and Economic Growth (ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุมและยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่มีผลิตภาพและการมีงานที่เหมาะสมสำหรับทุกคน)	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา	1. มีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในเรื่องการซ่อมบำรุงรักษาหนังสือ การตัดต่อวีดีโอ การจัดทำเว็บไซต์ แนะนำอาชีพสำหรับผู้ต้องขังชายที่เรือนจำบ้านบึงชลบุรี 2. มีการจัดโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในเรื่องการซ่อมบำรุงรักษาหนังสือและสมุดทำมือให้กับประชาชนทั่วไปในภาคตะวันออก 3. มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชนในอำเภอนันทนิคม เช่น การทำปุ๋ยมูลไส้เดือน การทำขนมทองม้วน	ไม่ระบุ

เป้าหมาย SDGs	ชื่อห้องสมุด	กิจกรรม/โครงการ	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ
		4. มีฐานข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ เช่น CEIC Data Manager เป็นฐานข้อมูลเศรษฐกิจมหภาคครอบคลุมกลุ่มประเทศเศรษฐกิจ กว่า 121 ประเทศทั่วโลก	
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก	มีทรัพยากรสารสนเทศประเภทหนังสือทางด้านเศรษฐกิจสำหรับให้บริการ	ไม่มี
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	มีทรัพยากรสารสนเทศ ข้อมูลฝึกอบรมทักษะและอาชีพ สำหรับสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลสำหรับนักศึกษา อาจารย์ บุคลากรและประชาชนทั่วไป	ไม่ระบุ
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์	มีข้อมูลสารสนเทศ (หนังสือ) เพื่อสนับสนุนให้ประชาชนประสบความสำเร็จในการหางานและการประกอบอาชีพ โดยมีหนังสือเกี่ยวกับอาชีพมีไว้ให้บริการ ประชาชนสามารถมาใช้บริการได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย	ไม่ระบุ
Goal 9 : Industry, Innovation and Infrastructure (สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม)	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา	1. มีบริการฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับด้านอุตสาหกรรม ได้แก่ ฐานข้อมูล KNOVEL, CEIC, SciFinder 2. มีทรัพยากรสารสนเทศที่ครอบคลุมกลุ่มอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก EEC, BCG, Green Economy) และ SDGs ให้บริการที่สำนักหอสมุด 3. มีบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้บริการผู้ใช้ โดยเพิ่มจุดเชื่อมต่อ Wifi ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่บริการ	ไม่ระบุ

เป้าหมาย SDGs	ชื่อห้องสมุด	กิจกรรม/โครงการ	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนิน กิจกรรม/โครงการ
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลตะวันออก	มีการจัดบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น อินเทอร์เน็ต ความเร็วสูงให้ใช้บริการ	ความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอกที่ก่อให้เกิด กระแสไฟฟ้าดับ ซึ่งมีผลทำให้ระบบ อินเทอร์เน็ตขัดข้อง
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพ พรรณี	มีเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ ใช้บริการ	ไม่ระบุ
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราช นครินทร์	มีการจัดบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น อินเทอร์เน็ต ความเร็วสูงให้ใช้บริการ	ไม่ระบุ
Goal 10 : Reduced Inequality within and among Countries (ลดความไม่ เสมอภาคภายในประเทศและระหว่าง ประเทศ)	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา	1. มีพื้นที่ให้บริการ 24 ชม. สำหรับทุกกลุ่ม 2. มีข้อมูลสารสนเทศที่ให้บริการหลากหลาย ครอบคลุม ทั้งด้านสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ	ไม่ระบุ
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลตะวันออก	เป็นพื้นที่ที่มีความเป็นกลาง และเปิดโอกาสให้ประชาชน ทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงความรู้ได้อย่างเท่าเทียมกัน	ไม่มี
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ	1. มีพื้นที่ความเป็นกลางและเปิดโอกาสให้นักศึกษา อาจารย์ บุคลากรและประชากรทุกกลุ่มสามารถเข้าถึง ได้	พื้นที่อาจไม่เพียงพอในบางสถานการณ์

เป้าหมาย SDGs	ชื่อห้องสมุด	กิจกรรม/โครงการ	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ
	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	2. มีทรัพยากรสารสนเทศและข้อมูลงานวิจัยทางด้านสังคม การเมืองและเศรษฐกิจสำหรับสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลสำหรับนักศึกษา อาจารย์ บุคลากรและประชาชนทั่วไป	
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์	1. เปิดให้บริการแก่ประชากรทุกกลุ่มเข้าถึงความรู้ได้อย่างเท่าเทียมกัน 2. เปิดให้เข้าถึงข้อมูลสารสนเทศที่มีความเที่ยงตรง ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลด้านสังคม การเมืองหรือเศรษฐกิจ	ไม่ระบุ
Goal 11 : Sustainable Cities and Communities (ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิต้านทานและยั่งยืน)	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา	1. มีการจัดทำ BUUIR คลังปัญญามหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อจัดเก็บและให้บริการสารสนเทศในรูปแบบดิจิทัลที่เป็นผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ บุคลากรนิสิตของ ม.บูรพา เช่น งานวิจัย บทความวิชาการ วิทยานิพนธ์ คู่มือการปฏิบัติงาน แนวปฏิบัติที่ดี ตำราการเรียนการสอนและอื่น ๆ เพื่อเผยแพร่ผลงานดังกล่าวให้แก่ชุมชนทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยให้เป็นที่ประจักษ์ รวมทั้งเป็นการสงวนรักษาผลงานเหล่านั้นให้คงไว้ในระยะยาว (Archiving) 2. มีการจัดทำข้อมูลจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยบูรพา 3. มีการจัดทำข้อมูลท้องถิ่นภาคตะวันออก เพื่อจัดเก็บข้อมูลด้านต่าง ๆ ได้แก่ ศิลปวัฒนธรรม โบราณสถาน ประเพณี แหล่งท่องเที่ยว และภูมิปัญญาท้องถิ่น	ไม่ระบุ

เป้าหมาย SDGs	ชื่อห้องสมุด	กิจกรรม/โครงการ	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ
		4. มีการจัดกิจกรรมการแสดงดนตรีไทยทุกเดือน เพื่ออนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมด้านดนตรีไทย	
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก	มีหนังสือทางด้านประวัติศาสตร์ ประเพณีและวัฒนธรรม จัดเก็บและให้บริหารของห้องสมุด	ไม่มี
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	1. มีทรัพยากรสารสนเทศและข้อมูลงานวิจัยทางด้านวัฒนธรรมสำหรับสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลสำหรับนักศึกษา อาจารย์ บุคลากรและประชาชนทั่วไป 2. มีการจัดเก็บและสงวนรักษาเอกสารและสารสนเทศที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย (จดหมายเหตุ)	ไม่ระบุ
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ
Goal 12 : Responsible Consumption and Production (สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน) Goal 13 : Climate Action (ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น)	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา	สำนักหอสมุดจัดโครงการห้องสมุดสีเขียว โดยมีกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ ดังนี้ 1. โครงการ "ขยะรีไซเคิลแลกของ" เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรสำนักหอสมุดและผู้ใช้บริการมีความรู้ความเข้าใจในการคัดแยกขยะและนำขยะมาแลกของได้ในงานบูรพาบูคแฟร์และงานสัปดาห์ห้องสมุด	ไม่ระบุ

เป้าหมาย SDGs	ชื่อห้องสมุด	กิจกรรม/โครงการ	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ
Goal 14 : Life Below Water (อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน) Goal 15 : Life on Land (ปกป้องฟื้นฟูและสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและพื้นสภาพดิน และหยุดยั้งการสูญเสียมลพิษทางชีวภาพ)		2. โครงการ LIB Leng รักโลก สำนักหอสมุดร่วมกับกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองแสนสุข ชลบุรี โดยนำรถซาเล้งมารับซื้อขยะรีไซเคิลประเภทต่าง ๆ รับบริจาคเครื่องใช้ไฟฟ้าเก่า เฟอร์นิเจอร์เก่า วัสดุที่ไม่ใช้แล้ว และรับฝากทิ้งขยะอันตราย ขยะอิเล็กทรอนิกส์ประเภทต่าง ๆ ทุกประเภท 3. โครงการ You ทิ้ง I Turn (ถุงผ้าและกระดาดขังน้ำใจ) โดยนำถุงผ้าไปมอบให้โรงพยาบาลสำหรับใส่ยาให้ผู้ป่วยกลับบ้านและนำกระดาดที่ใช้แล้วสองหน้า ขนาด A4 ส่งมอบให้โรงเรียนสอนคนตาบอดพระมหาไถ่พญา ตำบลนาเกลือ อ.บางละมุง จ.ชลบุรี สำหรับใช้ในการเรียนหนังสือของผู้พิการทางสายตา 4. โครงการปลูกป่า 5. โครงการเก็บขยะ บริเวณชายหาดบางแสน	
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก	1. มีการปฏิบัติตามมาตรการประหยัดพลังงาน มาตรการและแนวทางการประหยัดพลังงานของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ประจำปีงบประมาณ 2566 2. มีการจำแนกขยะประเภทต่าง ๆ เช่น ขวดพลาสติก ขวดแก้ว เพื่อนำขยะรีไซเคิล	ไม่มี

เป้าหมาย SDGs	ชื่อห้องสมุด	กิจกรรม/โครงการ	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	1. มีการแยกขยะและนำกระดาษที่ใช้แล้วกลับมาอีก (Reuse) 2. มีทรัพยากรสารสนเทศและข้อมูลงานวิจัยทางด้านทะเล ที่ดิน การล่าสัตว์ ประมงและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศสำหรับสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลสำหรับนักศึกษา อาจารย์ บุคลากรและประชาชนทั่วไป	ไม่ระบุ
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ
Goal 16 : Peace and Justice Strong Institutions (ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรมและสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบและครอบคลุมในทุกระดับ)	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา	จัดการฝึกอบรมทักษะที่จำเป็นในการทำความเข้าใจและการใช้ข้อมูลสารสนเทศ	ไม่ระบุ
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก	มีการจัดฝึกอบรมทักษะที่จำเป็นในการทำความเข้าใจและการใช้ข้อมูลสารสนเทศให้แก่ผู้ใช้บริการ ภายใต้ชื่อโครงการ Online Training by RMUTTO Library เป็นประจำทุกปีและการอบรมที่หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ได้ขอความอนุเคราะห์ประสงค์ให้เป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ด้านสารสนเทศต่าง ๆ	บุคลากรยังขาดความมั่นใจในการเป็นวิทยากร ซึ่งอาจจะต้องพัฒนาทักษะในการเป็นวิทยากรมากขึ้น
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	มีทรัพยากรสารสนเทศและข้อมูลงานวิจัยทางด้านการเมืองและความยุติธรรมและเข้าถึงข้อมูลสำหรับนักศึกษา อาจารย์ บุคลากรและประชาชนทั่วไป	ไม่ระบุ

เป้าหมาย SDGs	ชื่อห้องสมุด	กิจกรรม/โครงการ	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ
Goal 17 : Partnership for the Goals (เสริมความเข้มแข็งให้แก่งlobal การดำเนินงานและฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน)	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา	สำนักหอสมุดมีเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ ได้แก่ 1. ข่ายงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค (PULINET) 2. ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาคร่วมกับห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนกลาง (PULINET Plus) 3. เครือข่ายห้องสมุดอุดมศึกษาในประเทศไทย (THAILIS) 4. เครือข่ายความร่วมมือระหว่างห้องสมุด มหาวิทยาลัย อาเซียน (AUNLIO) 5. ฝ่ายบริการความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)	ไม่ระบุ
	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก	มีความร่วมมือกับเครือข่ายห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย (ThaiLIS) ในการดำเนินงาน ดังนี้ 1. การดำเนินงานสหรายการบรรณานุกรม (Union catalog) เพื่อช่วยสนับสนุนการดำเนินงานด้านการ	ไม่มี

เป้าหมาย SDGs	ชื่อห้องสมุด	กิจกรรม/โครงการ	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนิน กิจกรรม/โครงการ
		จัดการระเบียบบรรณานุกรม อันจะช่วยรองรับการใช้ ทรัพยากรร่วมกัน 2. การจัดทำฐานข้อมูล TDC หรือ Thai Digital Collection เพื่อให้บริการสืบค้นฐานข้อมูลเอกสารฉบับ เต็ม วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัยของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ร่วมกัน	
	สำนักวิทยบริการและ เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพ พรรณี	ไม่มีการดำเนินกิจกรรม	ไม่ระบุ
	สำนักวิทยบริการและ เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราช นครินทร์	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถาม พบว่า ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 4 แห่ง ต่างมีการจัดกิจกรรม/โครงการที่ตอบสนองต่อเป้าหมาย SDGs ในรูปแบบต่าง ๆ โดยสามารถสรุปกิจกรรม/โครงการในแต่ละเป้าหมาย SDGs ได้ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกิจกรรม/โครงการของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

เป้าหมาย SDGs	กิจกรรม/โครงการของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา
Goal 1 : No Poverty ขจัดความยากจนในทุกรูปแบบ	1. การเป็นแหล่งทรัพยากรสารสนเทศ แหล่งข้อมูลเพื่อให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้ามาหาข้อมูลตามความต้องการได้ 2. มีการจัดโครงการฝึกอบรมแก่ผู้สนใจทั่วไป เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดในการประกอบอาชีพต่าง ๆ ได้
Goal 2 : Zero Hunger ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการและส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน	การเป็นแหล่งทรัพยากรสารสนเทศ แหล่งข้อมูลเพื่อให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้ามาหาข้อมูลทางด้านโภชนาการและเกษตรกรรมตามความต้องการได้
Goal 3 : Good Health and Well-being สร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับคนทุกเพศทุกวัย	การเป็นแหล่งทรัพยากรสารสนเทศ แหล่งข้อมูลเพื่อให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้ามาหาข้อมูลทางการแพทย์ การสาธารณสุขตามความต้องการได้
Goal 4 : Quality Education สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียมและสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต	1. การจัดทำหลักสูตรอบรมต่าง ๆ เพื่อเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต เช่น การอบรมทักษะการรู้สารสนเทศ 2. มีทรัพยากรและข้อมูลสารสนเทศในสาขาวิชาต่าง ๆ ให้บริการ 3. มีการจัดโครงการบริการวิชาการให้แก่ชุมชน องค์กรภายนอกห้องสมุด เช่น โครงการส่งเสริมการอ่านแก่ผู้ต้องขัง ทัศนสถาน โครงการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน เป็นต้น 4. มีเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ประจำห้องสมุดคอยให้บริการตอบคำถามเกี่ยวกับข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ
Goal 5 : Gender Equality บรรลุความเท่าเทียมระหว่างเพศ และเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้แก่สตรีและเด็กหญิง	1. เปิดพื้นที่ให้บริการแก่ผู้คนทุกเพศ ทุกวัย 2. มีทรัพยากรสารสนเทศและฐานข้อมูลออนไลน์สำหรับสืบค้นงานวิจัยที่เกี่ยวกับความเท่าเทียมระหว่างเพศ
Goal 6 : Clean Water and Sanitation สร้างหลักประกันว่าจะมีการจัดให้มีน้ำและสุขอนามัยสำหรับทุกคนและมีการบริหารจัดการที่ยั่งยืน	1. มีการบริการน้ำสะอาด และการรักษาสุขอนามัยภายในพื้นที่บริการ 2. มีทรัพยากรสารสนเทศและฐานข้อมูลออนไลน์สำหรับสืบค้นงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำ

เป้าหมาย SDGs	กิจกรรม/โครงการของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา
Goal 7 : Affordable and Clean Energy สร้างหลักประกันให้ทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ที่ยั่งยืนในราคาที่ย่อมเยา	1. มีการให้บริการไฟฟ้าและแสงสว่างที่เพียงพอสำหรับการอ่านหนังสือ 2. มีการจัดทำมาตรการประหยัดพลังงานสำหรับถือปฏิบัติในห้องสมุด 3. มีการเปลี่ยนอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าภายในห้องสมุดให้เป็นแบบประหยัดพลังงานและมีการใช้โซลาร์เซลล์
Goal 8 : Decent Work and Economic Growth ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุมและยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่มีผลิตภาพ และการมีงานที่เหมาะสมสำหรับทุกคน	1. มีการจัดกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อฝึกทักษะอาชีพต่าง ๆ 2. มีทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับเศรษฐกิจไว้ให้บริการสืบค้นแก่ผู้สนใจ
Goal 9 : Industry, Innovation and Infrastructure สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม	1. มีการให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง 2. มีทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งข้อมูลทางด้านอุตสาหกรรมไว้ให้บริการแก่ผู้สนใจ
Goal 10 : Reduced Inequality within and among Countries ลดความไม่เสมอภาคภายในประเทศและระหว่างประเทศ	1. เปิดให้ประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงความรู้ได้ 2. มีข้อมูลสารสนเทศที่มีความเที่ยงตรงให้บริการ
Goal 11 : Sustainable Cities and Communities ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิ탄านและยั่งยืน	1. มีการจัดเก็บข้อมูลทางด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณีไว้ให้บริการแก่ผู้สนใจทั้งในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ 2. มีการจัดทำข้อมูลเอกสารจดหมายเหตุต่าง ๆ ไว้ให้ผู้สนใจ 3. มีการจัดกิจกรรมทางด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม เช่น การจัดแสดงดนตรีไทย
Goal 12 : Responsible Consumption and Production สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน Goal 13 : Climate Action ปฏิบัติกรอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น Goal 14 : Life Below Water อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน Goal 15 : Life on Land ปกป้อง ป่าไม้ และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้การกลายสภาพเป็น	1. กิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านต่าง ๆ เช่น แยกขยะ, เก็บขยะ, รีไซเคิลวัสดุต่าง ๆ 2. มีการจัดทำนโยบายและมาตรการประหยัดพลังงาน 3. มีแหล่งข้อมูล ทรัพยากรสารสนเทศ งานวิจัยด้านทะเลที่ตื้น การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ

เป้าหมาย SDGs	กิจกรรม/โครงการของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา
ทะเลทราย ภัยการเสื่อมโทรมของที่ดินและพื้นสภาพดิน และหยุดยั้งการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ	
Goal 16 : Peace and Justice Strong Institutions ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรมและสร้างสถาบันที่มี ประสิทธิภาพ รับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ	1. การจัดการฝึกอบรมทักษะทางด้านการใช้ข้อมูลสารสนเทศ 2. แหล่งสารสนเทศและแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยทางด้านการเมืองและความยุติธรรม
Goal 17 : Partnerships for the Goals เสริมความเข้มแข็งให้แก่งlobalizationและหุ้นส่วน ความร่วมมือระดับโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรด้านห้องสมุดและ สถาบันสารสนเทศต่าง ๆ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม แสดงให้เห็นว่าห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 4 แห่งล้วนมีบทบาทในการสนับสนุนให้เกิดการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งสิ้น โดยบทบาทที่ห้องสมุดแสดงให้เห็นอย่างเด่นชัด คือ การเป็นแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่มีการให้บริการทรัพยากรสารสนเทศและองค์ความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแก่บุคคลทั่วไปที่มีความสนใจ นอกจากนี้ห้องสมุดยังมีการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมทักษะต่าง ๆ ให้แก่ผู้สนใจเพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นได้ รวมไปถึงการจัดกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการบริหารจัดการขยะ การรีไซเคิล การอนุรักษ์พลังงาน เป็นต้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามได้เน้นย้ำถึงบทบาทสำคัญของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในการเป็นแหล่งข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งถือเป็นบทบาทหลักของห้องสมุดทุกประเภทเช่นเดียวกัน นอกจากนั้นผลการวิเคราะห์ข้อมูลยังได้แสดงให้เห็นถึงความพยายามของห้องสมุดหลายแห่งในการปรับเปลี่ยนตนเองให้มีการให้บริการสารสนเทศในเชิงรุกมากยิ่งขึ้น ผ่านการจัดโครงการฝึกอบรมประเภทต่าง ๆ หรือการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนการจัดบริการต่าง ๆ ต่อไป

4.3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารห้องสมุดเกี่ยวกับมุมมองเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนห้องสมุดให้เกิดการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

นอกจากการใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ของห้องสมุดที่มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นดังกล่าวโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารห้องสมุดเกี่ยวกับมุมมองเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนห้องสมุดให้เกิดการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยสามารถสรุปประเด็นเป็น 4 ประเด็นย่อยได้ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) กับการดำเนินงานของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารห้องสมุดทั้ง 4 แห่ง พบว่าผู้บริหารห้องสมุดส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษามีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ โดยผู้บริหารมีการรับรู้เกี่ยวกับประเด็นเป้าหมาย SDGs ในแง่ของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นหลัก ดังจะเห็นได้จากการที่ห้องสมุดแต่ละแห่งมีการยกตัวอย่างการดำเนินงานทางด้านการอนุรักษ์พลังงานที่คล้ายคลึงกัน ไม่ว่าจะเป็นการปรับเปลี่ยนอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าภายในห้องสมุดให้เป็นระบบประหยัดพลังงาน เช่น ระบบการให้แสงสว่างที่เป็นรูปแบบของหลอดไฟที่สามารถเปิด-ปิดเองอัตโนมัติโดยอาศัยการตรวจจับความเคลื่อนไหว หรือการกล่าวถึงแผนการในอนาคตที่จะมีการนำพลังงานแสงอาทิตย์ (solar cell) มาใช้เป็นแหล่งพลังงานหลักภายในห้องสมุดแทนการใช้พลังงานไฟฟ้า เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้บริหารห้องสมุดทุกแห่งยังได้มีการกล่าวถึงโครงการห้องสมุดสีเขียว (Green Library) ที่มีการกำหนดเป็นมาตรฐานอย่างชัดเจนโดยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ โดยห้องสมุดส่วนใหญ่มีการเข้าร่วมเป็นเครือข่ายดังกล่าว ซึ่งส่งผลให้ต้องมีการปรับปรุงและปรับเปลี่ยนการดำเนินงานภายในห้องสมุดบางประการเพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์การพัฒนาห้องสมุดสีเขียว (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2559) อันจะนำมาซึ่งการได้รับการรับรองมาตรฐานห้องสมุดสีเขียวต่อไป นอกจากนี้ ประเด็นทางด้านสิ่งแวดล้อม ผู้บริหารห้องสมุดบางท่านได้มีการกล่าวถึงความสัมพันธ์ของห้องสมุดต่อเป้าหมาย SDGs ในแง่ของการเป็นแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่มีการเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงห้องสมุดและองค์ความรู้ รวมทั้งทรัพยากรสารสนเทศที่มีให้บริการในห้องสมุดได้อย่างเท่าเทียมโดยปราศจากการเรียกเก็บค่าใช้จ่าย รวมถึงการที่ห้องสมุดมีการจัดกิจกรรมฝึกอบรมทักษะต่าง ๆ ที่สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตก็เป็นประเด็นที่ผู้บริหารห้องสมุดมีการกล่าวถึงว่าเป็นหนึ่งในการดำเนินงานของห้องสมุดที่มีความเกี่ยวข้องกันกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารห้องสมุด 1 ใน 4 แห่งมีการกล่าวว่าประเด็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติกับการดำเนินงานของห้องสมุดนั้นยังคงเป็นประเด็นที่ค่อนข้างมีความห่างไกลกัน และยังไม่ทราบแน่ชัดว่าห้องสมุดจะสามารถดำเนินการไปในแนวทางใดจึงจะมีความสอดคล้องกับเป้าหมายดังกล่าวทั้ง 17 เป้าหมายได้

2. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติและแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาห้องสมุด

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับประเด็นความจำเป็นในการบรรจุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนลงในแผนยุทธศาสตร์หรือแผนพัฒนาห้องสมุด ผู้บริหารห้องสมุดส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันในแง่ของความจำเป็นในการบูรณาการเป้าหมาย SDGs ลงไปในแผนยุทธศาสตร์หรือแผนพัฒนาห้องสมุด เพื่อการ

ขับเคลื่อนการดำเนินงานของห้องสมุดให้เป็นไปในทิศทางที่มีสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารห้องสมุดส่วนใหญ่ต่างยอมรับว่าห้องสมุดของตนยังไม่ได้มีการนำเป้าหมาย SDGs มาใช้เป็นหลักในการวางแผนยุทธศาสตร์/แผนพัฒนาหรือแผนปฏิบัติการของห้องสมุดแต่อย่างใด ผู้บริหารห้องสมุดแห่งหนึ่งได้กล่าวว่าเมื่อพิจารณาทบทวนการดำเนินงานของห้องสมุดของตน พบว่าหลายโครงการหรือกิจกรรมมีความสอดคล้องกับเป้าหมาย SDGs โดยความบังเอิญ โดยที่ห้องสมุดไม่ได้มีการวางแผนเกี่ยวกับการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเอาไว้ล่วงหน้า ตัวอย่างเช่น การเข้าร่วมเครือข่ายห้องสมุดสีเขียวที่ห้องสมุดส่วนใหญ่ต่างเข้าร่วมเป็นสมาชิก ซึ่งเป็นหนึ่งในกิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยเช่นกัน ผู้บริหารห้องสมุดจาก 2 ใน 4 แห่งแสดงความคิดเห็นตรงกันว่า ณ ปัจจุบัน ยังไม่สามารถมองเห็นแนวทางการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมของห้องสมุดที่จะมีความสอดคล้องไปกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติทั้ง 17 เป้าหมายได้ ซึ่งในปัจจุบันยังคงอยู่ในระยะของการพยายามสอดแทรกกิจกรรม/โครงการบางชนิดเข้าไปในการดำเนินงานของห้องสมุดในแต่ละปีเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารห้องสมุดหนึ่งแห่งได้ให้ข้อมูลว่าห้องสมุดของตนมีการนำประเด็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนบรรจุลงในแผนยุทธศาสตร์ห้องสมุดอย่างชัดเจน รวมทั้งได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการโดยการบรรจุกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความสอดคล้องต่อเป้าหมาย SDGs ลงในแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างชัดเจนเช่นเดียวกัน โดยสาเหตุของการบรรจุเป้าหมาย SDGs ลงในแผนพัฒนาห้องสมุดอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมนั้นเนื่องมาจากประเด็นดังกล่าวเป็นประเด็นที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากสถาบันอุดมศึกษาต้นสังกัดของตน เพราะฉะนั้น จึงเป็นหน้าที่ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาโดยตรงที่จะต้องมีการวางแผนนโยบาย แนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องต่อพันธกิจ วิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถาบันต้นสังกัดอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เช่นกัน

3. การวางแผนและเตรียมความพร้อมภายในองค์กรด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านการแบ่งโครงสร้างภาระงาน เพื่อให้เกิดการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ในส่วนของการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร ห้องสมุดส่วนใหญ่มีการเตรียมการที่คล้ายคลึงกัน คือ การส่งบุคลากรห้องสมุดไปเข้ารับการอบรมในหัวข้อที่เกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งผู้บริหารมีความเห็นว่าจะช่วยให้เกิดการสร้างเครือข่ายใหม่ ๆ ระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ อันจะนำมาซึ่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีจากห้องสมุดอื่นที่เป็นพันธมิตรกันเพื่อที่จะสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับห้องสมุดของตนเองได้ เนื่องจากห้องสมุดส่วนใหญ่ยังคงอยู่ในขั้นเริ่มต้นศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็น SDGs นอกจากการส่งบุคลากรออกไปเข้ารับการอบรมภายนอก ผู้บริหารห้องสมุดยังได้กล่าวถึงการเชิญวิทยากรเข้ามาบรรยายให้ความรู้กับบุคลากรภายในห้องสมุดอีกด้วย เพื่อเป็นการเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็น SDGs แก่บุคลากรทุกฝ่ายในห้องสมุดอย่างทั่วถึงกัน นอกจากการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับความรู้และ

ข้อมูลเป้าหมาย SDGs แล้วนั้น ผู้บริหารห้องสมุดได้กล่าวถึงการเตรียมความพร้อมของบุคลากรในแง่ของการฝึกฝน การใช้งานทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลให้อยู่ในระดับที่มีความเชี่ยวชาญ เพื่อให้มีความพร้อมในการถ่ายทอดและ ฝึกอบรมแก่ผู้ใช้บริการห้องสมุดต่อไป เนื่องจากกิจกรรมดังกล่าวถือเป็นหนึ่งในภารกิจหลักของห้องสมุดที่มีความ สอดคล้องเกี่ยวข้องกับเป้าหมาย SDGs ในแง่ของการเป็นแหล่งข้อมูลสารสนเทศด้วยเช่นเดียวกัน

ในส่วนของการวางโครงสร้างภาระงานหรือตำแหน่งของบุคลากรในองค์กร ห้องสมุดทุกแห่งต่างให้ข้อมูลที่ ตรงกันว่าไม่มีความจำเป็นในการปรับโครงสร้างภาระงานหรือปรับเปลี่ยนตำแหน่งของบุคลากรในองค์กรแต่อย่าง ใด แต่อาจมีการปรับเปลี่ยนในประเด็นของรูปแบบการทำงานของบุคลากรแต่ละฝ่ายให้มีความเท่าทันกับการ เปลี่ยนแปลงของสถานการณ์และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ รวมทั้งนโยบายของสถาบันต้นสังกัด ผู้บริหารห้องสมุดได้ ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นนี้ว่า การดำเนินงานภายในห้องสมุดให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืนนั้นเป็นสิ่งที่บุคลากรห้องสมุดทุกฝ่ายสามารถมีส่วนร่วมได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมภายใต้ขอบเขต ภาระงานที่ตนรับผิดชอบ อีกทั้งยังสามารถบูรณาการกันระหว่างฝ่ายงานเพื่อให้เกิดการพัฒนางานที่สอดคล้องกับ เป้าหมาย SDGs ได้เช่นเดียวกัน โดยสิ่งที่มีความสำคัญมากกว่าการปรับโครงสร้างตำแหน่งภายในห้องสมุดคือการ ชี้แจงเพื่อทำความเข้าใจกับบุคลากรภายในองค์กรถึงประเด็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนให้ทุกคนมีความเข้าใจที่ ถูกต้องตรงกัน

ในส่วนของการเตรียมความพร้อมด้านงบประมาณ ผู้บริหารห้องสมุดทั้ง 4 แห่งให้ข้อมูลที่ตรงกันว่า งบประมาณประจำปีของห้องสมุดจะมาจากการจัดสรรโดยมหาวิทยาลัยต้นสังกัดเท่านั้น โดยแนวทางในการจัดสรร งบประมาณจะขึ้นอยู่กับการวางยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยในภาพรวม จึงส่งผลให้ไม่มีห้องสมุดแห่งใดเลยที่มี การตั้งงบประมาณเพื่อตอบสนองการจัดทำแผนงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการเฉพาะ แต่จะทำในลักษณะของการบริหารจัดการงบประมาณที่ได้รับมาในแต่ละปีมาใช้ในการจัดกิจกรรม/โครงการย่อย ภายในห้องสมุดที่สามารถตอบสนองเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ นอกจากนี้ ผู้บริหารห้องสมุดได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าห้องสมุดแต่ละแห่งได้มีความพยายามที่จะจัดกิจกรรม/โครงการในบางโครงการที่จะสามารถมี ส่วนในการตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยไม่ต้องใช้งบประมาณในการจัด ยิ่งไปกว่านั้น ประเด็นด้าน งบประมาณเป็นประเด็นที่ผู้บริหารห้องสมุดทุกแห่งต่างแสดงความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าค่อนข้างเป็น ข้อจำกัดสำหรับการบริหารจัดการองค์กร ณ ปัจจุบัน เนื่องจากมีแนวโน้มที่จะได้รับงบประมาณที่ลดลง รวมถึงเป็น ประเด็นที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้บริหารห้องสมุดแต่ละแห่ง ซึ่งจะต้องขึ้นอยู่กับทิศทางและนโยบายของ มหาวิทยาลัยต้นสังกัดเป็นสำคัญ

4. อุปสรรคและความท้าทายที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินการขับเคลื่อนห้องสมุดให้มีความสอดคล้องต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารห้องสมุดทั้ง 4 แห่งเกี่ยวกับประเด็นปัญหา/อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานห้องสมุดให้สอดคล้องกับเป้าหมาย SDGs พบว่าห้องสมุดแต่ละแห่งมีมุมมองเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวที่ค่อนข้างแตกต่างกัน ในส่วนของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ได้แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นดังกล่าวไว้ว่า ณ ปัจจุบันถือได้ว่าห้องสมุดของตนยังไม่มีพบเจอปัญหาหรืออุปสรรคใด ๆ ที่ส่งผลกระทบอย่างชัดเจนต่อการดำเนินงาน อาจเนื่องมาจากห้องสมุดยังอยู่ในระยะเริ่มต้นของการให้ความสนใจกับประเด็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงส่งผลให้ยังไม่พบอุปสรรคใดที่มีนัยสำคัญต่อรูปแบบการบริหารงานในองค์กร อย่างไรก็ตามผู้บริหารได้กล่าวถึงประเด็นที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานในเรื่องเป้าหมาย SDGs ในอนาคต โดยได้ให้มุมมองที่อาจมีความท้าทายต่อห้องสมุด ได้แก่ การแสวงหาเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอกห้องสมุด เช่น องค์กรเอกชนต่าง ในการขอรับการสนับสนุนช่วยเหลือให้สามารถดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคตได้

ในส่วนของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดอนเมือง ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปสรรคและความท้าทายที่สำคัญไว้ว่าเป็นเรื่องงบประมาณในการดำเนินการต่าง ๆ ภายในห้องสมุดทั้งที่เป็นส่วนของการดำเนินงานประจำและในส่วนของการดำเนินการให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เนื่องจากงบประมาณที่ห้องสมุดได้รับในแต่ละปีค่อนข้างมีความจำกัดและมีแนวโน้มที่จะลดลง รวมทั้งจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดมีแนวโน้มลดลงด้วยเช่นเดียวกัน เนื่องจากการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานภายในองค์กร ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดมีจำนวนไม่เพียงพอต่อการดำเนินโครงการใหม่ ๆ อีกทั้งแนวทางการบริหารองค์กรย่อมขึ้นอยู่กับทิศทางการบริหารของสถาบันอุดมศึกษาต้นสังกัดเป็นสำคัญ

สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา เนื่องจากเป็นห้องสมุดที่มีการระบุประเด็นเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนไว้ในทิศทางการบริหารองค์กรอย่างชัดเจน จึงส่งผลให้ห้องสมุดมีการจัดกิจกรรม/โครงการที่มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนหลายโครงการ ในส่วนของปัญหา/อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินการขับเคลื่อนห้องสมุด ผู้บริหารได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่าความไม่แน่ใจเกี่ยวกับความสอดคล้องของโครงการที่ห้องสมุดมีการวางแผนดำเนินการกับการตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ถือเป็นอุปสรรคสำคัญของการดำเนินงานในประเด็นดังกล่าวของห้องสมุด ณ ปัจจุบัน

ความท้าทายในการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ของห้องสมุดให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ถือเป็นประเด็นที่ผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีได้กล่าวไว้ ว่าเป็นสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของห้องสมุดให้มีความตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เนื่องจากแผนยุทธศาสตร์ของห้องสมุดจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการวางแผนโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องต่อเป้าหมาย SDGs ต่อไป เพราะฉะนั้น หากปราศจากการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ที่มีความชัดเจนและสอดคล้องต่อเป้าหมาย SDGs แล้วนั้น ก็ย่อมจะส่งผลให้ห้องสมุดไม่สามารถดำเนินการเพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไปได้

4.3.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารแผนยุทธศาสตร์ของห้องสมุด

จากการศึกษาเอกสารแผนยุทธศาสตร์ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกทั้ง 4 แห่ง พบว่าห้องสมุดทั้ง 4 แห่งล้วนมีการกำหนดยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ในการดำเนินการไว้อย่างชัดเจน โดยมีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก

ชื่อห้องสมุด	ประเด็นยุทธศาสตร์	กลยุทธ์
สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา (แผนยุทธศาสตร์...	ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาความเป็นเลิศด้านบริการด้วยมาตรฐานสากล ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนานิเวศการเรียนรู้สำหรับพลเมืองดิจิทัล ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาห้องสมุดดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต	1.1 พัฒนาระบบการปฏิบัติงานด้วยเกณฑ์คุณภาพ 1.2 การบริหารจัดการของสำนักหอสมุดเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน 1.3 พัฒนาบริการที่ทันสมัยด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม 2.1 จัดหาและวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศอย่างมีคุณภาพครอบคลุมทุกภารกิจด้านการวิจัย (Research Mission) และสาขาวิชาที่เปิดสอน 2.2 พัฒนานิเวศการเรียนรู้สำหรับพลเมืองดิจิทัล 2.3 สนับสนุนและส่งเสริมการใช้ทรัพยากรสารสนเทศและนิเวศการเรียนรู้ 3.1 พัฒนาระบบการปฏิบัติงานสู่การเป็นห้องสมุดดิจิทัล

ชื่อห้องสมุด	ประเด็นยุทธศาสตร์	กลยุทธ์
	ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาบริการวิชาการอย่างยั่งยืน	3.2 พัฒนาสารสนเทศดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ 3.3 พัฒนาทักษะบุคลากรให้ทันสมัยพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง 4.1 พัฒนาบริการวิชาการที่แสวงหารายได้ 4.2 พัฒนาบริการวิชาการแก่สังคมและชุมชนตามแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน 4.3 พัฒนาอัตลักษณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมภาคตะวันออก
สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก (แผนพัฒนาสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. 2566-2570 (ระยะ 5 ปี))	ยุทธศาสตร์ที่ 1 e-Learning การสร้างโอกาสเพิ่มขีดความสามารถและยกระดับมาตรฐานการเรียนรู้ด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ยุทธศาสตร์ที่ 2 e-Management การเป็นผู้นำการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ และการให้บริการทางการศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 3 e-Workforce การพัฒนาคุณภาพบุคลากรและผู้จบการศึกษาให้มีสมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อพัฒนามหาวิทยาลัย ยุทธศาสตร์ที่ 4 e-Service การเพิ่มมูลค่าของการให้บริการอิเล็กทรอนิกส์ตามแนวทาง Thailand 4.0 และ Digital University	1. พัฒนาการเรียนรู้ออนไลน์โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นฐาน (Digital Technology-Based Learning: MOOC) 2. พัฒนาการจัดการความรู้โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นฐาน 3. พัฒนาศูนย์ความเป็นเลิศเทคโนโลยีดิจิทัล (Center of Excellence) 1. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีดิจิทัล 2. พัฒนาสถาปัตยกรรมระบบเทคโนโลยีดิจิทัลของมหาวิทยาลัย 1. พัฒนานักศึกษามหาวิทยาลัยให้มีความพร้อมด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (e-Student) 2. พัฒนาและเสริมศักยภาพทรัพยากรบุคคลด้านดิจิทัล (e-Workforce) 3. พัฒนาห้องปฏิบัติการมาตรฐานวิชาชีพด้าน IT (IT Professional Certification) 1. พัฒนาความมั่นคงปลอดภัยเทคโนโลยีดิจิทัล (IT Security) 2. พัฒนาระบบการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Transaction) 3. พัฒนาระบบให้บริการอิเล็กทรอนิกส์ (e-Service)

ชื่อห้องสมุด	ประเด็นยุทธศาสตร์	กลยุทธ์
สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาท้องถิ่นสู่ความยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 2 การยกระดับคุณภาพการศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 3 การบริหารจัดการสู่องค์กรสมรรถนะสูง	1.1 สืบสานและเผยแพร่การเรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 1.2 บริการวิชาการตอบสนองชุมชนและท้องถิ่น 1.3 ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น 2.1 ส่งเสริมสนับสนุนการใช้สื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอนที่ทันสมัย 2.2 พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนหลักสูตรออนไลน์ 2.3 จัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลาย พัฒนาสื่อดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต 3.1 การพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อสนับสนุนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลให้มีประสิทธิภาพและทันต่อการเปลี่ยนแปลง 3.2 การพัฒนาฐานข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย 3.3 การพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย 3.4 การแสวงหารายได้จากการดำเนินงานตามพันธกิจของหน่วยงาน
สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ (แผนยุทธศาสตร์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ)	ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับคุณภาพทรัพยากรการเรียนรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานและการเรียนรู้	1. จัดหาทรัพยากรการเรียนรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย ปลอดภัย ครอบคลุมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 2. ปรับปรุงความเร็วและความเสถียรของระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อรองรับการใช้งานของนักศึกษาและบุคลากร การ

ชื่อห้องสมุด	ประเด็นยุทธศาสตร์	กลยุทธ์
ราชนครินทร์ ระยะ 4 ปี (พ.ศ. 2567-2570))	ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมคุณภาพการบริการในมิติอื่น ๆ โดยใช้ ICT เป็นเครื่องมือ ยุทธศาสตร์ที่ 3 พลิกโฉมงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยด้วยบริการเชิงรุกและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนและการทำผลงานทางวิชาการของอาจารย์ ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลแก่อาจารย์ บุคลากรและนักศึกษาเพื่อสร้างสรรค์ผลงานอย่างเป็นรูปธรรม ยุทธศาสตร์ที่ 5 สนับสนุนการบริหารจัดการประสานเครือข่ายเพื่อมุ่งสู่การเป็นมหาวิทยาลัยดิจิทัล	จัดการเรียนการสอน และรองรับการทำงาน ของระบบบริการอื่น ๆ 3. ปรับปรุงห้องศูนย์ข้อมูล (Data Center) ให้มีความปลอดภัยและสมรรถนะตามมาตรฐาน 1. สนับสนุนการพัฒนา Mobile Application เพื่อให้บริการนักศึกษาและบุคลากรในการเข้าถึงบริการที่สำคัญของมหาวิทยาลัย 2. สนับสนุนการพัฒนาระบบแจ้งซ่อมบำรุงระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และระบบแจ้งซ่อม ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง 1. พัฒนาห้องสมุดดิจิทัล (RRU e-Library) 2. พัฒนาระบบ Line Automatic Robot 1. ฝึกอบรมเพื่อยกระดับสมรรถนะด้านดิจิทัลให้กับบุคลากร และนักศึกษา 2. ทดสอบวัดระดับสมรรถนะด้านดิจิทัลให้กับบุคลากรและนักศึกษา 1. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า เหมาะสม และปลอดภัย 2. สนับสนุนการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ การปฏิบัติงานและการให้บริการที่ออกแบบและใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาแผนยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ของห้องสมุดทั้ง 4 แห่ง สามารถสรุปประเด็นหลักที่พบจากแผนยุทธศาสตร์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1. การให้บริการห้องสมุดและทรัพยากรสารสนเทศด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม 2. การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัล

และ 3. การพัฒนาผู้ให้บริการและบุคลากรให้มีสมรรถนะทางด้านดิจิทัล ซึ่งสะท้อนให้เห็นทิศทางการบริหารจัดการของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 4 แห่งที่มีความคล้ายคลึงกันในเรื่องของการให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนองค์กรด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เมื่อพิจารณาถึงประเด็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน พบว่าห้องสมุดจำนวน 2 แห่ง ได้มีการบรรจุคำสำคัญที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ “การพัฒนาที่ยั่งยืน” “ความยั่งยืน” และ “การเรียนรู้ตลอดชีวิต” ไว้ในประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ โดยสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพาได้มีการบรรจุประเด็นการพัฒนาที่ยั่งยืนไว้ในกลยุทธ์ที่ 1.2 การบริหารจัดการของสำนักหอสมุดเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งอยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาความเป็นเลิศด้านบริการด้วยมาตรฐานสากล และกลยุทธ์ที่ 4.2 พัฒนาบริการวิชาการแก่สังคมและชุมชนตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาบริการวิชาการอย่างยั่งยืน รวมทั้งมีการบรรจุประเด็นการเรียนรู้ตลอดชีวิตไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาห้องสมุดดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในส่วนของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้มีการบรรจุประเด็นเกี่ยวกับความยั่งยืนไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาห้องสมุดสู่ความยั่งยืน และมีการระบุประเด็นเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิตไว้ในกลยุทธ์ที่ 2.3 จัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลาย และพัฒนาสื่อดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต

เมื่อพิจารณาแผนยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก และสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ไม่พบว่าการบรรจุคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนไว้ในแผนฯ โดยตรง โดยห้องสมุดทั้ง 2 แห่งต่างมีประเด็นยุทธศาสตร์ที่คล้ายคลึงกัน ได้แก่ การมุ่งเน้นให้เกิดความโดดเด่นทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการขับเคลื่อนสถาบันต้นสังกัดให้เป็นองค์กรดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ ดังจะเห็นได้จากการที่ประเด็นยุทธศาสตร์ทั้ง 4 ข้อของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกได้มีการบรรจุคำว่า “electronic” (โดยการใช้อักษรย่อ “e”) ไว้ที่ชื่อของยุทธศาสตร์แต่ละข้อ รวมทั้งมีการบรรจุคำสำคัญที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ “เทคโนโลยีดิจิทัล” และ “อิเล็กทรอนิกส์” ไว้ในทุกกลยุทธ์ที่อยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์แต่ละข้ออย่างครบถ้วน ซึ่งมีความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ที่มีการบรรจุคำสำคัญ ได้แก่ “เทคโนโลยีสารสนเทศ” “ดิจิทัล” และ “เทคโนโลยีดิจิทัล” ไว้ในประเด็นยุทธศาสตร์ทุกข้อเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ห้องสมุดทั้ง 4 แห่งต่างมีการบรรจุประเด็นเกี่ยวกับการเป็นหน่วยงานสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ของผู้ใช้บริการ โดยถือเป็นภารกิจหลักของห้องสมุดทุกแห่งซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยเช่นกัน

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

5.1 สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่องบทบาทของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเขตพื้นที่ภาคตะวันออกในการตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนมุ่งเน้นการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในการสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 3 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก ที่มีต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ 2) เพื่อศึกษาบทบาทของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ และ 3) เพื่อศึกษาความท้าทายและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อการทำงานของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก ในการสนองตอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการดำเนินการศึกษาเป็นห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกจำนวนทั้งสิ้น 4 แห่ง ได้แก่ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี และสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยที่สำคัญได้ดังนี้

5.1.1 ระดับความรู้ความเข้าใจของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก

บุคลากรห้องสมุดที่ดำรงตำแหน่งบรรณารักษ์จากห้องสมุดทั้ง 4 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 24 คน ได้ทำแบบทดสอบความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเป้าหมายพัฒนาอย่างยั่งยืน จำนวน 11 ข้อ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อวัดระดับความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับหัวข้อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals) ผลการทำแบบทดสอบพบว่าระดับความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นของบรรณารักษ์ห้องสมุดทั้ง 4 แห่งในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 7.7 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับดี แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนจากแบบทดสอบที่บรรณารักษ์ในแต่ละห้องสมุดได้รับ พบว่าระดับความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นของบรรณารักษ์จากสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา (จำนวน 12 คน) อยู่ในระดับดี (คะแนนเฉลี่ย 8.33 คะแนน) ตามด้วยบรรณารักษ์จากสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (จำนวน 5 คน) และบรรณารักษ์จากสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ (จำนวน 5 คน) มีระดับความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 7.4 คะแนน) ในส่วนของบรรณารักษ์จากสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก (จำนวน 2 คน) มีระดับความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับพอใช้ (คะแนนเฉลี่ย 5.5 คะแนน)

5.1.2 กิจกรรม/โครงการของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ภาคตะวันออกจำแนกตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

จากผลการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรม/โครงการของห้องสมุดแต่ละแห่งที่มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนพบว่าห้องสมุดทั้ง 4 แห่งได้มีการระบุข้อมูลกิจกรรม/โครงการที่มีการดำเนินงานในห้องสมุดจำแนกตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน อีกทั้งยังพบว่าห้องสมุดบางแห่งไม่ได้มีการดำเนินกิจกรรม/โครงการใด ๆ ที่สอดคล้องกับเป้าหมาย SDGs ในบางเป้าหมายด้วยเช่นกัน โดยสามารถสรุปข้อมูลได้ดังตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 สรุปข้อมูลกิจกรรม/โครงการของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกจำแนกตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

เป้าหมาย SDGs	ม.บูรพา		มทร. ตะวันออก		มรภ.รำไพพรรณี		มรภ.ราชนครินทร์	
	ระบุ	ไม่ระบุ	ระบุ	ไม่ระบุ	ระบุ	ไม่ระบุ	ระบุ	ไม่ระบุ
Goal 1 : No Poverty	✓		✓		✓		✓	
Goal 2 : Zero Hunger	✓		✓		✓			✓
Goal 3 : Good Health and Well-being	✓		✓		✓		✓	
Goal 4 : Quality Education	✓		✓		✓		✓	
Goal 5 : Gender Equality	✓		✓		✓		✓	
Goal 6 : Clean Water and Sanitation	✓			✓	✓			✓
Goal 7 : Affordable and Clean Energy	✓		✓		✓		✓	

เป้าหมาย SDGs	ม.บูรพา		มทร. ตะวันออก		มรภ.รำไพพรรณี		มรภ.ราชนครินทร์	
	ระบุ	ไม่ระบุ	ระบุ	ไม่ระบุ	ระบุ	ไม่ระบุ	ระบุ	ไม่ระบุ
Goal 8 : Decent Work and Economic Growth	✓		✓		✓		✓	
Goal 9 : Industry, Innovation and Infrastructure	✓		✓		✓		✓	
Goal 10 : Reduced Inequality within and among Countries	✓		✓		✓		✓	
Goal 11 : Sustainable Cities and Communities	✓		✓		✓			✓
Goal 12 : Responsible Consumption and Production	✓		✓		✓			✓
Goal 13 : Climate Action	✓		✓		✓			✓
Goal 14 : Life Below Water	✓			✓	✓			✓
Goal 15 : Life on Land	✓			✓	✓			✓
Goal 16 : Peace and Justice Strong Institutions	✓		✓		✓			✓
Goal 17 : Partnership for the Goals	✓		✓			✓		✓

ผลการตอบแบบสอบถามแสดงให้เห็นว่าห้องสมุดที่มีการระบุกิจกรรม/โครงการที่มีการดำเนินการในห้องสมุดของตนได้อย่างครบถ้วนทั้ง 17 เป้าหมาย ได้แก่ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา ในส่วนของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีมีการระบุกิจกรรม/โครงการทั้งสิ้น 16 เป้าหมาย สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกมีการระบุกิจกรรม/โครงการทั้งสิ้น 14 เป้าหมาย และสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์มีการระบุกิจกรรม/โครงการทั้งสิ้น 8 เป้าหมาย

เมื่อพิจารณาแยกตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในแต่ละเป้าหมายพบว่าเป้าหมายที่ห้องสมุดทั้ง 4 แห่งมีการระบุกิจกรรม/โครงการที่ห้องสมุดของตนมีการดำเนินการจำนวนทั้งสิ้น 8 เป้าหมาย ได้แก่ เป้าหมายที่ 1 (No Poverty) เป้าหมายที่ 3 (Good Health and Well-being) เป้าหมายที่ 4 (Quality Education) เป้าหมายที่ 5 (Gender Equality) เป้าหมายที่ 7 (Affordable and Clean Energy) เป้าหมายที่ 8 (Decent Work and Economic Growth) เป้าหมายที่ 9 (Industry, Innovation and Infrastructure) และเป้าหมายที่ 10 (Reduced Inequality Within and Among Countries)

ในส่วนของรูปแบบกิจกรรม/โครงการที่ห้องสมุดแต่ละแห่งมีการดำเนินการเพื่อสนองตอบต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ห้องสมุดแต่ละแห่งได้มีการระบุในแบบสอบถามสามารถสรุปได้เป็น 3 กิจกรรมหลัก ได้แก่

1. การเป็นแหล่งข้อมูลที่ให้บริการข้อมูลและทรัพยากรสารสนเทศในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในแต่ละเป้าหมาย
2. การจัดกิจกรรมฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
3. การจัดโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

5.1.3 ความคิดเห็นของผู้บริหารห้องสมุดที่มีต่อการขับเคลื่อนห้องสมุดให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 4 แห่ง พบว่าผู้บริหารห้องสมุดส่วนใหญ่มีมุมมองต่อประเด็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในแง่ของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการเข้าร่วมโครงการห้องสมุดสีเขียว (Green Library) รวมไปถึงการที่ห้องสมุดเป็นแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่ให้บริการการเข้าถึงข้อมูลและองค์ความรู้ในประเด็นที่เกี่ยวข้องให้แก่ผู้ใช้บริการ ในส่วนของความจำเป็นในการบรรลุประเด็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาห้องสมุด ผู้บริหารส่วนใหญ่ต่างแสดงความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าเป็นสิ่งที่มีความจำเป็น แต่ ณ ปัจจุบัน ห้องสมุดยังไม่ได้มีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์โดยคำนึงถึงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

อย่างเป็นรูปธรรมมากนัก ทั้งนี้ ปัจจัยสำคัญที่มีส่วนกำหนดทิศทางการบริหารองค์กรของห้องสมุดแต่ละแห่งล้วนขึ้นอยู่กับทิศทางของสถาบันอุดมศึกษาด้านสังกัดทั้งสิ้น ซึ่งหมายความว่าหากสถาบันอุดมศึกษาด้านสังกัดไม่ได้มีการกำหนดประเด็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนไว้เป็นส่วนหนึ่งของแผนยุทธศาสตร์ขององค์กรก็ย่อมที่จะส่งผลต่อทิศทางการบริหารองค์กรของห้องสมุดด้วยเช่นกัน เมื่อพิจารณาในส่วนของการสร้างการบริหารงานบุคคล การกำหนดภาระงานต่าง ๆ ของห้องสมุด ผู้บริหารห้องสมุดต่างแสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าไม่มีความจำเป็นในการต้องปรับเปลี่ยนโครงสร้างภาระงานของแต่ละฝ่ายงานรวมทั้งภาระงานของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในฝ่ายต่าง ๆ ของห้องสมุด แต่ควรมุ่งเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่บุคลากรห้องสมุดเกี่ยวกับประเด็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ประเด็นเรื่องงบประมาณเป็นสิ่งที่ห้องสมุดทุกแห่งต่างยอมรับว่าเป็นข้อจำกัดในการบริหารจัดการองค์กรทั้งในส่วนของการบริหารงานประจำและงานด้านการตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เนื่องจากงบประมาณหลักของห้องสมุดทั้ง 4 แห่งจะได้รับการจัดสรรจากสถาบันอุดมศึกษาด้านสังกัด

5.1.4 ผลการศึกษาแผนยุทธศาสตร์ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

การวิเคราะห์แผนยุทธศาสตร์ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 4 แห่ง พบว่าห้องสมุดทุกแห่งมีทิศทางการบริหารองค์กรที่มุ่งเน้นไปในการนำพาห้องสมุดเข้าสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมในการบริหารจัดการองค์กรในทุกด้าน เมื่อพิจารณาถึงความสอดคล้องของแผนยุทธศาสตร์กับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์กรสหประชาชาติ พบว่ามีห้องสมุด 2 แห่งที่มีการระบุประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยการกำหนดเป็นชื่อยุทธศาสตร์และชื่อของกลยุทธ์โดยตรง ได้แก่ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา และสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ในส่วนของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกและสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ไม่ปรากฏว่ามีการบรรจุประเด็นเรื่องเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนลงในแผนยุทธศาสตร์และกลยุทธ์โดยตรง อย่างไรก็ตาม ห้องสมุดทั้ง 4 แห่งต่างมีการบรรจุประเด็นเกี่ยวกับการเป็นหน่วยงานสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ของผู้ใช้บริการ โดยถือเป็นภารกิจหลักของห้องสมุดทุกแห่งซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยเช่นกัน

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย มีประเด็นที่น่าสนใจที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

5.2.1 ความรู้ความเข้าใจของบรรณารักษ์ห้องสมุดที่มีต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals: SDGs) ถือได้ว่าเป็นประเด็นที่มีความใหม่ต่อวงการห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก เจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ผู้มีบทบาทหน้าที่หลักในการขับเคลื่อนการดำเนินงานห้องสมุดจึงถือเป็นกลุ่มบุคคลสำคัญที่ควรมีความรู้ความเข้าใจในประเด็นดังกล่าวเพื่อนำไปสู่การเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องและนำมาซึ่งการปรับปรุงการดำเนินงานห้องสมุดให้สอดคล้องกับเป้าหมาย SDGs ต่อไปได้ ดังนั้น การศึกษาเกี่ยวกับระดับความรู้ความเข้าใจของบรรณารักษ์ห้องสมุดที่มีต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติจึงเป็นหนึ่งในปัจจัยที่มีความสำคัญในการเริ่มต้นศึกษาบทบาทของห้องสมุดในการสนองตอบเป้าหมาย SDGs ผลจากการให้บรรณารักษ์ห้องสมุดทั้ง 4 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 24 คน ทำแบบทดสอบความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนพบว่าคะแนนเฉลี่ยของการทำแบบทดสอบเท่ากับ 7.7 คะแนน ซึ่งหมายความว่าบรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนอยู่ในระดับดี แสดงให้เห็นว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตภาคตะวันออกทั้ง 4 แห่งมีความคุ้นเคยและความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

นักวิจัยจำนวนหนึ่งได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาความตระหนักรู้และการรับรู้เกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของห้องสมุด จากการศึกษาประเด็นดังกล่าวกับบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัย 3 แห่งในประเทศไนจีเรียจำนวนทั้งสิ้น 132 คนด้วยแบบสอบถามระดับความตระหนักรู้เกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนและพบว่าบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความตระหนักรู้เกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ระบุว่าตนเองทราบข้อมูลและมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเป้าหมาย SDGs (Ejechi, 2018) ในทางกลับกัน Onwubiko (2021) ได้ดำเนินการศึกษาบทบาทของห้องสมุดและบรรณารักษ์ในการรับรู้เกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยการเก็บข้อมูลจากหัวหน้าห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาและห้องสมุดเฉพาะที่ตั้งอยู่ในเขตเมือง Enugu State ประเทศไนจีเรียจำนวน 28 คน กลับพบว่าหัวหน้าห้องสมุดส่วนใหญ่ระบุว่าตนมีความคุ้นเคยกับประเด็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนค่อนข้างน้อยไปจนกระทั่งไม่คุ้นเคยหรือไม่รู้จักประเด็นดังกล่าวมาก่อนเลย ผลการวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับการศึกษา

ความเข้าใจและการรับรู้ของบรรณารักษ์ในประเทศเกาหลีใต้เกี่ยวกับเป้าหมาย SDGs และกลยุทธ์ในการสนับสนุนห้องสมุดจากสหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมและสถาบันห้องสมุด (IFLA) ในการบรรลุเป้าหมาย SDGs ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าบรรณารักษ์ส่วนใหญ่ยอมรับว่าตนเองยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Noh, 2021)

ผลการวิจัยที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่าประเด็นการรับรู้และเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของบรรณารักษ์ห้องสมุดค่อนข้างมีความหลากหลาย อย่างไรก็ตาม บรรณารักษ์ผู้มีความสำคัญในการรวบรวมเผยแพร่ และอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีต่าง ๆ จึงควรเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการรับรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวเป็นอย่างมาก เนื่องจากการที่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนจะถูกทำให้บรรลุได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลและสารสนเทศต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นส่วนประกอบทั้งสิ้น ดังนั้นบทบาทสำคัญของบรรณารักษ์ในการที่จะช่วยสนับสนุนให้เกิดการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้นั้น บรรณารักษ์จำเป็นต้องแสดงบทบาทในการสร้างการรับรู้ในประเด็น SDGs ให้แก่สังคมได้รับทราบ (Igbinova, 2016) ผ่านการเป็นตัวกลางสำคัญในการถ่ายทอดข้อมูลที่จำเป็นให้แก่สังคมและชุมชนที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ ดังนั้น การทำให้มั่นใจว่าบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดในทุกระดับต่างมีความรู้ความเข้าใจในประเด็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนจึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารห้องสมุดควรให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกในการดำเนินการขับเคลื่อนองค์กรให้เกิดการบรรลุเป้าหมาย SDGs ต่อไป

5.2.2 บทบาทของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ห้องสมุดถือเป็นองค์กรสำคัญที่มีภารกิจหลักในการเป็นตัวกลางในการเผยแพร่องค์ความรู้ ข้อมูลและสารสนเทศไปสู่ผู้ใช้บริการทุกเพศ ทุกวัย ทั้งห้องสมุดและเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ต่างมีหน้าที่ในการกำจัดการจัดอุปสรรคที่ขัดขวางผู้ใช้บริการในการเข้าถึงสารสนเทศและความรู้ที่ถูกจัดเก็บอยู่ในห้องสมุด เมื่อพิจารณาในประเด็นของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน IFLA (2013) ได้กล่าวถึงบทบาทของห้องสมุดในการมีส่วนช่วยให้เกิดการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้โดยการมอบโอกาสให้ทุกคนสามารถเข้าถึงความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโลกรวมทั้งให้คำแนะนำในเรื่องของข้อมูลสารสนเทศที่สามารถใช้ประกอบการพัฒนานโยบายเกี่ยวกับความยั่งยืนต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ผลจากการศึกษาห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก พบว่า ณ ปัจจุบันห้องสมุดยังมีบทบาทหลักในการเป็นผู้สนับสนุนและจัดหาข้อมูลสารสนเทศและทรัพยากรที่เกี่ยวข้องให้พร้อมเผยแพร่ออกสู่สาธารณะในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้สนใจสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไปได้ นอกจากนี้

ห้องสมุดบางแห่งได้มีการเชื่อมโยงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนกับประเด็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยได้มีการจัดกิจกรรม/โครงการที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างหลากหลาย เช่น กิจกรรมการรีไซเคิลขยะ การส่งเสริมให้เกิดการลดการใช้พลาสติก การใช้พลังงานแสงอาทิตย์ การรณรงค์และจัดทำมาตรการเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงาน อย่างไรก็ตาม ห้องสมุดบางแห่งได้ระบุว่ากิจกรรม/โครงการที่มีการดำเนินงานในห้องสมุดบางกิจกรรมมีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยความบังเอิญ แสดงให้เห็นว่าห้องสมุดยังขาดแผนการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมสำหรับการดำเนินการเพื่อตอบสนองต่อเป้าหมาย SDGs ซึ่งข้อมูลดังกล่าวมีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์แผนยุทธศาสตร์ของห้องสมุดทั้ง 4 แห่ง ที่พบว่ามีห้องสมุดเพียง 1 แห่งที่มีการบรรจุประเด็นการพัฒนาที่ยั่งยืนลงในแผนยุทธศาสตร์ขององค์กร

Igbinova (2016) ได้กล่าวถึงบทบาทของห้องสมุดในการตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนไว้ว่า ห้องสมุดสามารถส่งเสริมให้เกิดการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้ผ่านบริการส่งเสริมการรู้สารสนเทศ บริการการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศและการสนับสนุนให้เกิดการใช้งานสารสนเทศที่เกี่ยวข้องได้ เนื่องจากห้องสมุดเป็นองค์กรแห่งการแบ่งปันความรู้และการเรียนรู้สำหรับผู้ใช้บริการโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติกับผู้ใช้บริการทุกเพศ ทุกวัย ทุกเชื้อชาติและทุกสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจซึ่งถือเป็นหนึ่งในเป้าหมาย SDGs เช่นเดียวกัน อีกทั้งความรู้ถือเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญของการดำรงชีวิตของมนุษย์ในทุกแง่มุม ดังนั้นจึงเป็นส่วนสำคัญของการของการขับเคลื่อนสังคมให้มีการเติบโตและยั่งยืนตามไปด้วย การยกระดับการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศและความรู้ของประชาชนในสังคมจึงย่อมที่จะเป็นการสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนและการยกระดับชีวิตของมนุษย์ในสังคมด้วยเช่นกัน (IFLA, 2017)

5.2.3 ความท้าทายและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อการดำเนินการของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือในการสนองตอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ

เนื่องจากประเด็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นประเด็นที่มีความใหม่สำหรับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงส่งผลให้การดำเนินการของห้องสมุดเพื่อให้อาจตอบสนองต่อเป้าหมายดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่มีความท้าทายสำหรับห้องสมุดทุกแห่ง ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าอุปสรรคและความท้าทายที่ห้องสมุดเผชิญสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเด็น ได้แก่ 1. งบประมาณในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 2. ความรู้ความเข้าใจของบรรณารักษ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม/โครงการให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 3. การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ห้องสมุดให้มีความสอดคล้องต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และ 4. การแสวงหาเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานห้องสมุดให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมาย

พัฒนาที่ยั่งยืน ผลการวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Khalid, Malik & Mahmood (2013) ที่พบว่าการศึกษาที่ห้องสมุดขาดแผนกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นปัจจัยที่มีความท้าทายสำหรับห้องสมุดในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ นอกจากนี้ การขาดการให้ความรู้เกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนหรือประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้แก่บรรณารักษ์หรือบุคลากรห้องสมุดที่เกี่ยวข้องอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ขัดขวางการตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของห้องสมุดได้เช่นเดียวกัน (Abiolu & Okere, 2012) ยิ่งไปกว่านั้น การตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของห้องสมุดจะเกิดขึ้นไม่ได้โดยง่าย หากปราศจากการสนับสนุนจากองค์กรหรือสถาบันต้นสังกัดในการให้ความสำคัญกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง (Onah, Urom & Amanze-Unagha, 2015)

5.3 ข้อจำกัดของการวิจัย

งานวิจัยนี้มีข้อจำกัดในเรื่องของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยที่ครอบคลุมเพียงแค่ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกจำนวน 4 แห่ง เนื่องด้วยประเด็น SDGs ค่อนข้างเป็นประเด็นที่ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาอาจไม่คุ้นเคยและไม่มีข้อมูลและประสบการณ์ในการดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวมากนัก จึงส่งผลให้เกิดความไม่สะดวกในการเข้าร่วมเป็นกลุ่มตัวอย่างงานวิจัยในครั้งนี้ ส่งผลให้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยค่อนข้างจำกัด

5.4 ข้อเสนอแนะ

5.4.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าหนึ่งในความท้าทายของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในการตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรในการจัดกิจกรรม/โครงการให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมาย SDGs รวมถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงาน/องค์กรทั้งภายในและภายนอกสถาบันในการดำเนินการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนั้น ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาอาจพิจารณากลยุทธ์ในการพัฒนาบุคลากรให้มีความเข้าใจในการประยุกต์การบริการหรือกิจกรรมห้องสมุดให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมาย SDGs มากยิ่งขึ้น รวมทั้งการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับห้องสมุด หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิด

ความร่วมมือในการพัฒนาแนวทางการดำเนินการของห้องสมุดให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างมีความเป็นรูปธรรมขึ้นมาได้

5.4.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

ผู้วิจัยที่สนใจอาจพิจารณาขยายขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างงานวิจัยออกสู่ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตภูมิภาคอื่นของประเทศ เพื่อให้ทราบความแตกต่างระหว่างแนวทางการดำเนินงานและการจัดโครงการ/กิจกรรมของห้องสมุด เพื่อนำไปสู่การออกแบบแผนการดำเนินงานของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับให้ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาสามารถใช้เป็นคู่มือการดำเนินงานภายในห้องสมุดต่อไปได้

บรรณานุกรม

- พิมพ์นรา อินตะประเสริฐ. (2565, 4 มกราคม). *SDG 101 รู้หรือไม่? ประเทศไทยก็มีแผนการสำหรับขับเคลื่อน SDGs ในประเทศไทยโดยเฉพาะ*. SDG Move. <https://www.sdgmovement.com/2021/04/22/sdg-101-sdgs-roadmap/>
- พิมพ์นรา อินตะประเสริฐ. (2565, 4 มกราคม). *SDG 101 รู้หรือไม่? SDGs ไม่ใช่เป้าหมายการพัฒนาซูดแรกที่โลกกำหนดขึ้น*. SDG Move. <https://www.sdgmovement.com/2021/03/24/mdg-2001-2015/>
- พิมพ์นรา อินตะประเสริฐ. (2565, 4 มกราคม). *SDG 101 รู้หรือไม่? SDGs 17 เป้าหมายสามารถแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม*. SDG Move. <https://www.sdgmovement.com/2021/03/29/sdgs-5p/>
- สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย. (2549, 28 กุมภาพันธ์). *ประกาศสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เรื่องมาตรฐานห้องสมุด พ.ศ.2549*.
- สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย. (2566, 31 มีนาคม). *เอกสารประกอบการบรรยาย การประชุมทางวิชาการระดับชาติ เรื่อง การพัฒนาห้องสมุดสู่ความยั่งยืน (Library Development Towards Sustainability) และประชุมใหญ่สามัญประจำปี พุทธศักราช 2565*. <https://tla.or.th/index.php/th/news-and-events/tla-news/activities-2566/443-2023-03-29>
- สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย. (ม.ป.ป.). *ชมรมห้องสมุดสีเขียว (ชสข.)*. <https://www.tla.or.th/index.php/th/society1/2016-11-24-10-14-62>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). *เกี่ยวกับ SDGs*. <https://sdgs.nesdc.go.th/เกี่ยวกับ-sdgs/>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). *รายงานความก้าวหน้าเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย พ.ศ. 2559-2563*. ซีดี มีเดีย ไกด์.
- สำนักงานผู้ประสานงานสหประชาชาติแห่งประเทศไทย. (2564). *Sustainable Development Goals เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน*. <http://www.sdgport-th.org/2021/06/sustainable-development-goal-sdg-booklet/>
- สุจิตรา อัมรักเลิศ. (2565). *ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน*. ใน น้ำทิพย์ วิภาวิน (บ.ก.), *ห้องสมุดเพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน* (น.52-73). คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

สหประชาชาติ ประเทศไทย. (ม.ป.ป.). *งานของเราเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในประเทศไทย*.

<https://thailand.un.org/th/sdgs>

อติรุจ ดือระ. (2567, 3 กรกฎาคม). *THE Impact Rankings 2024: มหาวิทยาลัยไทย 10 แห่ง ทะยานติด Top 300 ของโลก*. SDG Move. <https://www.sdgmove.com/2024/06/12/the-impact-rankings-2024-thailand/>

Abiolu, O. A., & Okere, O. O. (2012). Environmental literacy and the emerging roles of information professionals in developing economies. *IFLA Journal*, 38(1), 53-59.

Australian Library and Information Association. (2021, September). *Sustainable Development Goals: Stretch Targets for Australian Libraries 2020-2030*.

<https://read.alia.org.au/sustainable-development-goals-stretch-targets-australian-libraries-2020-2030>

Bawack, R. (2018). Academic libraries in Cameroon: achieving agenda 2030 goals. *International Information and Library Review*, 50(1), 63-66.

<http://doi.org/10.1177/03400352211038300>

Chuenchom, S., Wimonsittichai, N., Chaimin, C., Ammarukleart, D., Timakum, T., Putthima., Wipawin, N. (2022). Libraries for Sustainable Development Goals (SDGs). *TLA Bulletin*, 66(2), 1-27.

Council of Australian University Librarians. (2019, April). *CAUL Sustainable Development Goals Report 2019*. <https://www.caul.edu.au/news/caul-sustainable-development-goals-report-2019>

Dei, D. J., & Asante, F. Y. (2022). Role of academic libraries in the achievement of quality Education as a sustainable development goal. *Library Management*, 43(6/7), 439-459.

EBLIDA. (n.d.). *Implementing sustainable development goals in European Libraries*.

<http://www.eblida.org/activities/libraries-un-sdgs-matrix.html>

Hamad, F., & Al-Fadel, M. (2022). Advocacy of the sustainable development goals in Jordanian academic libraries. *International Federation of Library Associations and Institutions*,

- 48(4), 492-509. <http://doi.org/10.1177/03400352211038300>
- IFLA. (n.d.). *Library map of the world*. <https://librarymap.ifla.org/map>
- IFLA. (n.d.). *Powering Sustainable Development*. <https://www.ifla.org/units/sustainable-development/>
- IFLA. (2016, June). *Access and Opportunity for All: How libraries contribute to the United Nations 2030 Agenda*. <https://repository.ifla.org/handle/123456789/243>
- IFLA (2017). Meaningful access to information to leave no one behind: launch of the 2017. <https://www.ifla.org/node/11519>
- Khalid, A., Malik, G. F., & Mahmood, K. (2021). Sustainable development challenges in libraries: A systematic literature review (2000–2020). *The Journal of Academic Librarianship*, 47(3), 102347. <https://doi.org/10.1016/j.acalib.2021.102347>
- Kear, R., & Garcia-Febo, L. (2020). ALA UN 2030 Sustainable Development Goals Task Force. *International Journal of Librarianship*, 5(2), <https://doi.org/10.23974/ijol.2020.vol5.2.173>
- Missingham, R. (2021). A New Lens for Evaluation – Assessing Academic Libraries Using the UN Sustainable Development Goals. *Journal of Library Administration*, 61(3), 386-401. <https://doi.org/10.1080/01930826.2021.1883376>
- Mashroofa, M, M. (2022). Contribution of academic libraries towards sustainable development Goals. *Annals of Library and Information Studies*, 69, 51-58.
- Noh, Y. (2021) Study on the perception of South Korean librarians of the UN Sustainable Development Goals (SDGs) and the strategy to support libraries. *Profesional de la Informacion*, 30(4). <https://doi.org/10.3145/epi.2021.jul.04>
- Okuonghae, O., & Igbinoia, M, O. (2019). The role of academic libraries towards the attainment of sustainable development goals: the Nigerian perspective. *Covenant Journal of Library & Information Science*, 2(2), 2682-5295.
- Onah, E. A., Urom, O. C., & Amanze-Unagha, B. (2015). Emergence of sustainable development goals and the case for rebranding information agencies for action in Nigeria. *Ebonyi*

Journal of Information and Library Science, 2(1), 217-225.

Onwubiko, E. C., (2021). Role of librarians and libraries in the realization of the United Nations Sustainable Development Goals: an empirical study. *Library Philosophy and Practice*. <https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/6497/>

Thorpe, G., & Gunton, L. (2021). Assessing the United Nation's Sustainable Development Goals in academic libraries. *Journal of Librarianship and Information Science*, 54(2), 208-215. <https://doi.org/10.1177/09610006211005528>

ภาคผนวก

แบบทดสอบความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

คำชี้แจง : โปรดเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดจากตัวเลือกในแต่ละข้อ

1. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ถูกกำหนดขึ้นโดยหน่วยงานใด

ก. องค์การเอกชนอิสระกรีนพีซ (Green Peace)

ข. องค์การการค้าโลก (World Trade Organization, WTO)

ค. องค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN)

ง. องค์การกองทุนสัตว์ป่าโลกสากล (World Wide Fund for Nature – WWF)

2. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) มีจำนวนกี่เป้าหมาย

ก. 8 เป้าหมาย

ข. 15 เป้าหมาย

ค. 17 เป้าหมาย

ง. 18 เป้าหมาย

3. การพัฒนาที่ยั่งยืนแบ่งออกเป็นกี่มิติ

ก. 3 มิติ

ข. 4 มิติ

ค. 5 มิติ

ง. 6 มิติ

4. วาระการพัฒนาที่ยั่งยืนมีการเริ่มต้นและสิ้นสุดลงในปี ค.ศ. ไດ

ก. 2015 – 2030

ข. 2020 -2030

ค. 2010 – 2030

ง. 2000 – 2030

5. การลดของเสียอาหาร (food waste) และการลดการสูญเสียอาหาร (food loss) มีความเกี่ยวข้องกับเป้าหมายใด

ก. เป้าหมายที่ 12

ข. เป้าหมายที่ 2

ค. เป้าหมายที่13

ง. เป้าหมายที่ 3

6. คำว่า SDGs ย่อมาจากคำว่าอะไร

ก. Sustainable Development Summits

ข. Sustainable Development Goals

ค. Social Development Goals

ง. South Development Goals

7. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับมิติ SDG 2030

ก. People

ข. Planet

ค. Pantology

ง. Prosperity

8. ข้อใดจัดเป็นแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable development)

ก. การพัฒนาแบบมุ่งเน้นเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว

ข. การพัฒนาแบบมุ่งเน้นด้านเศรษฐกิจและคำนึงถึงผลกระทบด้านสังคม

- ค. การพัฒนานวัตกรรมทางเศรษฐกิจแบบผสมผสานโดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม
 - ง. การพัฒนารูปแบบใหม่ที่สามารถลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการพัฒนาได้
9. ข้อใดไม่ใช่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านสังคม
- ก. ขจัดความหิวโหย (Zero Hunger)
 - ข. การศึกษาที่เท่าเทียม (Quality Education)
 - ค. พลังงานสะอาดที่ทุกคนเข้าถึงได้ (Affordable and Clean Energy)
 - ง. เมืองและถิ่นฐานมนุษย์อย่างยั่งยืน (Sustainable Cities and Communities)
10. ข้อใดไม่ใช่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ
- ก. การจัดการน้ำและสุขาภิบาล (Clean Water and Sanitation)
 - ข. เมืองและถิ่นฐานมนุษย์อย่างยั่งยืน (Sustainable Cities and Communities)
 - ค. อุตสาหกรรม นวัตกรรม โครงสร้างพื้นฐาน (Industry, Innovation and Infrastructure)
 - ง. การจ้างงานที่มีคุณค่าและเติบโตทางเศรษฐกิจ (Decent Work and Economic Growth)
11. ข้อใดไม่ใช่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม
- ก. ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Partnerships for the Goals)
 - ข. แผนการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน (Responsible Consumption and Production)
 - ค. การใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก (Life on Land)
 - ง. การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Action)
-

แบบสอบถามเกี่ยวกับความสอดคล้องของกิจกรรม/โครงการของห้องสมุดกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสอดคล้องกันระหว่างกิจกรรม/โครงการของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษากับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม/โครงการดังกล่าว
ขอความอนุเคราะห์ให้ท่านตอบตามความเป็นจริง โดยการตอบแบบสอบถามครั้งนี้จะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อการปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรของท่าน ทั้งนี้ข้อมูลที่ท่านตอบจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนและกำหนดนโยบายในการขับเคลื่อนองค์กรห้องสมุดให้สามารถสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างมีประสิทธิภาพต่อไปได้
2. แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ส่วน ประกอบด้วย
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ส่วนที่ 2 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนและกิจกรรม/โครงการของห้องสมุด
ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. ช่วงอายุของท่าน

☐ 20 – 30 ปี ☐ 31 – 40 ปี ☐ 41 – 50 ปี ☐ 51 ปีขึ้นไป

2. อายุการปฏิบัติงานในห้องสมุด

☐ ต่ำกว่า 1 ปี ☐ 1 – 3 ปี ☐ มากกว่า 3 แต่ไม่เกิน 5 ปี ☐ มากกว่า 5 แต่ไม่เกิน 10 ปี ☐ 10 ปีขึ้นไป

3. ระดับตำแหน่งงานของท่าน

☐ ระดับปฏิบัติการ ☐ ระดับหัวหน้างาน ☐ ระดับผู้บริหาร

4. ฝ่ายงานที่ท่านสังกัด

โปรดระบุ

ส่วนที่ 2 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนและกิจกรรม/โครงการของห้องสมุด

โปรดระบุข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรม/โครงการที่มีการดำเนินงานภายในห้องสมุดของท่าน ลงในเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแต่ละเป้าหมาย พร้อมทั้งระบุปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม

หากห้องสมุดของท่านไม่มีการดำเนินกิจกรรม/โครงการที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายนั้น ๆ โปรดระบุคำว่า “ไม่มีการดำเนินกิจกรรม”

หากท่านไม่ทราบ/ไม่แน่ใจว่าห้องสมุดของท่าน มีกิจกรรม/โครงการที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายนั้น ๆ หรือไม่ โปรดระบุคำว่า “ไม่ทราบ”

เป้าหมาย SDGs	กิจกรรม/โครงการที่มีในห้องสมุดของท่าน	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ
Goal 1 : No Poverty (ขจัดความยากจนทุกรูปแบบในทุกพื้นที่) <u>ตัวอย่างกิจกรรม</u> - เปิดให้มีการเข้าถึงข้อมูลและทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดต่อสาธารณะ เพื่อเพิ่มโอกาสในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทั่วไป - จัดการฝึกอบรมทักษะใหม่ ๆ ที่มีความจำเป็นต่อการศึกษาและการประกอบอาชีพ - เป็นแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่ใช้ประกอบการตัดสินใจให้แก่ภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคประชาชน ในการต่อสู้กับความยากจน		
Goal 2 : Zero Hunger (ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและ		

เป้าหมาย SDGs	กิจกรรม/โครงการที่มีในท้องสมุดของท่าน	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ
ยกระดับโภชนาการและส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน) <u>ตัวอย่างกิจกรรม</u> - มีข้อมูลงานวิจัยสาขาเกษตรกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิธีการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรอย่างยั่งยืน - มีฐานข้อมูลออนไลน์สำหรับเกษตรกรสำหรับสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับตลาดการค้า ราคา พืชผล ข้อมูลสภาพภูมิอากาศ และ ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องมือ อุปกรณ์ การเกษตร		
Goal 3 : Good Health and Well-being (สร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับทุกคนในทุกวัย) <u>ตัวอย่างกิจกรรม</u> - มีข้อมูลงานวิจัยด้านการแพทย์ที่ช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนทางการแพทย์ - มีข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีและเปิดให้		

เป้าหมาย SDGs	กิจกรรม/โครงการที่มีในห้องสมุดของท่าน	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ
เข้าถึงต่อสาธารณะเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดี		
Goal 4 : Quality Education (สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต) <u>ตัวอย่างกิจกรรม</u> - มีเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่มีหน้าที่เฉพาะในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต - เป็นแหล่งข้อมูลสารสนเทศและงานวิจัยสำหรับนิสิต/นักศึกษาทุกคนจากทุกพื้นที่ - เป็นพื้นที่สำหรับการเรียนรู้ทักษะและองค์ความรู้ใหม่ ๆ โดยปราศจากอุปสรรคในการเข้าถึงความรู้ต่าง ๆ เช่น ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าถึงความรู้		
Goal 5 : Gender Equality (บรรลุความเท่าเทียมระหว่างเพศ และเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้แก่สตรีและเด็กหญิง)		

เป้าหมาย SDGs	กิจกรรม/โครงการที่มีในห้องสมุดของท่าน	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ
<u>ตัวอย่างกิจกรรม</u> - เป็นพื้นที่ปลอดภัยในการพบปะหารือกันของประชาชนทุกเพศ - มีกิจกรรมหรือบริการที่ออกแบบมาเพื่อตอบโจทยความต้องการของผู้หญิงและเด็กหญิงโดยเฉพาะ - มีข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศที่ช่วยเพิ่มทักษะทางการทำธุรกิจให้แก่ผู้หญิง		
Goal 6 : Clean Water and Sanitation (สร้างหลักประกันว่าจะมีการจัดให้มีน้ำและสุขอนามัยสำหรับทุกคนและมีการบริหารจัดการที่ยั่งยืน) Goal 7 : Affordable and Clean Energy (สร้างหลักประกันให้ทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ที่ยั่งยืนในราคาที่ย่อมเยา) <u>ตัวอย่างกิจกรรม</u> - มีข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณภาพรวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำและโครงการที่ส่งเสริมสุขอนามัยของประชาชน		

เป้าหมาย SDGs	กิจกรรม/โครงการที่มีในห้องสมุดของท่าน	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ
- มีไฟฟ้าและแสงสว่างที่เพียงพอต่อการอ่านหนังสือ การศึกษาค้นคว้า และการทำงาน ที่สามารถเข้าถึงได้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย		
Goal 8 : Decent Work and Economic Growth (ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่มีผลิตภาพ และการมีงานที่เหมาะสมสำหรับทุกคน) <u>ตัวอย่างกิจกรรม</u> - มีข้อมูลสารสนเทศ รวมทั้งการฝึกอบรมทักษะที่จำเป็นต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนให้ประชาชนประสบความสำเร็จในการหางานและการประกอบอาชีพ		
Goal 9 : Industry, Innovation and Infrastructure (สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม)		

เป้าหมาย SDGs	กิจกรรม/โครงการที่มีในห้องสมุดของท่าน	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ
<u>ตัวอย่างกิจกรรม</u> - มีการจัดบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ใช้บริการ		
Goal 10 : Reduced Inequality Within and Among Countries (ลดความไม่เสมอภาคภายในประเทศ และระหว่างประเทศ) <u>ตัวอย่างกิจกรรม</u> - เป็นพื้นที่ที่มีความเป็นกลาง และเปิดโอกาสให้ประชากรทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงความรู้ได้อย่างเท่าเทียมกัน - เปิดให้เข้าถึงข้อมูลสารสนเทศที่มีความเที่ยงตรง ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลด้านสังคม การเมือง หรือเศรษฐกิจ		
Goal 11 : Sustainable Cities and Communities (ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุมปลอดภัย มีภูมิต้านทานและยั่งยืน) <u>ตัวอย่างกิจกรรม</u> - ส่งเสริมให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม		

เป้าหมาย SDGs	กิจกรรม/โครงการที่มีในห้องสมุดของท่าน	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ
- จัดเก็บและสงวนรักษาเอกสารและ สารสนเทศที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม		
Goal 12 : Responsible Consumption and Production (สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน) Goal 13 : Climate Action (ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น) Goal 14 : Life Below Water (อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน) Goal 15 : Life on Land (ปกป้องฟื้นฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดิน และฟื้นสภาพดิน และหยุดยั้งการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ)		

เป้าหมาย SDGs	กิจกรรม/โครงการที่มีในห้องสมุดของท่าน	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ
<u>ตัวอย่างกิจกรรม</u> - การแบ่งปันหรือใช้งานทรัพยากรต่าง ๆ โดยไม่ก่อให้เกิดขยะ - มีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของชายฝั่งทะเลและการใช้ที่ดิน - มีข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ - มีข้อมูลสารสนเทศที่เปิดให้เข้าถึงอย่างกว้างขวางเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจสำหรับองค์กรภาครัฐในหัวข้อเกี่ยวกับการล่าสัตว์ การทำประมง การใช้ที่ดิน และการบริหารจัดการน้ำ		
Goal 16 : Peace and Justice Strong Institutions (ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ) <u>ตัวอย่างกิจกรรม</u> - มีการเปิดให้เข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับภาครัฐ		

เป้าหมาย SDGs	กิจกรรม/โครงการที่มีในห้องสมุดของท่าน	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ
- จัดการฝึกอบรมทักษะที่จำเป็นในการทำ ความเข้าใจและการใช้ข้อมูล สารสนเทศ - เป็นพื้นที่ที่มีความเป็นกลางทางการ เมือง		
Goal 17 : Partnerships for the Goals (เสริมความเข้มแข็งให้แก่งlobal การดำเนินงานและฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน) <u>ตัวอย่างกิจกรรม</u> - สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กร อื่น ๆ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาในด้าน ต่าง ๆ ทั้งระดับชาติและนานาชาติ		

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a guide for handwriting practice. There are no margins, text, or other markings on the page.

**แบบสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ/ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับมุมมองเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนห้องสมุดให้เกิด
การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน**

1. ในความคิดเห็นของท่าน ประเด็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) กับการดำเนินงานของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา เป็นประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร
2. ในความคิดเห็นของท่าน ท่านคิดว่าเป็นสิ่งจำเป็นหรือไม่ อย่างไร ที่ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาควรจะต้องคำนึงถึง ประเด็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ในการกำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาห้องสมุด
3. ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริหารระดับสูงขององค์กร ท่านมีการวางแผนหรือเตรียมความพร้อมภายในองค์กรของท่านอย่างไร ในการขับเคลื่อนห้องสมุดของท่านให้เกิดการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
 - การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร
 - การเตรียมความพร้อมด้านงบประมาณ
 - การเตรียมความพร้อมด้านการแบ่งโครงสร้างภาระงาน
4. ในความคิดเห็นของท่าน ท่านคิดว่าสิ่งใดคืออุปสรรคและความท้าทายที่สำคัญที่สุด ที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินการ ขับเคลื่อนห้องสมุดของท่านให้มีความสอดคล้องและตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

แบบบันทึกข้อมูลจากเอกสารแผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

ประเด็นยุทธศาสตร์	แผนงาน/โครงการที่เกี่ยวข้อง	เป้าหมาย SDG ที่เกี่ยวข้อง